

15227/12

מדינת ישראל

משרד המשלה

משרד

המשכד אלתנייני צסקמ.

לשכת מנכ"ל

נושאים מיוחדים

N 1-3/87

תיק מס'

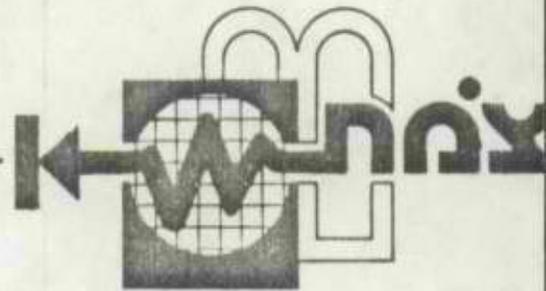
מחלקה

15227/12

שם: לשכת מנכ"ל - נושאים מיוחדים

גל - 12 / 15227

מזהה כיוז: 98.3/10 - 145
 מס פריט: 17453
 מזהה לוגי: 02-113-01-02-10
 כתובת: 7/01/2014

כד אדר תשמ"ז
25.3.87

ב"ה

לכבוד
זבולון המר
השר לעניני דתות
ת"ד 1167
ירושלים

ברכת ה' תמיד,

העדון: שעון הקיץ

שמעתיך השבוע ברדיו נדרש לסוגית שעון הקיץ, בעקבות החלטת הממשלה.

בדבריך הזכרת כמובן את נושא השבת, אך גם את תפילת שחרית ו"כמובן הסליחות של בני עדות המזרח".

מכון "צומת" עסק אשתקד בסוגיא זו, חקרנו ודרשנו ויש לנו נתוני סקר וממצאים מענינים, ונשמח להעמידם לפניך.

מכל מקום אין זה נכון כלל לאזכר ^{כצ"ל} את תפילת שחרית ובמיוחד איננו רואים כל קשר לסליחות של עדות המזרח. נקודה אחרונה זו אין לה מקום "אפילו על הסף", ואדרבה - שעזן הקיץ עדיף להם.

בדבריך יש הגררות מסוימת אחר "קלישאות" שהוטבעו בעבר (ובמיוחד דבק בהם דר' בורג כשר הפנים) ואין להם עמידה במציאות.

כאמור, נשמח להפגש כדי להוסיף בסוגיא זו כמדת יכלתנו.

בברכה נאמנה וביקר,

הרב ישראל רוזן, מהנדס
ראש מכון "צומת"

משרד לעניני דתות
לשכת המנכ"ל
03-04-1987
נתקבל

המטה הכללי
הרבנות הצבאית הראשית

לשכת הרב הראשי לצה"ל

69-5411

5130

תשמ"ז

1987

טלפון

סמננו: הן 1

אדר 23

מרץ 23

משרד לשינוי דתות

לשכת המנכ"ל

02-04-1987

נתקבל

לכבוד

מר זבולון המר

שר הדתות

משרד הדתות

ירושלים

הנדון: פרוטוקול משיבה שהתקיימה
בתאריך יח' אדר תשמ"ז (19.3.87)
בנושא שפוץ בית הקברות העתיק בצפת

1. לאור פנייתו של שר הדתות לרבצ"ר, להגיש עזרה באמצעות החברא קדישא הצבאית למחלקה לענייני מקומות קדושים במשרד הדתות, בשפוץ ושקום בית הקברות העתיק, בו טמונים האר"י, הבית יוסף וגדולי ישראל מדורות שעברו, ולאחר ששר הבטחון אישר את הבקשה, נענה הרבצ"ר לבקשת השר, ונקבעה פגישה בה השתתפו הרבצ"ר, רע"נ או"ק, רמ"ד זיהוי חללים, מנכ"ל משרד הדתות, סמנכ"ל משרד הדתות, ר' המחלקה למקומות קדושים במשרד הדתות ויו"ר החברא קדישא בצפת.
2. הפגישה התקיימה בלשכת הרב הראשי לצה"ל, וסוכם על דעת מנכ"ל משרד הדתות והרבצ"ר, שעל מנת לבצע שקום בית הקברות ושפוצו, יש להרכיב ועדה שתערוך סקר במקום ותגיש דו"ח לרבצ"ר. בראש הוועדה יעמוד סא"ל קופרמן וחברי הוועדה יהיו סא"ל דוד אבן, מנהל המח' למקומות קדושים במשרד הדתות ויו"ר החברא קדישא בצפת.
3. הרבצ"ר יידע את מנכ"ל משרד הדתות בתוצאות הסקר.
4. בשלב שני יסייר הרבצ"ר בלווית מנכ"ל משרד הדתות עם האנשים שימצאו לנכון, ויחד איתם יצורף מהנדס שיקבע ע"י משרד הדתות. מטרת הסיוור הזה היא לקבוע תוכנית מפורטת על דרכי השקום, השפוץ והבטחת קיום בית הקברות בצורה מכובדת.
5. מנכ"ל משרד הדתות יעלה בכתב הצעות ובעיות שלפי דעתו עשויות להתעורר מצד גורמים כלשהם, כתוצאה מטיפול זה באם ישנן כאלה.
6. יו"ר החברא קדישא בצפת ימציא תרשים של בית הקברות הנמצא בידי לעיון הרבצ"ר, על מנת למנוע פגיעה בקברים שאינם בולטים בבנין ובמצבה.
7. המהנדס שיקבע ע"י משרד הדתות יקבע את עלות השפוץ ובנין הטרסות, ויעביר חו"ד כנדון לשר הדתות.
8. הרבנות הצבאית הראשית תקבע כ"א מקצועי שיעמוד תחת פיקודו של רע"נ או"ק, באמצעות ר' המדור. כ"א הדרכת זה יתודרך מקצועית והלכתית ע"י הרבצ"ר אישית, שהוא יקבע גם שיטות ודרכי העבודה במקום.
9. לאחר סכום התוכנית, יוחל בביצועה אחרי חג הפסח, וינקטו כל האמצעים ע"י משרד הדתות והחברא קדישא בצפת, שעבודות השפוץ ובנית הטרסות יושלמו עד סוף הקיץ, כך שלקראת החורף לא תעמודנה בעיות דומות כפי שהיו בחורף זה. בביצוע העבודה בשלמותה, יובטח קיומו המכובד של בית הקברות המקודש הזה, דבר שלמענו נרתם משרד הדתות ובקש עזרתנו.
10. סוכם שפרט לכ"א מקצועי של הרבנות הצבאית, כל ההוצאות של השפוץ והשקום ימומנו ע"י משרד הדתות.

העתק:

מנכ"ל משרד הדתות-מר זבולון אורלב

רע"נ או"ק-סא"ל שמואל קופרמן

הרב ג'ד נבו - אלוף

הרב הראשי לצה"ל

טז' אדר תשמ"ז

ב"ה

17.3.87

משרד לעניני דתות
 לשכת המנהל
 24-03-1987
 083 ת ת ת ל

לכבוד
 מר ברוך אורלי
 מנכ"ל המלגה לעניני פתוח

שלום רב,

הנדון: פרסום ב"מדריך לצרכנות דתית" בישראל

מצ"ב פרוספקט.

אנו מזמינים אתכם להצטרף לפרסום ב"מדריך השנתי לצרכנות דתית" בישראל (עברית - אנגלית).

לדעתנו, מודעת-פרסום תפנה לקהל יעד מוגדר - אוכלוסיה דתית. צבור זה למצא ענין ושימוש יום-יומי במדריך מסווג לנושאי יהדות (ענין באינדקס הנושאים בגוף הפרוספקט).

עם זאת, גם לצבור הכללי, תהיה נגישות למדריך, בהיותו נזקק לשירותי הדת והמסורת במדינה (בתי-כנסת, מועצות דתיות, כשרות, תשמישי קדושה ונושאי יהדות בכלל).

פועל יוצא; המדריך יקיף קשת רחבה של כל גווני האוכלוסיה.

לסכום, אנו משוכנעים בנחיצותו של "מדריך לצרכנות דתית" ואנו בטוחים באפקטיביות המדריך ויעילותו.

נשמח לשרתכם במתן פרסום הולם ורב שנתי.

בכבוד רב

אוריאל אוסי
 מנהל פרסום שופר
 תקשורת והפקות

נסח: יואל מוצקס לפרסום.

העיתן: יואל הכר מי אסי קולא.

פרסום במגזר הדתי

שירותי פרסום והוצאה לאור

עצוב וגראפיקה

הפקת תדריכי נישואין ומדריכי כשרות

ארגון אירועים בנושאי דת

הפקת מופעי חזנות ופייטנות

הפקת "המדריך לצרכנות דתית"

פרסום "שופר"

הרב יצחק נסים 15
 ראשל"צ 75258
 טלפון 03-9661231

ב"ה _____
_____

נספח: נושאים מופיעים לפרסום
במסגרת אגודת דתית אישית

- א. איגודים, אגודות ומוסדות דתיים הקשורים למשיב לענין דתית
- ב. ישיבות וכוללים
- ג. מוהלים
- ד. מועצות-דתיות
- ה. מקוואות
- ו. מנהלים ליהדות
- ז. אתרים קבועים או הסטוריים להגיד ולתלמידי-ישיבה
- ח. כני-מצבה - כזולות המשרתים - מנהלים למניח-מצבה וכו'
- ט. אזור
- י. נישואין
- יא. משיב בשם הרב
- יב. ח"ק

הנחת 50% מהמחירון (מבצע) תמנן לא 10 למזי-פרסום.

לשינויים

במחיר

חתימה
_____

פרסום במגזר הדתי

שירותי פרסום
והוצאה לאור

עצוב וגראפיקה

הפקת תדריכי נישואין
ומדריכי כשרות

ארגון אירועים
כנשואי דת

הפקת מופעי
חזנות ומדיטציה

הפקת "המדריך"
לערכנות דתית

פרסום "שופר"

הרב יצחק נסים 15
ראשל"צ 75258
טלפון 03-9661231

פרסום שומר - הוצאה לאור והפקות
טל' 03-9661231

טופס הזמנה לקבלת פרטים (ללא התחייבות)

פרטים גם בטלפון 03-9661231

ברצוני לקבל פרטים נוספים על המדריך לצרכנות דתית (ללא התחייבות)
 בתי"ם בטלפון בכתב

שם העסקי: _____
 שם המומיני: _____
 כתובת ומיקוד: _____
 טלפון: _____

נא לשלוח לי מחירון מודעות של "מדריך לצרכנות דתית" -

הערות: _____
 חתימה: _____

צילצול: 03-9661231 - לקבלת פרטים נוספים.

פרסום שומר - הוצאה לאור והפקות
טל' 03-9661231

טופס לעדכון - זווז ושלה

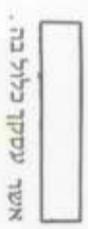
לכ"כ ב"ת, תאריך: _____

פרסום שומר
 הרב יצחק נויס 15
 ראשלי"צ 75258

הערות: **ערכו נתונים למדריך המסונן**

שם העסקי: _____
 שם המומיני: _____
 הכתובת ומיקוד: _____
 טלפון: _____

הסווגי: עייני באינדיקס בשיטות הסווגים וסמן כאן את הספרה

נא לסמן לפי בחירתך ב א את צורת הפתקן במדריך:
 סווג רגיל:

הנני מעוניין להזמין במדריך כסווג רגיל, ועם אשורכם אשלם סך 18 ש"ח + מע"מ.

סווג מאוחדות בולטות: (או באצבע)

הנני מעוניין להזמין במדריך כסווג בולט ועם אשורכם אשלם סך 28 ש"ח + מע"מ.

סווג במסגרת:

הנני מעוניין להזמין במדריך במסגרת דוגמא:

פרסום שומר
הוצאה לאור יזמי ציבור והפקות
 הרב יצחק נויס 15 ראשלי"צ 75258
 טל' 03-9661231

תעודת הכשר

ברשותי תעודת הכשר של חובנות _____

מתאריך _____ ועד לתאריך _____

תעודת המוניין מודעה במדריך - וכאן ליסמדת חייגם.

המדריך לצרכנות דתית - עברית * אנגלית (חלקי) אינדיקס סווגים עיקרי

אודות אינדיקס המסודרת דתיים.

1. אילנות.
 2. אופנה לצרכי הדת. בטר לבצע שווי, חתך ובלתי.
 3. ארוחה. בטר צריך ושידורים לבתי מדרש ומסודרת דת.
 4. אלקטרוניקה, חשמל ותקשורת (מכשירים לשקופות כשרות שבת ומכשירים).

5. אמביליסים מסיים (אמבולנס שבת).
 6. ארבעת המינים.
 7. ארבעת המינים.
 8. בתי מדרש.
 9. בתי מדרש ומסודרים.
 10. בתי מדרש ומסודרים.
 11. בתי מדרש ומסודרים.
 12. בתי מדרש ומסודרים.
 13. בתי מדרש ומסודרים.
 14. בתי מדרש ומסודרים.
 15. בתי מדרש ומסודרים.
 16. בתי מדרש ומסודרים.
 17. בתי מדרש ומסודרים.
 18. בתי מדרש ומסודרים.
 19. בתי מדרש ומסודרים.
 20. בתי מדרש ומסודרים.
 21. בתי מדרש ומסודרים.
 22. בתי מדרש ומסודרים.
 23. בתי מדרש ומסודרים.
 24. בתי מדרש ומסודרים.
 25. בתי מדרש ומסודרים.
 26. בתי מדרש ומסודרים.
 27. בתי מדרש ומסודרים.
 28. בתי מדרש ומסודרים.
 29. בתי מדרש ומסודרים.
 30. בתי מדרש ומסודרים.
 31. בתי מדרש ומסודרים.
 32. בתי מדרש ומסודרים.
 33. בתי מדרש ומסודרים.
 34. בתי מדרש ומסודרים.
 35. בתי מדרש ומסודרים.
 36. בתי מדרש ומסודרים.
 37. בתי מדרש ומסודרים.
 38. בתי מדרש ומסודרים.
 39. בתי מדרש ומסודרים.
 40. בתי מדרש ומסודרים.
 41. בתי מדרש ומסודרים.
 42. בתי מדרש ומסודרים.
 43. בתי מדרש ומסודרים.
 44. בתי מדרש ומסודרים.
 45. בתי מדרש ומסודרים.
 46. בתי מדרש ומסודרים.
 47. בתי מדרש ומסודרים.
 48. בתי מדרש ומסודרים.
 49. בתי מדרש ומסודרים.
 50. בתי מדרש ומסודרים.
 51. בתי מדרש ומסודרים.
 52. בתי מדרש ומסודרים.
 53. בתי מדרש ומסודרים.
 54. בתי מדרש ומסודרים.
 55. בתי מדרש ומסודרים.
 56. בתי מדרש ומסודרים.
 57. בתי מדרש ומסודרים.
 58. בתי מדרש ומסודרים.
 59. בתי מדרש ומסודרים.
 60. בתי מדרש ומסודרים.

המדריך לצרכנות דתית בישראל מופץ חיים בעולם היהדות - בישראל ובח"ל עברית * אנגלית

המדריך יומץ חיים לנופים:

1. הרבנות הראשית לישראל, רבני ערים ושוכנים.

2. בתי כנסת ברחבי המדינה - נעדים ונבאים.

3. מועצות דתיות (ואזוריות).

4. רשויות מקומיות - רבני תרבות ורבני תרבות חרדית.

5. ישיבות, ארגונים ומסודרות דתיים.

6. בתי"ס יסודיים ותוכונים, מכללות וסמינרים.

7. אוניברסיטה ברא"ל - סגל ועובדים.

8. סניפי בנק המזרחי ובנק פא"י.

9. ארגון המורים הדתיים וארגון מורי החינוך העצמאי.

10. מוסדות ארגוני נשים אמונה, אגודת ישראל ועוד.

11. אגודת אנשי מדעי שומר'תורת.

12. נמל הענפה בן גוריון.

13. קהילות יהודיות בח"ל.

14. רבנים בתפוצות שליחי חסונות חרדית.

15. סוכנויות חיירות ולישבות מודיעין.

16. כל העסקים המופיעים במדריך.

הסווגים אשר יומיעו גם באנגלית

★ **מסעדות (כשר * מהדרין * גלאסי)**

★ **חנויות תשמיושי קדושה**

★ **השכרת רכב (הנחת שבת)**

★ **זתי מילון ובתי הארחה (כשר * מהדרין * גלאסי)**

★ **מקוואות**

★ **נפיש דתי ואתרי יהדות בישראל.**

מהי יעילות הפרסום במדריך השבתני??

- 1 סיכות לכראיות הפרסום שלך ב"מדריך לצרכנות דתית" (עברית * אנגלית).
- 2 למעלה מ-2/3 מחובשי ישראל הינם צרכני-כשרות, נופש דתי, השמישי קדושה ונושאי יהדות בכלל.
- 3 הפרסום שלך במדריך יגיע אל מאות אלפי לקוחות פוטנציאליים אלו.
- 4 הפרסום במדריך הינו קבוע למשך שנה ומופץ חינם לגופים צבוריים ומקבלי החלטות בנושאי כשרות וצרכנות דתית בישראל: רבנות * ממשלה * מועצות דתיות * אחוד בתי-הכנסת * בתי ספר * מוסדות דת ועוד. (לאנשים פרטיים - במחיר סמלי).
- 5 המדריך ירכז מאות סוגים בנושאי דת ומסורת, ויכלול, אי"ה, אלפי עסקים המספקים צרכנות דתית ונושאי כשרות ליעילות בלתי נשכחת ולחזיר הדתי מחו"ל.
- 6 הופעתו במדריך - היוגה לעסק שלך ותבטיח קשר רציף עם הצרכנים.
- 7 אלפי תלירים הינם צרכני-דת, יהדות ומסורת ומקפידים על כשרות במסעדות ובתי מלון. מס' סוגים יופיעו באנגלית לשרות החזיר הדתי (כל נושאי הכשרות, השמישי קדושה ועוד). אם העסק שלך עונה למסגרת זו, נשמח אם תצטרף למדריך שלנו.
- 8 חשוב מאוד!
- 9 המדריך הינו באשור הרבנות הראשית לישראל ובכרכת כב' הרבנים הראשיים.

פרסום נבועצמה

שומרי כשרות וצרכנים דתיים יחפשו אותך כאן יותר ממליון

03 9661231

פרסום שופר
הרב יצחק נסים 15
75258 לעיון ראשון
טל' 03-9661231

עברית * אנגלית
מדריך מסווג לכשרות, נופש וענייני יהדות

באשור הרבנות הראשית ובכרכת כב' הרבנים הראשיים לישראל

- * ארגונים, אודות ומוסדות דתיים
- * תשמישי קדושה וספרי קודש
- * מסעדות קייטרינג ומפעלי מזון (כשר * מחדרין (גלאטי)
- * נופש וארוח דתי בישראל ובאירופה
- * אופנה לצבור הדתי
- * מוסיקה יהודית

כל סוגו (כגון: מסעדות כשרות) יופיע בשליטה אודים מרכזיים ולפי אזורי היג.

ירושלים תל אביב חיפה והדרום והמרכז והצפון

הממתח ליותר ממליון צרכנים דתיים - בידך!

פרסום שופר
הרב יצחק נסים 15
75258 לעיון ראשון
טל' 03-9661231

A GUIDE FOR ORTHODOX TOURISTS

With The Consent and Blessings of the Chief Rabbinate of Israel

- * Religious organizations, groups, Institutions
- * Holy Books and Articles
- * Restaurant - Catering, and places of Strictly Kosher enterprises
- * Resorts in Israel + Europe for Observant Jews.
- * Fashions for Religious public
- * Jewish places of interest

(KASHRUT STRICTLY OBSERVED)

פרסום שופר - הוצאה לאור והפקות
טל' 03-9661231

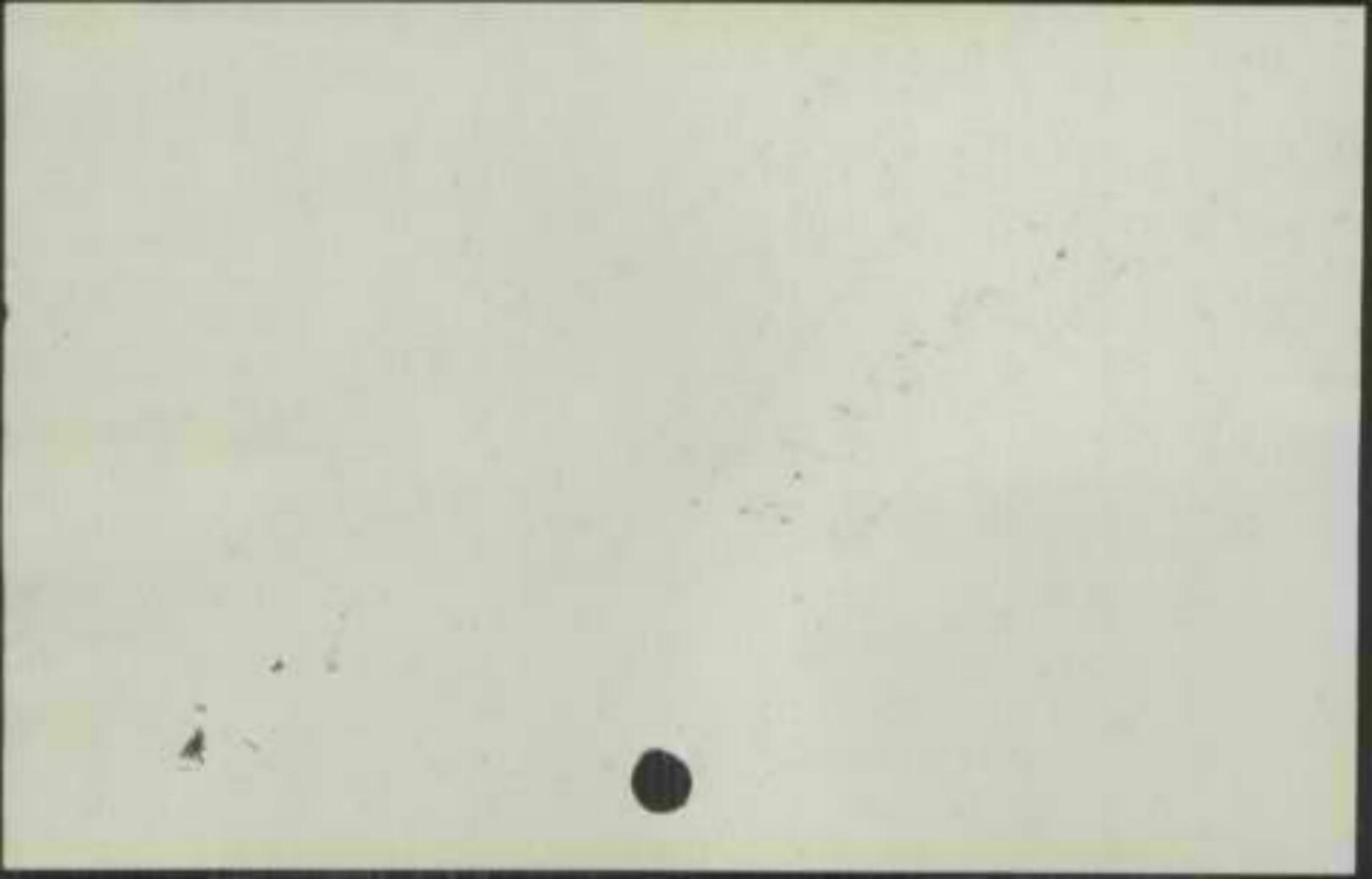
המדריך לצרכנות דתית בישראל מופץ חינם בעולם היהדות - בישראל ובחו"ל עברית * אנגלית

2866615

2866615

~~2866615~~

2866615

המגיד

בטאון אגודת ישראל העולמית - ירושלים

שנה ל"ח גליון 10742
45 אג"ח כ" מע"מ

בס"ד יום ד', פ' כי תשא י"ז אדר מ"ז (18 במרץ 87)
דף היומי: כבלי - בנא מציעא נ"ט; ירושלמי - סוטה י'

כה' א"ת
מזרח
כתב ודגה
למחור
מזרח
הגאון ר' יואל
ה' 3148 הר"ר

הד היומי

ולא יראה חמץ בכל גבולך

מ/ה. גם אם אילולא נתקבל על ידי הכנסת החוק האוסר למכור חמץ בפסח באזור המיושב על ידי יהודים, היתה צודקת דרישתם של תושבי הרובע, להפסיק את פעילותן של מאפיות הפיתות הממשיכות לפעול ברובע היהודי שבעיר העתיקה. דרישה זו שגה תומכים רוב תושבי הרובע, אם לא כולם, היתה צריכה לחייב את העירייה, לפעול בכל האמצעים העומדים לרשותה כדי להפסיק זאת. אך למרבית הצער והכאב, אין דבר זה סובן מאליו אצל המנהלים את עניני ירושלים, ואצל אלה אשר דאגה אחת ממרידה את מנחתם, מה שגראה בעיניהם כפייה, לשמור על אחד העיקרים של דת ישראל, לפחות ברשות הרבים. נניח כצד את השאלה, האם חוק המצות שנחקק אשתקד על ידי הכנסת, מחייב את עיריית ירושלים, שזכתה אחמול בניכוי תקיף וחד משמעי, של מאמר המערכת בעתון "הארץ", העתון שכל הבעיות העומדות על הפרק אינן מטרידות כל כך את מנוחתו, מאשר הבעיה אם שתי המאפיות יוכלו לספק חמץ בפסח. או שהן יפסיקו לשבוע ימים את עבודתן, ולוא רק מפני יחסי שכנות טובה.

הרובע היהודי בירושלים שבין החומות, הוא יחידה בפני עצמה ושכדה היא, שחברת פיתוח הרובע לא המכימה למכור לערבים דירות ועמדה זו, אושרה גם ידי מערכת המשפט החילונית. שיקומו של הרובע היתה מעין משימה לאומית, למענה הקדישה הממשלה אמצעים תקציביים גדולים מאוד, ללא כל יחס לפרויקטים אחרים, מפני ששרי קום זה היה למין סמל שצריך לציין את המיפנה שחל בסורח ירושלים סאו שתרורו משלטון ירדני.

מענתו של היועץ לעניני ערבים בעיריית ירושלים, כי לצורך זה קהונה הרובע חלק מכלל העיר העתיקה המאוכלסת ברוב ערבי, אינה עומדת במבחן העובדות. מפני שאם זו יחידה אחת, יש כאן גילוי של אפלייה שנודף ממנה ריח של זוענות.

את המאפיות המפיצות ריח רע, והמוהמות את הרובע כעשן היוצא מהן, היה צריך לסלק גם ללא בקשת תושבי הרובע, צריך להזכיר כאן בהקשר זה, כי בתקנות הרובע נאסר על דייריו להתקין לעצמם כל מיתקן של הסקה שפועל בצורה זו, או אחרת שיש בה כדי לזהם את האויר.

לא נבוא להקשות כאן את השאלה, מדוע נמלה נוכחותן של אותן מאפיות בכל ימות השנה, אנו בטוחים כי אילו היתה פועלית דרישה לסלק אותן ללא קשר עם חג הפסח הממשמש ובא, היתה הוכחה למטיכה מירבית מאפיות אלה אינן לא רק מיפגעו זיהומי, אלא גם פגיעה באופיו של הרובע היהודי בכל ימות השנה.

אין תושבי הרובע, הנתמכים בדרישתם על ידי כל יהודי שומר מצוות, דורשים לכפות רצונם על התושבים הערבים של העיר העתיקה, הם יכולים לספק את הצרכים שלהם לפי אורח חייהם ואמונתם הם. אולם בפסח הן מהוות מיפגע יהודי, לא רק בשל הזיהום העולה מן התנורים, אלא מפני שתושבי הרובע נפשם קצה לראות יהודים הבאים לקנות חמץ בפסח, זוהי פגיעה מצפונית קשה מאוד שפוגעת לא רק בתושבי המקום, היא פוגעת גם ברכבות עולי הרגל המבקרים בעיר העתיקה בימי החג. ולוא רק בשל כך היה צריך להפסיק את המיפגע, לפחות, בימי הפסח.

גם אם היו בין תושבי הרובע יהודים שמבקשים לאכול חמץ בפסח, יכולים למצוא לדאבוננו את סיפוקם במאפיות אחרות הנמצאות ברובע המוסלמי. במדינה יהודית, זכאים התושבים היהודיים למנוע פגיעה באחד מעיקרי הדת, שנעשה לפחות בסוסביות כזאת, אין כאן כפייה דתית לא על המוסלמים ולא על אלה העוברים במצח נחושה על מצוות, אלא שאינם שומרים; לצערנו, על הצוו האלוקי; ולא יראה לך חמץ בכל גבולך.

17/3/84

לשרה משה

ק"ס

1

ק"ס מה לבחון אלה

מכאן אלפי המלך

מה שמוך ? הנין: בקשה למכירת 2 מוסמך אלה

אשר שנה מכרו פגמ וביטול בשטר האשר

כמו מכרו חמץ אך המלך היתופי הממטר

ב"ב בינוי הו ופמך חוק המלך 1586

אחרי ד"ר שאסקי יש מחכים אצל מר

דונ מילוא - המנוחה א גיך הפנים

אצל רה"מ - מר יצחק שמיר

ואך יש מחכים אצל מר אריה צרדי

אנא - מצאו דרך לשלם כל המלומים

3) איתן, אלו שמו

ק"ס
אפנים תולדכם
הב"ב 30
המלך היהורי

2) איתן רש"ל!
הוא אלו הממטר
אשר שנה מכרו פגמ וביטול בשטר האשר

22/3

Dear Mr. [Name] [Faded text]

1. הוראה

DIRECTOR GENERAL
MINISTRY OF RELIGIOUS AFFAIRS
JERUSALEM-ISRAEL

המנהל הכללי
משרד לעניני דתות

סיכום פגישה בענין אש"ל - ארגון שיקום לאסיר בדרך יהדות
מיום יב' באדר התשמ"ז (13.3.87)

השתתפו:

מר ז. אורלב, ממנכ"ל
אש"ל: מר דוד כץ, רח' חן 3 גבעתיים 53 447
מר אברהם אייזנבר, ת.ד. 7877 ירושלים

- א. ספריה תורנית - אש"ל תגיש בקשה לספריה תורנית למועדון התורני בכלא נוה תרצה לסמנכ"ל ציון גרמי. המנכ"ל ימליץ על אישור הבקשה.
- ב. ריהוט ציוד וספרייה - אש"ל תגיש בקשה לקרן העזבונות באמצעות המשרד ע"ס 10,000 ש"ח. המשרד יכלול בקשה זו בהמלצותיו.
- ג. אש"ל תגיש בקשה מפורטת לקבל 7 מילגות עבור אברכים המלמדים תורה במעשיהו, רמלה, נוה תרצה ובכולל ערב בהיקף של 10,000 ש"ח מסעיף שיעורי תורה. המנכ"ל ימליץ לוועדת ישיבות לכולל תמיכה זו במסגרת סעיף ישיבות - שיעורי תורה.
- ד. הדיון הוא בהמשך לפניית אש"ל מיום ז' באדר התשמ"ז.

ר ש ס: זבולון אורלב
המנהל הכללי

תפוצה: המשתתפים
מר ציון גרמי, סמנכ"ל
מר יעקב פרידמן - לוועדה
מר שמואל שקדי, קצין תקציבים

תאריך: 12 במרץ 1987
מספרנו: 505 / 87 / הט

מערכת אלקטרונית לבקרת "הערוב"

הצגת פרויקט

המערכת שפותחה בחברתנו משלבת בתוכה את הטכנולוגיה המתקדמת בתחום המחשבים והתקשורת הדיגיטלית.

הפיתוח נעשה לאחר לימוד יסודי של דיני ההלכה בנושא הערוב, תוך תשומת לך מיוחדת לנושא האמינות, אפשרות לאיתור ותיקון מהיר של הקרע בחוט הערוב ומניעת איזעקות שווא במערכת.

בנוסף למוקד הבקרה, אשר מומלץ למקמו בבנין המועצה הדתית, בכל עיר ועיר ניתן יהיה לקבל את ההתרעה במקרה שחוט הערוב נקרע גם במקומות נוספים, בהתאם לנוהל פעולה שייקבע בכל מקום על ידי המשתמשים.

המערכת מורכבת משלושה חלקים עיקריים:

1. חוט הערוב, בצורת כבל תקשורת מיוחד, המותקן בין עמודים קיימים (במידה והעמודים מתאימים) או עמודים חדשים, כולל עוגנים ומיתרי מתיחה, לפי הצורך.
2. קופסאות בקרת קטע, תותקנה לאורך קו הערוב על גבי העמודים, ותחוברנה חשמלית לכבל התקשורת הנ"ל. כמות הקופסאות והמרחק ביניהן יקבעו את הדיוק באיתור מקום התקלה לאורך הקו. המעגלים האלקטרוניים במקרה של תקלה בכרטיס הלאקטרוני או כאשר הסוללה עומדת להתרוקן, תשלח קופסת הבקרה אות התרעה מיוחד למוקד הבקרה.
3. מוקד בקרה, כולל יחידת משדר/מקלט, מחשב מרכזי, צג גרפי, מקלדת/מדפסת, במקרה של גילוי תקלה בחוט הערוב, יופיע על גבי הצג הגרפי תרשים של כל מערכת הערוב עם סימון ברור של הקטע בו ארעה התקלה.
הקטע הבעייתי יבהב על פני מסך המחשב.
בו זמנית תודפס הודעה על גבי המדפסת, כולל יום ושעה, קטע התקלה והנחיות להמשך טיפול.
המחשב שבמוקד הבקרה יוכל להפעיל אמצעי איזעקה נוספים כגון חיוג אוטמטי לביתם של המומנים על תקינות המערכת, הפעלה צופרים ומערכת איתור אלחוטית וכו'.
זכרון המחשב יאגור בתוכו לוח השנה עם זמני כניסת ויציאת כל החגים והשבתות.

שיטת ההפעלה

המערכת תבצע את בקרת קו הערוב באופן אוטומטי, על ידי יצירת קשר שידור/קליטה דו סיטרי, בשיטה הדיגיטלית, בין הקופסאות לבקרת קטע לבין מוקדי הבקרה.

קצב הבקרה ניתן לשינוי, מומלץ שביום חול תבוצע בדיקה אוטומטית פעם אחת ליום.

בערבי החג ובימי שישי תבוצע הבדיקה האוטומטית כל שעה, בכדי לאתר התקלה לפני כניסת החג/השבת/לאפשר תיקון התקלה בזמן, בנוסף לבדיקה האוטומטית, ניתן יהיה ליזום בצוע בדיקות נוספות על ידי מתן פקודה ידנית במוקד הבקרה.

בימי שבת וחג, המערכת תעשה בדיקה אוטומטית באופן רצוף, בכדי לגלות התקלה בזמן קצר ביותר. במקרה זה תופעל באופן אוטומטי מערכת האזעקה קולית מיוחדת בכל האזורים בהם נמצא הצבור הדתי, ויופעל צוות הכוננות לשבת לתיקון התקלה בערוב.

במקרים שקול הצופר מהווה מטרד, תופעל אזעקה באמצעות מקלטי איתור אלחוטיים (ביפרים) במקביל למנורות סימון מיוחדות.

אבטחת האמינות

1. חוט הערוב יהיה בנוי מכבל חזק במיוחד, בעל בידוד חשמלי עמיד בכל תנאי מזג האוויר.
2. התקנת הערוב תבוצע בהתאם לכללים המקובלים ב"בזק" תוך שמירה על דרישות ההלכה.
3. שיטת התקשורת תהיה חסינה בפני הפרעות אלקטרומגנטיות חיצוניות, כגון ברקים, ניצוצות, משדרי אלחוט וכו'.
4. המערכת תפעל גם בזמן הפסקת חשמל.
5. הציווד האלטרונאי יהיה בנוי ברמה גבוהה, מותאם לעבודה בתנאי חום.
6. מוקד הבקרה יהיה בנוי לפי כל הכללים של הנדסת אנוש, לצורך יצירת קשר פשוט ונוח בין המפעיל למערכת.

כ"ו בשבט תשמ"ז
25 בפברואר 1987

מערכת לבקרת ה"ערוב"

=====

חברתנו עוסקת בפתוח והקמת מערכות אלקטרוניות מתוחכמות הבאות לפתור בעיות רבות בחיי היום יום.

מתוך הכרת הצרכים המיוחדים של הצבור הדתי בארץ, הקימה חברתנו צוות פרוייקטים מיוחדים בראשותו של הרב אליהו ברוידא, רב שכונות עבר הירקון בתל-אביב.

אחד הפרוייקטים החשובים, הנמצא בשלבי פתוח מתקדמים בחברתנו, הינו מערכת לבקרת ה"ערוב" מסביב לערים וישובים בארץ.

המערכת תאפשר לצבור הדתי לצאת בבטחה מפתח ביתם בשבתות, ללא חשש שמא ה"ערוב" מסביב לישובם אינו תקין.

במקרה של תקלה, אם חוט ה"ערוב" יקרע טרם כניסת השבת, תופעל מערכת שתתריע, ובכך יתאפשר לתקן את התקלה במהירות המרבית, טרם כניסת השבת. ובמקרה שתחול תקלה במשך השבת, תופעל מערכת שתתריע בפני התושבים, ובכך תמנע מהם חילול שבת, (על ידי שלטול חפצים מרשות היחיד לרשות הרבים).

המערכת בנויה ומורכבת כדוגמת מערכת הבטחון המקיפה את גבולות מדינת ישראל וישובים בקו העימות.

מתוך הכרה עמוקה של בעיות ה"ערוב" הפגום, והמציאות הקיימת בשטח, נראה לנו שמערכת זו תאפשר לציבור הדתי לשמור את השבת כהלכתה.

חברתנו מאמינה, כי פרי עמלנו זה, יתקבל בברכה בצבור הדתי ויזכה לתמיכת המוסדות והמועצות הדתיות בארץ.

נשמח להציג בפניכם את המערכת ויתרונותיה הרבים בכל מקום ובכל ישוב.

ב ב ר כ ה

אבישי ניצן
סמנכ"ל שיווק

ג.א.ת.י.פ.

DIRECTOR GENERAL
MINISTRY OF RELIGIOUS AFFAIRS
JERUSALEM-ISRAEL

המנהל הכללי
משרד לעניני דתות

סיכום פגישה של המנכ"ל מר ז. אורלב עם מר ישעיהו ביק מיום יב' באדר התשמ"ז (17.3.87) בענין "המכון לציונות דתית"

1. המכון והגנזך ממוקמים בבנין "מוסד הרב קוק". עד לפני שנתיים פעל במסגרת "יד הרב מימון". לפני שנתיים פועלים כעמותה נפרדת.
2. המכון מבקש סיוע בנושא מילגות מחקר לציונות הדתית.
3. המנכ"ל נענה עקרונית להעניק כ-5,000 ש"ח עבור 3 מילגות שתינחנה רק למי שנמנה בקובץ בני הישיבות. המכון יגיש בקשה מפורטת לנושאי המחקר ומי מיועד לקבל אח המילגה.
4. גנזך - תוגש בקשה לקרן העזבונוות בסך 30,000 ש"ח. הבקשה תזכה להמלצת המשרד.

 זבולון אורלב
 המנהל הכללי
 ר ש ס:

העתק: המשתתפים
 מר שמואל שקדי, קצין תקציבים
 מר ציון סויסה, מרכז מח' ישיבות

קרן ילדנו - מרכזי תקותנו

המשרד הראשי: רח' המ"ג 5, רוממה, ת.ד. 819, ירושלים 91 007, טל' 527728/9, 521825

ב"ה, ירושלים י' באדר תשמ"ז
11 במרץ 1987

לדדידי ואהובי
זבולון אור לב
מנכ"ל משרד הדתות
רחוב יפו
ירושלים

נאלי
אילנית

מאלי
אילנית
אילנית

זמן רב חשבתי אם לכתוב לך שורות אלו אבל הגעתי למסקנה כי אסור לי לחטשך בשתדוּתתי הארוכה עקב נאמנותי ל"קרן ילדנו". לו היה הדבר ענין אישי בודאי לא הייתי מטריח אותך וגוזר עלי שתיקה ממושכת!

זה כ-ששה שבועות שאני מנסה להשיג אותך או להפגש עמך אך לשווא! גם הובטח לי כי תחזיר לי צלצול וגם זה לא בוצע.

יודע אני גם יודע את העומס העצום המוטל עליך וזו גם הסיבה שאיני מטריד אותך בבית כי מעט השעות למנוחה בכל זאת מגיעה לך.

למרות שהדבר גורם לי מועקה וצער הריני, סולח לך ולחבר עוזריך ומוחל במחילה גמורה.

היוקרה האישית שלי כבר מזמן חדלה להטריד אותי ואין אני כועס על מישהו שאינו מכבד אותי. מה שמדריך אותי בחיים אלה המעשים למען הזולת וכלל ישראל ותו לא!!

אלא שהפעם מדובר בקרן ילדנו - מרכזי תקותנו שאני משתייך אליהם בתפקיד מנכ"ל והדבר מחייב אותי בעיקר את אמונותי.

ובכן, בזמנו פניתי אלי בצורה נרגשת והפצרת בי לעשות הכל ולהיענות למצוקת השר ולמצוא תפקיד עבור ראובן בקר.

קרן ילדנו - מרכזי תקוותנו

המשרד הראשי: רח' המ'ג 5, רוממה, ת.ד. 819, ירושלים 91 007, טל' 521825, 527728/9

- 2 -

האמן לי זבולון היקר, שעוד היום אני לא מבין כיצד ביחד עם אבי גיטפאן היקר, הצלחנו לבנות לו משרה, עשינו - כפי שהעבריים רגילים לומר "שמיניות באוויר" ותחכומים רבים כדי לשים עליו את האדרת של מבקר פנים ומפקח. תוך שבועיים מיום הבקשה הוא נכנס לתפקידו מה-1.1.87 ומועסק על-ידנו עד היום.

בדרך כלל, במקרים כנ"ל, אנו עורכים הסכם כתוב עם הגוף המממן משרה זו אך במקרה דנן הסתמכתי על הבטחתך המפורשת בשם השר, כי המשרד יממן את המשרה כולה בלי כל בעיות ויעביר את הכספים בכל דרך שימצא לנכון. גם הוסכם בצורה שלא משתמעת לשתי פנים כי מימון זה לא יבוא על חשבון ההקצבה לשנת הכספים: 1986/7 שאותה נקבל עד סוף מרץ 1987. גם הובטח כי אין לכך שום קשר עם כספי הקואליציה. כפי שציינתי, לא נערך זכרון דברים בכתב על הנאמר לעיל, משום שדברתך היתה עבורי יותר מאלף חתימות.

ברור ומובן מאליו, שכל האמור לעיל הועבר על-ידי לחברי ההנהלה וועד הפועל ורק על סמך הבטחה זו אושר ההסדר עם ראובן בקר.

ראובן בקר גם קיבל ממני מכתב ברור בנידון ושם הותנתה העסקתו בקבלה סדירה של הכספים.

לצערי, עד היום הזה לא קבלנו אף אגורה לא על חשבון מימון המשרה של ראובן בקר ולא ע"ח ההקצבה השנתית כפי שהובטח!!!

את כספי הקואליציה קבלנו ואני אסיר תודה על-כך, אך כפי שנאמר לעיל, סוכס עמך כי לא יהיה זה על חשבון שאר הדברים אלא החזר חוב שנלקח מעמנו ע"י קודמך בתפקיד.

לצערי, חברי ההנהלה והיו"ר מציקים לי מאוד וטוענים כי אני השליתי אותם ומסרתי להם דברים לא מדויקים. הם טוענים כי היה צריך להעלות הסכם זה על הכתב בחתימתך ולא להשאיר הענין בגדר הבטחות בעל-פה.

קרן ילדנו - מרכזי תקוותנו

המשרד הראשי: רח' המ"ג 5, רוממה, ת.ד. 819, ירושלים 91 007, טל' 527728/9, 521825

- 3 -

אני אישית מאוד נפגעת מהענין כי יותר מידי האמנתי ולא העליתי ספק ספיקא בהבטחות.

עתה הגיע רגע של אמת!

אני מבקשך מאוד לסדר לי פגישה דחופה עמך כדי להסדיר הענין באופן ברור.

לדעתי, כפי שדברתי עמך פעמים אחדות בעבר, עלינו לקבל עבור ראובן בקר, סך ארבעים אלף ש"ח לשנת הכספים 1987-8 פלוס חודשים ינואר - מרץ 1987.

עבור ההקצבה השנתית השוטפת 1986-7 עלינו לקבל סך: עשרים וחמשה אלף ש"ח.

סה"כ נראה לי שיהיה זה צודק לבקש אשור כספי לשנת הכספים הבאה בסך: מאה עשרים אלף ש"ח כולל ראובן בקר!

על כל פנים אני מבקשך מאוד שנסכם סופית מה הסכום שיאושר לנו בשנת הכספים הבאה, רק כך נוכל לחיות בלי ספקות ודפיקות לב!

זבולון היקר

אין לי כל ספק כי אתה ממשיך להיות ידיד "קרן ילדנו" וידידי האישי וכי הנך חדור רצון גדול לסייע לנו בכל לבך. אולם כדי שאוכל לישון בשקט ושהדבר לא יפגע באמינותי כלפי

"קרן ילדנו" אני פונה אליך באופן הנרגש ביותר לאשר סופית ההקצבה בסך... 120,000 ₪ שתינתן באופן אחד חלקי שתיים עשרה.

בהוקרה,

גדליה שרידבר

מנהל כללי

ב"ה, ס' באדר תשמ"ז
10 במרץ 1987

נייר עמדה וחוכנית ראשונית בעניני נשים

פנימי - לא להפצה

מבוא

משרד הדתות מארגן מכלול של שרותים המתייחסים למצבי מעבר במעגל החיים של הפרט כמו נשואין, גרושין ומוות, מחד; ומאידך, מספק שרותים העונים על הצרכים הדתיים השגרתיים של האוכלוסיה הדתית כמו בתי כנסיות ומקוואות.

בעבר, המוקד המרכזי היה בהגשת שרותים דתיים גרידא ולא בהכרח בהגשת שרותים נלווים. שרות נלווה הוא שרות המלווה את הפרט ומתייחס אליו בכל מורכבותו ומשרת צרכיו ההלכתיים, הפסיכולוגיים ו/או המשפחתיים.

הצורך להתייחס לנושא של מקומה של האשה במערכות דתיות נובע מתוך הכרה שעצם הנושא דורש התייחסות ומענה מאנשי הלכה. במשך המאה הזו חלו שינויים מהותיים בחינוך האשה היהודית, ובעקבותיהם, שינויים בציפיותיה, הן מעצמה כשומרת מצוות והן מן האמורים לספק דרישותיה לשרותים הנחוצים לה. עצם מינוי יועצת לעניני נשים מראה הבנה בצורך בפיתוח רגישות לצרכיה הדתיים של האשה ולשיפור ימת השרותים מתוך מודעות הן לצרכי ציבור הנשים והן למסורת היהודית..

החשיבות בתפקיד יועצת הוא לא רק ביכולת לשפר השירותים הדתיים והשרותים הנלווים, אלא אף בפיתוח דו-שיח ענייני עם ציבור הנשים בארץ. בעבר, המגע בין משרד הדתות וציבור זה היה מעל דפי העתונות ובכלי תקשורת - מצב שבעיקרו מנע דו-שיח של ממש והבנה הדדית.

מרכיב חשוב בתפקיד יועצת הוא פיתוח דרכי תקשורת עם נשים, הן כיחידים והן בארגונים, בכדי לדון בנושאים משותפים הדורשים התייחסות מצד המשרד באופן ענייני ויעיל.

אם ברצוננו להתייחס למקומה של האשה במערכת הדתית, עלינו להתמקד בשני נושאים עיקריים; הראשון הוא עמדות נוחני השרותים כלפי האשה הנפגשת עם השרות בזמנים ובמצבים שונים. עמדות אלו באות לידי ביטוי ישיר ועקיף. תופעת זיקה שלילית של עובדי מדינה לאזרחים הוא נושא בעיותי בכל מגזרי השרות הצבורי בארץ. אבל זיקה שלילית של מערכת המספקת שרותים דתיים, שלא כל הציבור מזדהה עמה או מרגיש צורך בהם, מהווה מצב יותר בעיותי ודורש התייחסות מעמיקה.

הנושא השני הוא העדר שרותים דתיים ונלווים המתייחסים לצרכים המיוחדים של נשים. לעתים, שרותים כאלה חסרים לחלוטין; ולעתים, אף כשמסגרות קיימות, רמת הכנוון ותפקודן לקויה.

1. שרותים דתיים:

א. בתי כנסיות

בהתחשב בשינוי ברצונה של האשה להשתתף בתפילה בציבור, יש צורך בקיום עזרת נשים מכובדת בבתי כנסיות ובמקומות קדושים לטיניהם, ובחלוקה הוגנת של המשאבים החומריים בריהוט ובאחזקת מקומות אלו. אי לכך, יש לערוך שיקר לבדוק את הנעשה בשטח בנידון, ובהתאם לתוצאותיו, לפעול למען הקצבת משאבים לקיום ואחזקה נאותה של עזרת נשים מכובדת בכל מקום מקודש. בהקמת בתי כנסיות חדשים יש צורך בהתייחסות מירבית לריהוט ונוחיות של עזרת הנשים.

ב. מקוואות

הצורך במקוה בכל שכונה הוא מובן מאליו. במיקום המקוה הנבנה יש לשמור על צניעות הפרס. ריהוט המקוה ואביזריו הוא נושא חשוב. ריהוט דל מביע התייחסות שלילית לצרכני השרות. רגישות הבלגית לאשה המגיעה לטבילה הוא נושא חשוב. על כן קורט הכנה לאשה הרוצה להתקבל לעבודה במקוה נחוץ מאד. השתלמות שנתית על היבטים פסיכולוגיים והלכתיים הקשורים בטהרת המשפחה לבלגיות היה מאפשר פיתוח רגישות של הבלגית לאשה המגיעה למקוה.

2. שרותים דתיים לכלל האוכלוסייה.

א. רישום לנישואין

רישום לנישואין כולל פגישה עם רבנית בנושא קביעת תאריך הנישואין וקיום הלכות טהרת המשפחה. במקרים רבים, מפגשים אלו מאופיינים על ידי חוסר הבנה בין הרבנית לבין נשים חסרות מחוייבות להלכה, והם מהווים מקור לחיכוכים בין הציבור הדתי והחילוני.

יש לברר את המצב העכשווי בנדון ולהתאמץ לשפרו על ידי השתלמות לעובדי רישום שתכלול פיתוח כלים להצגת נושאים רגישים לאוכלוסיות שונות המגיעות לרישום.

כתיבת והפצת חומרי הסברה המיועדים לציבור משכיל חילוני בנושא של המשפחה לפי ההשקפה היהודית היה משפר את המצב.

פיתוח קורסים בטהרת המשפחה לציבור הדתי שמגיע להרשם. הקורסים יתמקדו בהלכות טהרת המשפחה ואף יתייחסו להיבטים פסיכולוגיים ביחסים בינו לבניה.

ב. בתי דין

יש בעיות פרוצדורליות המוכרות היטב הדורשות התייחסות מעמיקה ומקיפה מדייני והנהלת בתי-הדין.
בנוסף לבעיות הפרוצדורליות, לפעמים בית הדין הופך לזירת ויכוח בין בני הזוג הפונים לבית הדין כחלק ממאבק כח ביניהם אף כשאינם בהכרח חפצים בגט. הצמדת אנשי מקצוע בתחום יחסי משפחה לבית דין היה ממחן תופעה זו ואף מוריד מעמסה מעל הדיינים. יש להקים פרויקט נסיוני לבורות גירושין על יד בית הדין בשלושה מקומות בארץ על פי קריטריונים שנקבע מראש, ולעקוב אחרי פרויקטים אלו לבדיקת יעילותם.

יש מספר נשים המתקשות לקבל גט. כיום הן פונות לעזרה מחוץ למערכת. יש צורך בהתייחסות למקרים אלו בתוך המערכת בכדי לבחון מענה לבעיותיהן האישיות הספיציפיות. יוקם צוות מצומצם שיהיה מורכב מאנשי חורה, עובדים סוציאליים ו/או עורכי דין לרכז ולספל בנושא ולחפש מענה לכל מקרה ומקרה.

ג. חברה קדישא

החברה קדישא פוגשת את הפרט במצבי משבר קשים המצריכים רגישות יתר מצידם למשפחה בכלל. אך רגישות זו נחוצה במיוחד כלפי הנשים, אשר מסעמים שונים, אנשי החברה לא פעם מתקשים להתייחס אליהן כנאות. יש לתת את הדעת על הנושא העקרוני של הפרדה בין המינים בלוויות אשר עלה לדיון בימים אלו. עצם ההפרדה באירועים צבוריים מסוימים מעוגנת במסורת שלנו, אך הנהגתה בלוויות תלויה במנהגי המקום והצבור ויש להתחשב בהם. בכל אופן, העקרון המנחה חייב להיות כבוד לאשה, התייחסות מכובדת והולמת לנשים, והתחשבות הדדית בין צבור האבלים וחברות קדישא. אם אמנם קיימת הפרדה בין המינים, על המקום המיועד לנשים להיות מכובד והולם. יש לדון על כל הנושא בתדריך לחברה קדישא.

ד. הסברה

המצב היום דורש התייחסות רצינית הן בעל פה והן בכתב לנושא מקום האשה ביהדות. הכנת והוצאת חומר שייצג נאמנה השקפה היהדות הוא חיוני.

ריכוז קבוצת נשים היכולות להרצות בנושא זה היה עוזר להסברה.

ה. יצוג נשים במועצות דתיות

יצוג אשה בגוף מקומי העוסק בהגשת שרותים דתיים לאוכלוסיה מקומית נדון רבות מהיבטים שונים באחרונה בעקבות מועמדות אשה למועצה דתית בדרום הארץ. יש צורך לתמוך ביצוג נשים במועצות דתיות, תוך כדי התחשבות בהרכב, אופי ורצון האוכלוסיה המקומית. יצוג נשים במועצות הדתיות יאפשר שמיעת קולה של האשה במישור המקומי ויאפשר התייחסות מירבית לנושאים החשובים לאשה.

1. כשרות

מיותר לציין חשיבות כשרות לניהול בית יהודי. כיום אין מידע מרוכז על כשרות והצרכן צריך להחליט על כשרות וללא מידע מהימן מספיק על הנעשה בשטח. הדריך כשרות הוא חיוני לפיתוח ערנות בציבור לנושא כשרות.

בקביעת תוכנית לטווח קצר, עדיפות תנתן לנושאים:

1. רישום לנישואין
2. בחי דין רבנים
3. הסברה
4. כשרות.

ב"ה, ס' כאדר תשמ"ז
10 במרץ 1987

נייר עמדה ותוכנית ראשונית בעניני נשים

פנימי - לא להפצה

מבוא

משרד הדתות מארגן מכלול של שרותים המתייחסים למצבי מעבר במעגל החיים של הפרט כמו נשואין, גרושין ומוות, מחד; ומאידך, מספק שרותים העונים על הצרכים הדתיים השגרתיים של האוכלוסייה הדתית כמו בתי כנסיות ומקוואות.

בעבר, המוקד המרכזי היה בהגשת שרותים דתיים גרידא ולא בהכרח בהגשת שרותים נלווים. שרות נלווה הוא שרות המלווה את הפרט ומתייחס אליו בכל מורכבותו ומשרת צרכיו ההלכתיים, הפסיכולוגיים ו/או המשפחתיים.

הצורך להתייחס לנושא של מקומה של האשה במערכות דתיות נובע מתוך הכרה שעצם הנושא דורש התייחסות ומענה מאנשי הלכה. במשך המאה הזו חלו שינויים מהותיים בחינוך האשה היהודית, ובעקבותיהם, שינויים בציפיותיה, הן מעצמה כשומרת מצוות והן מן האמורים לספק דרישותיה לשרותים הנחוצים לה. עצם מינוי יועצת לעניני נשים מראה הבנה בצורך בפיתוח רגישות לצרכיה הדתיים של האשה ולשיפור המת השרותים מתוך מודעות הן לצרכי ציבור הנשים והן למסורת היהודית..

החשיבות בתפקיד יועצת הוא לא רק ביכולת לשפר השירותים הדתיים והשרותים הנלווים, אלא אף בפיתוח דו-שיח ענייני עם ציבור הנשים בארץ. בעבר, המגע בין משרד הדתות וציבור זה היה מעל דפי העתונות ובכלי תקשורת - מצב שבקיקרו מנע דו-שיח של ממש והבנה הדדית.

מרכיב חשוב בתפקיד יועצת הוא פיתוח דרכי תקשורת עם נשים, הן כיחידים והן בארגונים, בכדי לדון בנושאים משותפים הדורשים התייחסות מצד המשרד באופן ענייני ויעיל.

אם ברצוננו להתייחס למקומה של האשה במערכת הדתית, עלינו להתמקד בשני נושאים עיקריים; הראשון הוא עמדות נוחני השרותים כלפי האשה הנפגשת עם השרות בזמנים ובמצבים שונים. עמדות אלו באות לידי ביטוי ישיר ועקיף. תופעת זיקה שלילית של עובדי מדינה לאזרחים הוא נושא בעיותי בכל מגזרי השרות הצבורי בארץ. אבל זיקה שלילית של מערכת המספקת שרותים דתיים, שלא כל הציבור מזדהה עמה או מרגיש צורך בהם, מהווה מצב יותר בעיותי ודורש התייחסות מעמיקה.

הנושא השני הוא העדר שרותים דתיים ונלווים המתייחסים לצרכים המיוחדים של נשים. לעתים, שרותים כאלה חסרים לחלוטין; ולעתים, אף כשמסגרות קיימות, רמת חכנון ותפקודן לקויה.

1. שרותים דתיים:

א. בתי כנסיות

בהתחשב בשינוי ברצונה של האשה להשתתף בתפילה בציבור, יש צורך בקיום עזרת נשים מכובדת בבתי כנסיות ובמקומות קדושים למיניהם, ובחלוקה הוגנת של המשאבים החומריים בריהוט ובאחזקת מקומות אלו. אי לכך, יש לערוך סקר לבדוק את הנעשה בשטח בנידון, ובהתאם לתוצאותיו, לפעול למען הקצבת משאבים לקיום ואחזקה נאותה של עזרת נשים מכובדת בכל מקום מקודש. בהקמת בתי כנסיות חדשים יש צורך בהתייחסות מירבית לריהוט ונוחיות של עזרת הנשים.

ב. מקוואות

הצורך במקוה בכל שכונה הוא מובן מאליו. במיקום המקוה הנבנה יש לשמור על צניעות הפרט. ריהוט המקוה ואביזריו הוא נושא חשוב. ריהוט דל מביע התייחסות שלילית לצרכני השרות. רגישות ובלגיה לאשה המגיעה לטבילה הוא נושא חשוב. על כן קורס הכנה לאשה הרוצה להתקבל לעבודה במקוה נחוץ מאד. השתלמות שנתייה על היבטים פסיכולוגיים והלכתיים הקשורים בטהרת המשפחה לבלניות היה מאפשר פיתוח רגישות של ובלניות לאשה המגיעה למקוה.

2. שרותים דתיים לכלל האוכלוסיה.

א. רישום לנישואין

רישום לנישואין כולל פגישה עם רבנית בנושא קביעת תאריך הנישואין וקיום הלכות טהרת המשפחה. במקרים רבים, מפגשים אלו מאופיינים על ידי חוסר הבנה בין הרבנית לבין נשים חסרות מחוייבות להלכה, והם מהווים מקור לחיכוכים בין הציבור הדתי והחילוני.

יש לברר את המצב העכשווי בנדון ולהתאמץ לשפרו על ידי השתלמות לעובדי רישום שתכלול פיתוח כלים להצגת נושאים רגישים לאוכלוסיות שונות המגיעות לרישום.

כתיבת והפצת חומרי הסברה המיועדים לציבור משכיל חילוני בנושא של המשפחה לפי ההשקפה היהודית היה משפר את המצב.

פיתוח קורסים בטהרת המשפחה לציבור הדתי שמגיע להרשם. הקורסים יתמקדו בהלכות טהרת המשפחה ואף יתייחסו להיבטים פסיכולוגיים ביחסים בינו לבניה.

ב. בתי דין

יש בעיות פרוצדורליות המוכרות היטב הדורשות התייחסות מעמיקה ומקיפה מדייני והנהלת בתי-הדין.
כנוסף לבעיות הפרוצדורליות, לפעמים בית הדין הופך לזירת ויכוח בין בני הזוג הפונים לבית הדין כחלק ממאבק כח ביניהם אף כשאינם בהכרח חפצים בגט. הצמדת אנשי מקצוע בתחום יחסי משפחה לבית דין היה מתן תופעה זו ואף מוריד מעמסה מעל הדיינים. יש להקים פרויקט נסיוני לבוררות גירושין על יד בית הדין בשלושה מקומות בארץ על פי קריטריונים שנקבע מראש, ולעקוב אחרי פרויקטים אלו לבדיקת יעילותם.

יש מספר נשים ומתקשות לקבל גט. כיום הן פונות לעזרה מחוץ למערכת. יש צורך בהתייחסות למקרים אלו בתוך המערכת בכדי לבחון מענה לבעיותיהן האישיות הספציפיות. יוקם צוות מצומצם שיהיה מורכב מאנשי חורה, עובדים סוציאליים ו/או עורכי דין לרכז ולספל בנושא ולחפש מענה לכל מקרה ומקרה.

ג. חברה קדישא

החברה קדישא פוגשת את הפרט במצבי משבר קשים המצריכים רגישות יתר מצידם למשפחה בכלל. אך רגישות זו נחוצה במיוחד כלפי הנשים, אשר מטעמים שונים, אנשי החברה לא פעם מתקשים להתייחס אליהן כנאות. יש לתת את הדעת על הנושא העקרוני של הפרדה בין המינים בלוויות אשר עלה לדיון בימים אלו. עצם ההפרדה באירועים צבוריים מסוימים מעוגנת במסורת שלנו, אך הנהגתה בלוויות תלויה במנהגי המקום והצבור ויש להתחשב בהם. בכל אופן, העקרון המנחה חייב להיות כבוד לאשה, התייחסות מכובדת והולמת לנשים, והתחשבות הודית בין צבור האבלים וחברות קדישא. אם אמנם קיימת הפרדה בין המינים, על המקום המיועד לנשים להיות מכובד והולם. יש לדון על כל הנושא בתדריך לחברה קדישא.

ד. הסברה

המצב היום דורש התייחסות רצינית הן בעל פה והן בכתב לנושא מקום האשה ביהדות. הכנת והוצאת חומר שייצג נאמנה השקפה היהדות הוא חיוני.

ריכוז קבוצת נשים היכולות להרצות בנושא זה היה עוזר להסברה.

ה. יצוג נשים במועצות דתיות

יצוג אשה בגוף מקומי העוסק בהגשת שרותים דתיים לאוכלוסיה מקומית נדון רבות מהיבטים שונים באחרונה בעקבות מועמדות אשה למועצה דתית בדרום הארץ. יש צורך לתמוך ביצוג נשים במועצות דתיות, תוך כדי התחשבות בהרכב, אופי ורצון האוכלוסיה המקומית. יצוג נשים במועצות הדתיות יאפשר שמיעת קולה של האשה במישור המקומי ויאפשר התייחסות מירבית לנושאים החשובים לאשה.

1. כשרות

מיותר לציין חשיבות כשרות לניהול בית יהודי. כיום אין מידע מרוכז על כשרות והצרכן צריך להחליט על כשרות וללא מידע מהימן מספיק על הנעשה בשטח. הדריך כשרות הוא חיוני לפיתוח ערנות בציבור לנושא כשרות.

בקביעת תוכנית לטווח קצר, עדיפות חנתן לנושאים:

1. רישום לנישואין
2. בחי דין רבנים
3. הסברה
4. כשרות.

Minister of Religious Affairs

השר לעניני דתות

כ"ה, ט' באדר תשמ"ז
10 במרץ 1987

Handwritten signature: *נחמן*
נחמן

לכבוד
מר שמואל גפן
חל-אביב

שלום רב,

הריני מחבד למנות אותך להיות יועצי לתפקידים מיוחדים.
בהיותך חבר מועצה עיר קיימת הגבלה שנקבעה ע"י מבקר המדינה
בכל הכרוך ביעוץ הקשור לעניני המינהל המחוזי או השלטון המקומי.
איש הקשר לצורך נושאים שוטפים יהיה המנהל הכללי מר זבולון אורלב.
הריני מאחל לך הצלחה. ותודתי על התנדבותך לתפקיד זה.

בכבוד רב,

זבולון המר

העתק: מר ז. אורלב - המנכ"ל ✓

משרד לעניני דתות
לשכת המנכ"ל
10-03-1987
נתן קבל

ב"ה ט' אדר חשמ"ז

10.3.87 GIMMEL FOUNDATION

נא לשלם מלא

משרד לעניני דתות
לשכת המנכ"ל
23-03-1987
נתקבל

לכבוד
ס"מנכל לשירותיים דתיים - מר זאב רוזנברג
האגף למועצות דתיות
רח' יפו 236
ח.ד. 13059
ירושלים

ידידי הנכבד

הנדון: סיכום פגישה מתאריך 6.3.87

בתאריך ה' אדר חשמ"ז 6.3.87 התקיימה פגישה בנכוחות;
ס"מנכל לשירותיים דתיים - מר זאב רוזנברג
מנכל משרד הדתות - מר זבולון אורלב
הרב י.א. איתמר - מנהל לשעבר לאזור י-ם והדרום
הרב גדליה הריס - מנהל קרן גימל

א. בפגישה זו דנו על האפשרות שקרן גימל חשמ"ז דוגמא לפעילות דתית ורוחנית לחיזוק ההויי הדתי והמורשת בשיתוף פעולה בין יהודי ארצות הברית וישראל במיוחד עבור תושבי הפיתוח ומושבים.

ב. כפי שידוע לכם קרן גימל פעלה בשבע שנים האחרונות על פי המטרה שהובאה בסעיף א' במקומות הבאים: קריה מלאכי, חבל לכיש, קריה גח, ובדרה.

ג. בתקופה הנ"ל הקימה קרן גימל קורס להכשרת כ 70 מדריכים רוחניים, משתתפי הקורס הינם תושבי המקום. המדריכים מביאים לתושבי מקומם חוכניות דתיות, רוחניות וחברתיות. החוכניות נועדו לשרת את הציבור הרחב הכולל: ילדים, נוער, מבוגרים, קשישים ויחידים. החוכניות הנ"ל עוררו את מנהגים הדתיים והמוסדות הדתיים לשחף פעולה עם קרן גימל בהפעלת וחיזוק החוכניות ובכמה מקרים לאמץ את החוכניות באופן עצמאי.

החוכניות שמופעלים באותם המקומות כפי שצויין לעיל כוללים: - חוגים,

GIMMEL FOUNDATION

/2/

שיעורי הלכה ואגדה, חיזוק המנהג והמורשת, בקשות ופיוט, אומנות עדתי, בישול עדתי, הרצאות תורניות. הוקמו קורסים מיוחדים עבור חזנים, שוחטים, סופרי סת"ם, בני, ובנות מצוה. במקרים רבים התוכניות שהפעילה קרן גימל עודדה את תושבי המקום לספק את צרכי הדתיים שלכם מבלי להיזקק לשירותים דתיים מחוץ למקום. לשם המהשח הדבר לציין לדוגמה: כיום ישנם סופרי סת"ם, חזנים שוחטים - הם תושבי המקום והם הנושאים בעול צרכי הציבור. רוב תקציבה של קרן גימל הוא מכספי תמיכה של הקהילה הספרדית בלוס-אנג'לס.

ד. במהלך שיחתנו במשרד המנ"כל כמו שאמור למעלה היתה הצאה שקרן גימל תשתמש לדוגמא. ברור שקרן גימל שפועל במסגרת שתיירנו צריך לשחף פעולה מלאה עם מועצות הדתיות. לצערינו עד עתה לא היתה אפשרות לקרן גימל להקים שיתוף מלאה כזו, לעומת הרצון הטוב משני הצדדים. ולכן אנו פונים בבקשה אליך לעזור לנו להקים שיתוף פועלה מלאה עם מועצות הדתיות באזורינו. רצו"ב בזה רשימת פעולות קרן גימל באזור הדרום העליון. בזאת אנו שואלים: באיזה מובן אפשר לארגן שיתוף פעולה מלא בין קרן גימל למועצות הדתיות שבאזור, כדי להמשיך ולהרכיב פעולות כאלו?

/3/

GIMMEL FOUNDATION

/3/

פעולות קרן גימל אזור הדרום העליון חשמ"ז

<u>מקום</u>	<u>סוג פעולה</u>	<u>מס' מדריכים</u>	<u>שעות שבועיות</u>	<u>תוכן הפעולה</u>
1. חבל לכיש	נוער	15	30	מנהגים, הלכה, פיוסים הכנות לבני מצוה, הכנות לבתי כנסת, אומנות עדתי
	מבוגרים	8	16	מנהגים, הכנות לחג, פיוסים, אומנות עדתי דרמה
	קשישים	1	3	מנהגים, פרשת השבוע, מסיבות ר"ח
	סופרי סת"ם	3	6	תיקוני ספרי תורה
	שוחטים	5		לפי דרישות העונה
	חזנים	5		" " "
	הכנות לחג	7		" " "
2. קריית מלאכי	נוער	13	26	בקשות, פיוסים, טעמי המקרא, מנהגים, הכנות לבר מצוה
	מבוגרים	18	36	מנהגים, הכנות לחג, פיוסים, הלכה
	קשישים	2	4	מנהגים, הכנות לשבת, מסיבות ר"ח, פולקלאור
	הכנות לבר מצוה	3	6	לפי העדות

GIMMEL FOUNDATION

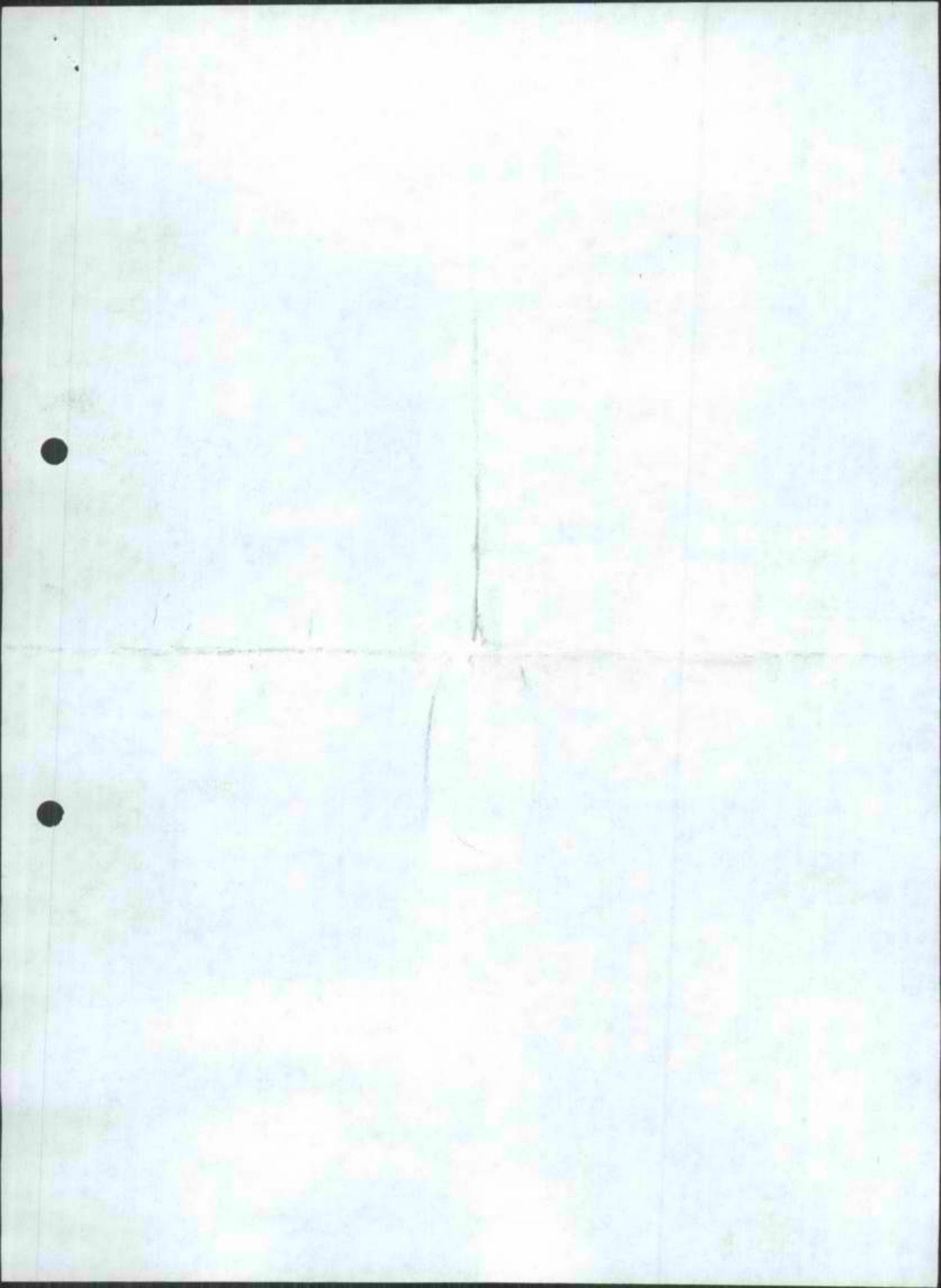
/4/

<u>מקום</u>	<u>סוג פעולה</u>	<u>מס' מדרכים</u>	<u>שעות שבועיות</u>	<u>תוכן הפעולה</u>
קריית מלאכי	סופרי סת"ם	7	14	תיקוני ספרי תורה
	חוג לבקשות	1	2	לפי דרישות העונה
	אילוח תורני			
3. קריית גת	נוער	3	6	מנהגים, הלכה, פיוסים, הכנות לבני מצוה, אומנות עדתי, ...
	מבוגרים	2	4	הכנות לחג, מנהגים, פיוסים, דרמה
4. גדרה	נוער	3	6	פיוסים, הלכה, מנהגים, הכנות לבר מצוה
	מבוגרים	2	4	דרמה, פיוסים, מנהגים, הכנות לחג

בכבוד רב
הרב גדליה הריס
מנהל קרן גימל

העחק:

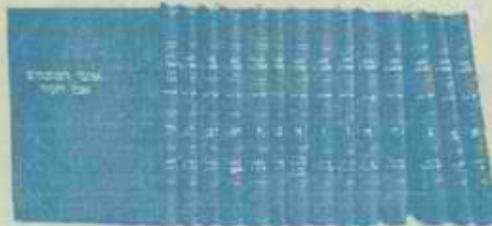
מר זבולון אורלב - מנכל משרד הדתות

מדרשה

ע"ש הגאון ר' יוסף אלי הנקין זצ"ל

RABBI J. E. HENKIN
INSTITUTE

מכון

לספרות הפוסקים

THE INSTITUTE
FOR RESPONSA LITERATURE

9.3.87

ב"ה
ח' אדר תשמ"ז

משרד לעניני דתות
לשכת המנכ"ל
18-03-1987
נתקבל

לכבוד
מר זבולון אורלב
מנכ"ל משרד הדתות
ירושלים

שלום רב,

נאמר לי, שבפגישה עם נציגי אוצר הפוסקים גילית החענינוח באפשרות
מיחשוב הכרטסת/קטלוג של אה"פ.

אני מתכבד לשלוח לך הצעה בלשוך האנגלית, העוסקת בין השאר גם
בנקודה הזאת.

בכבוד,

הרב יהודה הנקין

(יג) מ. א. יוסף

MISSOURI
DEPARTMENT OF REVENUE
ST. LOUIS, MISSOURI

MISSOURI
DEPARTMENT OF REVENUE
ST. LOUIS, MISSOURI

MISSOURI
DEPARTMENT OF REVENUE

MISSOURI
DEPARTMENT OF REVENUE

MISSOURI

MISSOURI
DEPARTMENT OF REVENUE

MISSOURI
DEPARTMENT OF REVENUE

MISSOURI

MISSOURI

Otzar Haposkim
3 Torah Metzion Street
Jerusalem, Israel

Marcheshvan 5747 / November 1986

PROPOSAL FOR
THE WORLD-WIDE DISSEMINATION
OF THE OTZAR HAPOSKIM CATALOGUE

Rabbi Yehuda Henkin,
coordinator

1. Introduction

The Otzar Haposkim catalogue is the major untapped scholarly resource in the Jewish world today. In addition to being of importance to various academic fields, it is of primary significance to the continually developing world of practical Jewish law (Halacha). Its dissemination worldwide will mark a sea-change in the ability of scholars to address issues confronting the community today and in the future. For those with means and vision, this project offers an opportunity and a challenge to contribute to Jewish scholarship on a global scale.

2. Description of Responsa Literature

Responsa are answers to questions in Jewish law and lore, penned by leading rabbinical authorities.

Over the past 1,000 years, up to three thousand collections of responsa have been published, many of which are multi-volumed. Individual responsa number in the hundreds of thousands.

Besides being the prime source for Halachic (Jewish legal) decisions, responsa reflect the lives, times and problems faced by the responders and their communities. They are, therefore, of major importance in two separate fields:

1) Rabbis and Halachic decisors refer to responsa for precedents which bear on current problems in Jewish law.

Many issues are discussed only or primarily in the responsa, not having been incorporated in the codes. Jewish law places great importance on the opinions of earlier authorities, and this requires that contemporary Halachic authorities be aware of previous rulings.

Contemporary responsa typically cite from a few up to several dozen earlier responsa.

2) Social and economic historians, students of comparative legal systems, and other academics, use responsa as primary material for research. See letter of Prof. N. Raskover, Israeli deputy attorney-general and advisor on Jewish law (in the supplementary material).

Responsa are typically written in Hebrew.

Collections of responsa composed since the fifteenth century C.E., the great majority, are generally organized on the order of the four sections of the Shulchan Aruch code of

Jewish law. This provides a built-in classificatory system, easily used by anyone in the field.

The quantity of collections of responsa, however, means that any scholar or group of scholars can have access to only a small fraction of the literature. Even when the volumes are physically present, as in major libraries, it is often impossible to know which volumes contain relevant discussions.

The problem is aggravated by the interlocking nature of rabbinic discourse, which causes discussions of one topic to be found en passant in the course of seemingly unrelated discussions. The only way to know what is relevant in the literature has been to read and remember it all--an impossibility.

3. The Otzar Haposkim Catalogue

This is an index card catalogue of approximately 1,000,000 handwritten cards, representing the reading through from cover to cover of collections of responsa and the cataloging of their contents. The work was initiated in 1946 by a group of eminent scholars in Jerusalem, headed by the late Chief Rabbi Isaac Halevi Herzog.

About 2,400 collections of responsa are encompassed--four thousand individual volumes--perhaps 90% of the entire responsa literature.

By contrast, the nearest comparable effort, a university computer project, contains about 130 (!) collections of responsa--253 individual volumes--about 5% of the total.

The Otzar Haposkim catalogue is organized on the order of the entire Shulchan Aruch code of Jewish law, chapter by chapter (approximately 1,500 chapters). About one-third of the chapters are further divided by the catalogue into subtopics.

Each card contains the topic or question discussed (e.g. "Rescuing hostages by military action or by freeing imprisoned terrorists"), the work in which it is found ("Responsa B'nai Banim") and the chapter, page, or other identifying location ("chapter 43").

The cards are labeled with the chapter of the Shulchan Aruch they pertain to ("Choshen Mishpat, chapter 426") and filed in the relevant tray.

A scholar seeking to know whether and where a particular topic has been discussed, turns to the chapter heading in the Shulchan Aruch under which the topic is likely to be

subsumed and examines the cards. Occasionally he may consult two or three locations which bear on his topic.

The catalogue is kept current by researchers who read newly published collections of responsa. In addition, Halachic articles in selected periodicals as well as other works are read and indexed.

About 200 file cards are added monthly, representing recently published collections.

4. Value of the Catalogue

As the only complete guide to the vast responsa literature in existence, the catalogue is effectively priceless. Its nominal value may be calculated by the four decades and estimated hundreds of thousands of today's dollars which went into its compilation.

5. Location and Accessibility

The catalogue is located in the Otzar Haposkim building at 3 Torah Metzion Street, Romemah, Jerusalem, a short walk from the central bus station.

The catalogue has, until now, been accessible in two ways: a) physical access, by scholars resident in or visiting the Jerusalem area; b) through a mail reference service, by which scholars write to Otzar Haposkim with specific questions. The staff consults the catalogue, and mails the inquirer a list of sources pertaining to his inquiry (see brochure in supplementary material).

As these methods do not provide adequate access, Otzar Haposkim has considered various techniques for dissemination of the catalogue, including: microfilm, microfiche, computers and laser-read discs.

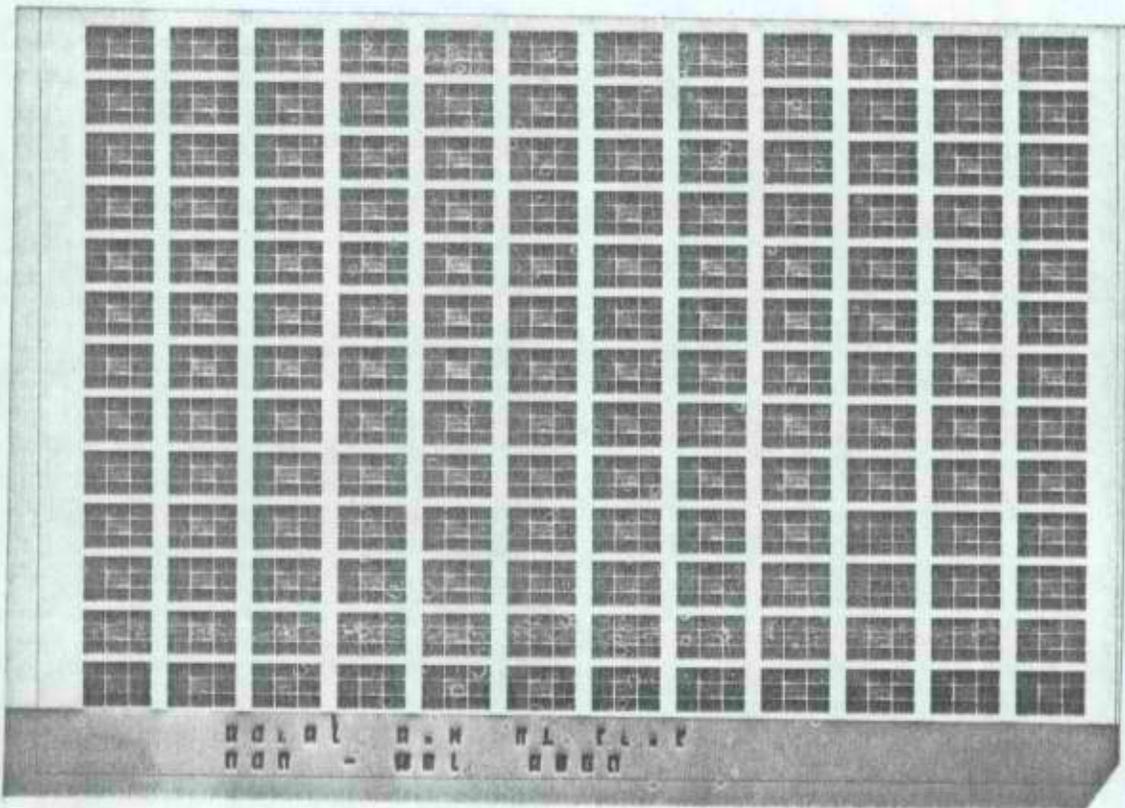
6. Why Microfiche?

Microfilm reels have long been a staple of academic access, and relatively recently these have been supplanted by microfiche cards. These are 109x149mm cards which are read in a viewer, commonly found in any library reading room. Portable viewers are available for as little as \$100. The microfiche process reduces the original copy by 24x, so that a viewer with a 24x lens projects it at original size, one with a 36x lens at 1 1/2 times original size, etc.

Dozens of microfiche cards total less than an inch thick. The compactness of the cards enables ease of storage and access; each card is labeled at the top so that an individual card can be located within seconds.

Microfiche is the preferred medium for disseminating large collections. For example, the 435,000 cards of the Hebrew University/Jewish National Library catalogue in Jerusalem are available in microfiche to libraries around the world (through the Inter-documentation Company of Switzerland, a company specializing in academic material).

The Otzar Haposkim catalogue of 1,000,000 cards can be reproduced on approximately 700 standard-size microfiche cards, numbered from 1 to 700, each reproducing 1,404 Otzar Haposkim cards. Accompanying the microfiche cards would be a printed booklet, listing on which microfiche cards are to be found which sections of the catalogue relating to each of the chapters of the Shulchan Aruch code of Jewish Law.

Actual-size reproduction of sample microfiche card, prepared by I.T.T.I. Company of Tel Aviv. Each card contains 13x12=156 frames, 156x9=1,404 individual catalogue cards.

7. Why not Computers?

Computerization is presently contraindicated for reasons of cost, time, and limited academic use:

1. Cost. No electronic scanner exists or is projected, which can read Hebrew handwriting (or most rabbinical typefaces). The contents of the 1,000,000 cards would have to be entered manually, and individually rechecked for errors. Labor costs would be astronomical. Initial outlay in Israel for equipment and software would also be relatively high.

In addition, the cost of computer hardware would limit the number of users, e.g. yeshivot (rabbinical seminaries) which could afford the catalogue.

3. Time. 1-2 years for computerization, as compared with 2-3 months for microfiche (I.T.T.I. estimate).

4. Limited use. This is a major reason mitigating against computerization for at least the next decade. Computers are not found in many if not most libraries, e.g. the Jewish reading rooms of the Hebrew University/Jewish National library in Jerusalem and the 42nd St. Library in New York.

In addition, rabbis and yeshiva students are not accustomed to computers and, in the main, do not use them. Most rabbinical seminaries do not have computers. As a result, the university Jewish computer projects have had almost no impact on the field of Jewish scholarship.

Duplicating the Otzar Haposkim catalogue has as its aim its dissemination throughout the widest circles within the Jewish and general academic communities. Microfiche is the medium of choice for the foreseeable future, without precluding parallel computerization should conditions warrant.

8. Distribution

An estimated 250 institutions around the world comprise a potential market for copies of the catalogue. These include: Judaica collections; university libraries (in the U.S., 37 universities offer Jewish studies on the graduate level); rabbinical seminaries, yeshivot and kollelim (advanced research institutes); national rabbinical organizations, local rabbinical councils and batei din (courts); the Israeli ministries of justice and religion; as well as an undetermined number of major synagogues and individual scholars.

9. Cost of the Project.

Cost of the project is U.S. \$45,000. This includes:

- * preparation of the catalogue for photography, including insertion of title cards before chapters and subheadings;

- * photography of the catalogue cards in frames of 9 each, about 110,000 separate photographs, by the I.T.T.I. Company in Tel Aviv (the leading Israeli company in its field);

- * arrangement of the frames in microfiche cards of 156 frames each, each card labeled at the top with the number of the card, the Otzar Haposkim name, etc., and the numbers of the chapters of the Shulchan Aruch referred to in the card.

- * preparation and printing of the guide booklet;

- * preparation of two master copies of the set, from which duplicates are made;

- * preparation of an initial 3-4 duplicate sets, for Otzar Haposkim's use and for display purposes;

- * purchase of a microfiche viewer with built-in xerox capabilities, and a small portable viewer for traveling display purposes;

- * preparation and printing of descriptive brochure, and related public-relations expenses.

To this should be added 10% for contingencies, for a total of \$50,000.

10. Acknowledgements and Dedication

The names of those whose support enables the reproduction of the catalogue, minimum contribution \$5,000, will be listed in the guide booklet.

For a suitable honorarium, the Otzar Haposkim catalogue itself or the microfiche library can be dedicated in the name of/ in memory of--. The desired name(s) will be incorporated in publicity and printed descriptions of the microfiche library, and on the labels of the sets.

11. Next: Reproducing the Literature

An eventual next step would be reproducing the entire

literature of 3,000 collections of responsa on a few feet of microfiche cards. This, together with the microfiche catalogue, would mean that for the first time both the entire literature as well as the means to find one's way in it, would be available to libraries, institutions, and scholars around the world of even moderate means.

A revolutionary prospect in Jewish scholarship, for those with vision!

12. For Further Information

Otzar Haposkim will be happy to discuss this opportunity at greater length and in person. Contact Rabbi Yehuda Henkin at Otzar Haposkim in Jerusalem; or in New York, c/o 577 Grand St., New York, NY 10002, tel. (212) 228-6451.

י-מ-פ-י
י-מ-י-י
י-מ-י-י
י-מ-י-י
י-מ-י-י
י-מ-י-י

DIRECTOR GENERAL
MINISTRY OF RELIGIOUS AFFAIRS
JERUSALEM-ISRAEL

המנהל הכללי
משרד לעניני דתות

סיכום דיון בענין "קרן ג'" מיום ה' באדר התשמ"ז (6.3.87)

בהשתתפות: מר ז. אורלב, מנכ"ל
מר ז. רוזנברג, סמנכ"ל לשירותים
הרב איתמר אלימלך, "קרן ג'", גן רחביה ב', ירושלים
הרב צבי גדליה, "קרן ג'", בר כוכבא 15, גבעת שפירא, ירושלים

- א. נציגי הקרן סקרו פעולתם בלכיש, קרית מלאכי, קרית גת, גדרה. הפעולות ממומנות מתרומות הקהילה הספרדיה בלוס אנג'לס.
- ב. המשרד מעודד מאוד פעולות וולונטריות בתאום עם המוה"ד וישקיע מאמץ מיוחד להביא לתאום ולשילוב פעולות הקרן עם המוה"ד.
- ג. הקרן תגיש לסמנכ"ל פירוט הפעולות והתקציב שלה.
- ד. הסמנכ"ל יהיה אחראי על התאום והשילוב, ויזמן פגישה של ראשי המוה"ד הנוגעים בדבר עם ראשי הקרן.

ר ש.ס: זבולון אורלב
המנהל הכללי

העתק: המשחתפים

DIRECTOR GENERAL
 MINISTRY OF RELIGIOUS AFFAIRS
 JERUSALEM-ISRAEL

המנהל הכללי
 משרד לעניני דתות

סיכום דיון בענין "קרן גי" מיום ה' באדר התשמ"ז (6.3.87)

בהשתתפות: מר ז. אורלב, מנכ"ל
 מר ז. רוזנברג, סמנכ"ל לשירותים
 הרב איתמר אלימלך, "קרן גי", גן רחביה ב', ירושלים
 הרב צבי גדליה, "קרן גי", בר כוכבא 15, גבעת שפירא, ירושלים

- א. נציגי הקרן סקרו פעולתם בלכיש, קרית מלאכי, קרית גת, גדרה. הפעולות ממומנות מהיזמות הקהילה הספרדית בלוס אנג'לס.
- ב. המשרד מעודד מאוד פעולות וולונטריות בתאום עם המוה"ד וישקיע מאמץ מיוחד להביא לתאום ולשילוב פעולות הקרן עם המוה"ד.
- ג. הקרן תגיש לסמנכ"ל פירוט הפעולות והתקציב שלה.
- ד. הסמנכ"ל יהיה אחראי על התאום והשילוב, ויזמן פגישה של ראשי המוה"ד הנוגעים בדבר עם ראשי הקרן.

 ר ש ס: זבולון אורלב
 המנהל הכללי

העתק: המשתתפים

משרד לעניני דתות
לשכת המנכ"ל
9-03-1987
נתקבל

Handwritten signature and scribble at the top right.

משרד לעניני דתות
לשכת המנכ"ל
9-03-1987
נתקבל

מנורה הרשות להעלאת בתי כנסת מהגולה לישראל
MENORA The Authority for the Repatriation of Diaspora Synagogues to Israel

- PRESIDIUM**
- Dr. J. Burg, President
  - Mr. Y. Shamir, Prime Minister
  - Mr. S. Peres, Vice Premier and Minister of Foreign Affairs
  - Mr. Y. Navon, Deputy Prime Minister and Minister of Education and Culture
  - Mr. Z. Hammer, Minister of Religious Affairs
  - Mr. M. Moskovics, Chairman
  - Rabbi Dr. M. Edelman, Director General

א' באדר תשמ"ז
2 במרץ 1987

לכבוד

חבר ההנהלה, הו זבולון אונקס

שלום רב,

הרינו להזמין לשיבת הנהלה של עמותת "מנורה" אשר תחייב, אי"ה, כיום ב', כ"ב באדר תשמ"ז, 23 במרץ 1987, בשעה 10:00 בבוקר.

Handwritten note: "א"ה!"

הישיבה תחייב במשרדי החברה לפיתוח הרי יהודה, רחוב קק"ל 10, ירושלים.

דו"ח פעולות העמותה יישלח בנפרד.

בברכה,

Handwritten signature of Rabbi M. Edelman
הרב משה אדלמן, מנכ"ל

פרוטוקול מישיבה בענין קרן מנכ"ל מיום שני א' באדר תשמ"ז (2.3.87)

נוכחים: ז. אורלב, מנכ"ל

מר צ. וינגרטן

מר צ. גרמי

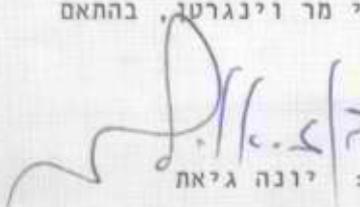
הרב ר. שלומי

הרב וינשטוק

מר צבי וינגרטן סקר כללית מטרות קרן המנכ"ל ולמי מיועדת, בהתאם לתקשייר
המנכ"ל מציע שהפרס ינתן לעובד שתרומתו למשרד מוכחת, וכן מעלה אפשרות
של צירוף נציג ועד העובדים לועדה.

מ ח ל י ט י ם :

- א. הפרס ינתן לעובד בודד או לצוות עובדים.
- ב. להוציא חוזר לעובדים ובו:
  1. הסבר על הקרן
  2. תנאי התמודדות
  3. מהו הפרס - סכומים ופירוט (ראשון, שני, שלישי)
  4. המועמד הוא עובד שחברו המליץ עליו.
- ג. לחזור יצורף שאלון לצורך רשום הפרטים האישיים של המועמד ותרומתו למשרד.
כן יצויין שם הממליץ.
- ד. מרכז הועדה - מר וינשטוק - אליו יופנו כל שאלוני המועמדים.
- ה. הגשת השאלונים עד ו' ניסן תשמ"ז.
- ו. מתן הפרס ביום ו' אייר תשמ"ז.
- ז. מקום הטקס עדיין לא נקבע.
- ח. שאלת צירופו של נציג ועד העובדים לועדה זו, תבדק ע"י מר וינגרטן, בהתאם
לנעשה במשרדי ממשלה אחרים.

ר ש מ ה: יונה גיאת

תפוצה: המשתתפים

ה"ר
ה"ר

למי אולם - מקבל

באופן קבוע מקבל

(1)

רצו פרטים א בקב"ו וצ"כ
הביצוע.

(3) 98/2/5

משרד לע"י דמות
לשכת המנכ"ל
- 7 - 12 - 1986
נתקבל

(2)

אוי"א

+
+
+

~~אוי"א~~

2,387

א"ב

א"ב

~~אוי"א~~

אוי"א

א.ו.ס

15.12.86

RECEIVED
FEDERAL BUREAU OF INVESTIGATION
U. S. DEPARTMENT OF JUSTICE
MAY 15 1968

לכבוד סמנכ"ל
משרד הדתות
ת"ד 1167
ירושלים 91-000

נציב שירות המדינה

ירושלים, כה' אלול התשמ"ה
11 ספטמבר 1985

אל: סגני המנהלים הכלליים
ומנהלי יחידות הסמך

הנדון: הפעלת קרן המנהל הכללי

1. לאור תגובות שונות שהגיעו אל נציבות שירות המדינה בדבר הפעלת הקרן, מובהר בזה כי הפרסים המוענקים, באמצעות קרן המנהל הכללי, מטרתם להבליט את תרומת העובדים למען ישמשו מופת ודוגמה לאחרים.
2. הנכם מתבקשים להקפיד על הענקת הפרסים בהתאם למדדים כפי שפורטו בסעיף 74.22 בתקשי"ר.

האצב לזכרת מנהי הקרנה
ראי טיק 4 סעיף 74.22

בברכת שנה טובה,
אברהם נחן
נציב שירות המדינה

י"ג תמוז

העתקים: המנהלים הכלליים במשרדי הממשלה
סגני נציב
הממונה על או"ש, נשי"מ

נציב שירות המדינה

ירושלים, ה' בשבט התשמ"ד
9 בינואר 1984

מדינת ישראל - נציבות שירות המדינה

לכבוד מנכ"ל
משרד הדתות
ת"ד 1167
ירושלים 91-000

אל:

המנהלים הכלליים במשרדי הממשלה

הנדון: הפעלת קרן המנהל הכללי
חוזר נשי"מ מיום 17.10.82

1. כללי

- 1.1. לאור הנסיון של הפעלת הקרן בשנה האחרונה, הוחלט להמשיך בנסיון לשנה אחת נוספת. הקרן הופעלה בהצלחה ב-7 משרדי ממשלה ומומלץ להפעיל את הקרן בכל המשרדים.
- 1.2. על מנת לאפשר למנהל הכללי לעודד ולטפח עובדים המצטיינים בביצוע עבודתם הוחלט לתת בידי המנהל הכללי כלי ניהולי הנתון בידי הנהלת המשרד ואשר יופעל ע"י המנהל הכללי עפ"י המלצות הממונים בכל הדרגים במשרד.
- 1.3. כלי ניהולי זה בא לענות על צרכים ספציפיים בהתאם לפעילויות היחודיות של כל משרד ומשרד.
- 1.4. כלי ניהולי זה לא יהיה מעוגן בהסכם עבודה כלשהו ולא יהיה נתון למשא ומתן עם ארגוני העובדים.
- 1.5. הפעלת הקרן תהיה מבוססת על בדיקה עניינית וסלקטיבית בהתאם לקריטריונים שיקבעו ע"י המנהל הכללי.
- 1.6. הקרן תופעל בכל משרדי הממשלה לתקופת נסיון של שנה נוספת החל מ-1.1.84.

2. קריטריונים למתן מענקים מהקרן

- 2.1. המענק יוענק לעובד הבודד על ביצוע פעילות חריגה ויוצאת דופן הראויה לציון מיוחד.
- 2.2. המענק יוענק לעובד הבודד על ביצוע מסור ואחראי שתרומתו לעבודה ולמשרד רצופה ומצטברת (במשך מספר שנים).
- 2.3. המנהל הכללי רשאי לקבוע קריטריונים נוספים, קריטריונים אלה יובאו לידיעת נציבות שירות המדינה.

3. תקציב - וטכומי המענק

- 3.1. המענקים להפעלת הקרן יהיו מתוך תקציב הפעולות המאושר של המשרד או ע"ח הפחתה של משרות משיא כוח האדם של המשרד.

נציב שירות המדינה

- 2 -

- 3.2 המנהל הכללי רשאי להעניק מענקים בהתאם לפירוט הבא:
רמה א'	24.000 שקל	פרס אחד במשרד אשר בו עד 1000 משרות
רמה ב'	12.000 שקל	שני פרסים במשרד כנייל
רמה ג'	6.000 שקל	שלושה פרסים במשרד כנייל.
- 3.3 במשרדים אשר בהם יותר מ- 1000 משרות רשאי המנהל הכללי להעניק פרסים בהתאם לרמות השונות ובכפולה המתאימה ל-1000 משרות.
- 3.4 המנהל הכללי רשאי לקבוע חלוקה שונה של המענקים; בהנאי שסך כל המענקים לא יעלה על הסכום הכולל של התקציב המיועד, בהתאם לכפולות של 1000 משרות ובהנאי שלא ישונו הסכומים שנקבעו ב-3 הרמות דלעיל. (לדוגמא: במקום פרס אחד ברמה א' ניתן לאשר עוד 2 פרסים ברמה ב' או 4 פרסים ברמה ג', ולהיפך).
- 3.5 הקריטריונים לרמות השונות שיקבעו ע"י המנהל הכללי, יובאו לידיעת נציבות שירות המדינה.
- 3.6 המנהל הכללי רשאי בהתאם לשקול דעתו להעניק את הפרסים בשווה כסף (מדליות, ספרים, אירוח, וכו') בהתאם לסכומים הנקובים לעיל.

4. נוהלים ודיווח

- 4.1 על מנת ליצור אובייקטיביות מירבית בבחירת העובדים המצטיינים במשרד ובחלוקת הפרסים, ימנה המנהל הכללי ועדה של חברי ההנהלה אשר תפעל עפ"י הנחיותיו ותסייע לו בהפעלת הקרן.
- 4.2 המנהל הכללי רשאי להעניק את הפרסים מהקרן סמוך לאירוע עבורו מוענק הפרס או בטקסים מרכזיים (תקופתיים).
- 4.3 על מנת לאפשר בחינת הפעלת הקרן במשרדכם וקביעת מתקונת סדירה להפעלת הקרן לאחר תום שנת הנסיון הנוספת, הנכם מתבקשים לדווח על:
- א. הקריטריונים המיוחדים שנקבעו במשרדכם, ברמות השונות.
- ב. כל הענקה מענק בפועל והסיבות לכך.
- דיווח זה יש להפנות אל הממונה על השירות לארגון ושיטות, בנציבות שירות המדינה.

ב ב ר כ ה,
אברהם נתן
נציב שירות המדינה

העתק:
הממונה על התקציבים, משרד האוצר
החשב הכללי, משרד האוצר

נציב שירות המדינה

ירושלים, א' בתמוז התשמ"ד
1 ביולי 1984

מדינת ישראל-נציבות שירות המדינה

לכבוד מנכ"ל
משרד הדתות
ת"ד 1167
ירושלים 91-000

אל:
המנהלים הכלליים במשרדי הממשלה

הנדון: הפעלת קרן המנהל הכללי
חוזר נש"מ מיום 9.1.1984

א. הננו חוזרים ומזכירים כי מן הראוי להפעיל את קרן המנהל הכללי כאמור בחוזרנו שבסימוכין, לשם עידוד עובדים אשר פעילותם ראויה לציון מיוחד.

ב. הוחלט לעדכן את המענקים כאמור בסעיף 3,2 שבחוזרנו מיום 9.1.84 כלהלן:

- רמה א'	36,000	שקל
- רמה ב'	18,000	שקל
- רמה ג'	9,000	שקל

חוקף עדכון המענקים הוא מיום 1.7.1984.

ג. אם ברצונכם להגדיל את מספר מקבלי המענקים, עליכם לקבל את אשורנו לכך.

ד. הנכם מתבקשים להקפיד על העברת דווח מלא על הפעולה בנושא, כאמור בסעיף 4 שבחוזרנו שבסימוכין.

ב ב ר כ ה,
אברהם נתן
נציב שירות המדינה

העתק:
הממונה על התקציבים, משרד האוצר
החשב הכללי, משרד האוצר

ה' אדר תשמ"ז
(87. מרץ 9)

ה' אדר תשמ"ז
(87. מרץ 9)

לכבוד
מנהל המכס
אגף המכס והבלו
י ר ו ט ל י ט

א.מ.נ.

הנדון: פטור ממכס על רכב שירות.

אנו עמותת מלכ"ר העוסקת בבניית מקואות ובתיקוני מקואות בישובי הארץ ולשם כך אנו מחזיקים ברכב סטיישן וטנדר היוצאים מדי יום ברחבי ארצנו.

מאחר ואנו זקוקים זה עתה לרכוש רכב חדש, כי הרכב שהיה לנו יצא מכלל שימוש ומכרנו אותו - על כן, אנו פונים אליך ולבקש לאשר לנו פטור השלום מכס על הרכב, כי כאמור הרכב מיועד ומשמש דק למטרות חנ"ל.

בהזדמנות זו, אנו בטוחים, והאם נוכל לקבל פטור מכס על רכב משומש כי יזכר שנוכל לקבל רכב כזה במתנה מנדיבים בחו"ל, והאם יש צורך ברשיון יבוא.

עלינו לציין, כי ענין מקוה, הרי זה שירות דתי חיוני ממדרגה ראשונה ועל פי החלכה בתורתנו חק"ה הרי מקוה קודם לבנין שבית הכנסת ולקניית טער תורה ושאר חמצות שבתורה.

אנו תקווה ובטחון כי יאשר לנו הפטור של המכס על הרכב ובודאי נרשום על גבי הרכב שזכו ניישן ^{נ"ל} ושירות תיקוני מקואות בארץ.

בצפיה למענה היובי, הננו בכל הכבוד

יחוטע לוי
מנכ"ל

העתק: מר זבולון אורלב, מנכ"ל משרד לעניני דת.

74.2 קרן מנהל כללי

74.20 חלות / הקמת קרן מנהל כללי / 74.21 חקמת קרן מנהל כללי / סכומי הפרסים / 74.24 נהלים ודיווח

74.201 חלות
74.201 חקמת קרן מנהל כללי
74.201 חקמת קרן מנהל כללי

74.201 חקמת קרן מנהל כללי

74.211 חקמת קרן מנהל כללי
74.211 חקמת קרן מנהל כללי
74.211 חקמת קרן מנהל כללי

74.212 חקמת קרן מנהל כללי
74.212 חקמת קרן מנהל כללי
74.212 חקמת קרן מנהל כללי

74.222 חקמת קרן מנהל כללי
74.222 חקמת קרן מנהל כללי
74.222 חקמת קרן מנהל כללי

74.233 חקמת קרן מנהל כללי
74.233 חקמת קרן מנהל כללי
74.233 חקמת קרן מנהל כללי

74.241 אגרת לרשות

74.241 מנהל כללי דיווח. בתום כל שנת כספים, לנציב שירות המדינה על מספר הפרטים מקרן המנהל הכללי שהעניק במשך השנה שחלפה.
דיווח זה יצרך המנהל הכללי את פירוט הנימוקים להענקת הפרטים. כאמור בפסקה 74.235 וכן על מידים מיוחדים שקבע במשרדו - אם קבע - ואשר אינם כלולים במודים המפורטים בפסקה 74.222.

74.242 מקלט לרשות

74.242 עובד אשר זכה בשנה מסוימת בפרס מקרן מנהל כללי, לא יוכל לשוב ולזכות באותה רמת פרס, אלא אם עברו שלוש שנים לפחות מאז זכייתו.

74.243 אגרת לרשות

74.243 המפקד על הנושא בנציבות שירות המדינה, הוא המפקד על השעות לארבע-עשר שעות. אגרת לרשות

המפקד על הנושא בנציבות שירות המדינה, הוא המפקד על השעות לארבע-עשר שעות. אגרת לרשות

המפקד על הנושא בנציבות שירות המדינה, הוא המפקד על השעות לארבע-עשר שעות. אגרת לרשות

72/מח

(1.1.1985) חקיקת, חקיקת, חקיקת

74.234

מנהל כללי רשאי:
(א) לקבוע חלוקה שונה של הפרסים, בתנאי שסך כל הפרסים לא יעלה על 1,000 משרות על הסכום הכולל של המקצב המיועד, בכפולות של 1,000 משרות.
(ב) להגדיל את סכומי הפרסים ב-50% הגדלה זו שונה אישור מוקדם של נציב שירות המדינה.

74.235

74.235 מנהל כללי יציין בתקנות להענקת הפרסים את פירוט הנימוקים בלתי-כתובים.

74.24

74.24 נהלים ודיווח
74.240 מנהל כללי רשאי להעניק את הפרסים סמוך לאירוע בעדו הם מוענקים או בטכס מרכזי - תקופתי.

74.240 מנהל כללי רשאי להעניק את הפרסים סמוך לאירוע בעדו הם מוענקים או בטכס מרכזי - תקופתי.

74.240 מנהל כללי רשאי להעניק את הפרסים סמוך לאירוע בעדו הם מוענקים או בטכס מרכזי - תקופתי.

7081.

מדינת ישראל

משרד הדתות

המחלקה לתשמישי קדושה

תל-אביב-יפו

תאריך כ"ה, ט' אדר תשמ"ז
10.3.87

מספר פנימי/86

א ל : מר צ. גרמי, טג/ המנהל הכללי

הנדון : תשמישי קדושה ליוסף ביגון - ברית המועצות

בהתאם לבקשתך, פעלנו לבירור אפשרות רכישת תפילין עבור מר יוסף ביגון, שאמור להגיע, אי"ת, מבריה"מ.

מפעל "עטרת קדושה" - בית אל - באמצעות החנות בירושלים, מציע לנו תפילין מהודרות במחיר של \$ 708, (ההצעה מצורפת בזה)

במידה והינך מסכים לכך, נבקש אישורך, ע"מ לאפשר המשך הטיפול.

ב ב ר כ ה

ישראל טויעני
טבהל המחלקה

העתק: מר י. קלצין, חשב המשרד
מר י. פרידמן, ע/ר למנכ"ל

סיכום הדיון שהחקיים ביום ו' ה' באדר תשמ"ז (6.3.87) על הסרט על הרב קוק זצ"ל

השתתפו: מר זבולון אורלב

מר יעקב הדני

מר אברהם צביון

מר דוד שמש

מר פיטר פרישטט

מר יצחק רקנטי

מר שאול מייזליש

נעדרו:

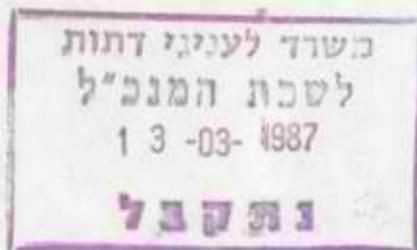
מר בן ציון דל

מר אלעזר שטורם

הרב יוחנן פריד

מר אורי מינצר

הרב אייזנמן

פאטריק
מאמער

(א) הצוות המשותף הגיש חסריט שילדי שהוכן ע"י מר אהוד טוקטלי.

(ב) אם יש הערות, תכניות בכיוון אוריינטאציה ומהירות יש להגישן למר שאול מייזליש עד ה-31.3.87. אי-הגשת הערות - פירושה הסכמה.

(ג) הסרט מוערך בתקציב של 90,000 ש"ח למשך שנת התקציב 1987. תכנית התקציב: המז' לחינוך מבוגרים (ומר בן ציון דל ו"שורשים") 40,000 ש"ח, אגף לחינוך דתי 5,000 ש"ח, אגף לחרבות תורנית 20,000 ש"ח, משרד לעניני דתות (ו"נהורה") 25,000 ש"ח. כל תרומה שתקבל תקוזז יחסית מכל המשתתפים.

(ד) כל גורם יפעל במסגרתו להעביר את התכנית התקציבית עד 31.3.87.

(ה) כל גורם יחליט באמצעות מי ומה הוא מעביר את הקצבתו (עמותת אנשי חזון בהיסטוריה היהודית או "נהורה").

(ו) ייחתם הסכם משותף לפרוייקט בין עמותת אנשי חזון בהיסטוריה היהודית ל"נהורה".

(ז) הפגישה הבאה תחקיים ביום ו' י"א בניסן תשמ"ז (10.4.87) בשעה 11.30 בלשכת מנכ"ל המשרד לעניני דתות. הודעה נוספת לא תישלח.

נא להגיש בקשה

DIRECTOR GENERAL
MINISTRY OF RELIGIOUS AFFAIRS
JERUSALEM-ISRAEL

המנהל הכללי
משרד לעניני דתות

סיכום פגישה של המנכ"ל עם החשב
מיום כז' בשבט תשמ"ז, 26 בפברואר 1987

- א. ארוחות במזנון - המנכ"ל יודיע בכתב לעובדי לשכת השר והמנכ"ל כי עפ"י התקשייר אין החשב משלם עבור ארוחות אלא שתיה ובמקרים מיוחדים, כיבוד קל.
- ב. אש"ל ולינה לאשר קולה - המנכ"ל יבקש מטמנכ"ל אמרכלות לפנות לנשיא ולקבל אישורם שיאושר לנ"ל אש"ל ולינה בירושלים.

 ר ש ס: זבולון ארלב
 המנהל הכללי

תפוצה: משתתפים
טמנכ"ל אמרכלות

הוועד הציבורי לחגיגות המימונה

COMITE ORGANISATEUR DES FESTIVITES DE LA MIMOUNA
PUBLIC COMMITTEE FOR THE MIMOUNA FESTIVITIES

- 2 -

כמו כן, מתקיימים אירועים רבים נוספים בירושלים וברחבי הארץ, כגון:

ב. פתיחה חגיגית במגדל דוד-ליל המימונה
כא' ניסן 20.15-20.4.87

המארחים: טדי ותמר קולק. מכאן יברכו הרבנים הראשיים ושר הדתות את עם ישראל בארץ ובתפוצות בברכת "תרבחו ותסעדו".

4. "המימונה בחוצות"-קרית מנחם-ירושלים
ליל המימונה כא' ניסן 20.15-20.4.87

תושבי השכונה יארחו ברחוב (פשוטו כמשמעו) כל דכפין, כששכונתם מוארת ומקושטת. וזאת, בהמשך להצלחה הרבה שנחל מפעל זה אשתקד בשכונת קטמון.

5. 140 מוקדי אירוח בירושלים וברחבי הארץ
ליל המימונה-כא' ניסן 20.15-20.4.87

בבתי מלון, במתנסים, במועדוני נעמ"ת, בבתי כנסת, במרכזי קליטה, בקיבוצים וכו'.

6. חגיגות המימונה ברחבי הארץ
יום המימונה כב' ניסן 21.4.87

ביוזמה משותפת של ראשי ערים, ראשי מועצות ותנועת-ביחד, יערכו חגיגות מקומיות בעשרות ערים וישובים ברחבי הארץ.

פרטים נוספים בצרוף הזמנות נשלח אליך בהקדם. נהיה אסירי תודה אם תאשר השתתפותך בהקדם.

מפאת קוצר הזמן העומד לרשותנו, נהיה אסירי תודה אם מזכירתך תואיל לאשר לנו טלפוניית את השתתפותך באירועים הנ"ל למשרדנו: תנועת-ביחד טלפון: 02/232407-240121

בברכת "תרבחו ותסעדו"

סס בן שטרית
יו"ר תנועת-ביחד

הוועד הציבורי לחגיגות המימונה

COMITE ORGANISATEUR DES FESTIVITES DE LA MIMOUNA
PUBLIC COMMITTEE FOR THE MIMOUNA FESTIVITIES

ירושלים, ה' אדר תשמ"ז
6 מרץ 1987

ד ח ר פ

לכבוד
מר זבולון המר
השר לענייני דתות
משרד הדתות
ירושלים

כב' השר,

הנדון: חגיגות המימונה תשמ"ז-1987
בסימן: "שאלו שלום לירושלים"
(20 שנה לאיחוד הבירה)

אנו מתכבדים להגיש לידך בזה את ההזמנה לחגיגות המימונה המרכזיות ועותק מהחוברת "המימונה מסורות ומנהגים" (בעברית).

בכל שנה, נקיים את אירועי חגיגות המימונה (כא'-כב' ניסן תשמ"ז 20-21 אפריל 1987) בסימן: "שאלו שלום לירושלים" (20 שנה לאיחוד הבירה).

הננו פונים אליך-בעוד מועד-ומבקשים, כי תיאות ליטול חלק באירועים העיקריים הבאים:-

1. "הדלת הפתוחה-תרבו ותסעדו"

יום ב' כא' ניסן 20.4.87 החל מ-20.00

אנו נפנה אליך בהזמנה (בצירוף גלוית תשובה), שבה אנו מבקשים, כי יחד עם בני משפחתך, תתארחו בליל המימונה אצל אחת המשפחות יוצאות צפ"א, להסב לשולחנה-בהתאם למסורת.

המלצתנו השנה: להתארח באחת מהשכונות: מוסררה, שמואל הנביא או אבו-טור בירושלים, ובכך יותן ביטוי של הערכה לתושבי שכונות אלה על עמידתם האיתנה בפני הלגיונרים הירדניים בטרם שוחררה ירושלים.

2. חגיגות המימונה המרכזיות גן-סאקר ירושלים

יום ג' כב' ניסן 21.4.87

אנו מבקשים את הסכמתך, לציין את שמך בין המשתתפים והמופיעים מעל הבמה המרכזית באחת מהשעות הבאות:

ב-13.15- לצד נשיא המדינה-מר חיים הרצוג

או

ב-14.30- לצד ראש הממשלה-מר יצחק שמיר

הועד הציבורי לחגיגות המימונה

COMITE ORGANISATEUR DES FESTIVITES DE LA MIMOUNA
PUBLIC COMMITTEE FOR THE MIMOUNA FESTIVITIES

Handwritten signature

משרד לעניני דתות
לשכת השר
- 9-03-1987
נחקבל ביום
ח"מ

ירושלים, ב' אדר תשמ"ז
3 מרץ 1987

דחוף-לידי ראש הלשכה ✓

- אל: 1. לשכת נשיא המדינה
2. לשכת יושב ראש הכנסת
3. לשכת ראש הממשלה
4. לשכת ממלא מקום ראש הממשלה
5. לשכת שר דתות

משרד לעניני דתות
לשכת המנכ"ל
13-03-1987
נתקבל

הנדון: הזמנות לאירועי "ליל המימונה 20.4.87
וחגיגות המימונה 21.4.87
בסימן: "שאלו שלום ירושלים" (20 שנה לבניה)

אנו מבקשים להבהיר בזה, כי את הופעות ראשי המדינה והשרים באירועים השונים של חגיגות המימונה ש.ז., יש לתאם אך ורק עמנו כמטה הארצי.

לצערנו, אחדים מראשי נציגויותינו בערים השונות, אינם מקפידים על ההנחיות שניתנו להם ופונים ישירות אליכם-ללא תיאום עמנו.

דבר זה יוצר קשיים בפעילותינו, במערך השיבוץ הנכון ובמתן פרסום במודעותינו ובהודעותינו לעיתונים.

ע"כ אנו שבים ומבקשים כי כל הזמנה אליכם יש לברר טלפונית עם עזי נגר מרכז חגיגות המימונה, או עם הח"מ בתנועתנו בטלפונים: 02/232407-240121.

בשם "אריהו ותסעדו"

Handwritten signature

סס בל שרת
יו"ר הועד הציבורי הארצי

ע.י.ג. דתוח
ת.ת. המנכ"ל
17-03-1987
נתקבל

הרשי הוקרה

With Compliments

העסק: "הלב"ו

אנחנו נשא, אהלים, ב.

ההגזק אכתיב אליכם, מני גמלה אינכית
2 גמלה המגזין א כאלה, ההמשפ אשילי, אהלים
מדהים.

DAVID GLASS Attorney at Law

דוד גלס טורדני דין

Office: Jerusalem 94188, 19B Keren Hayesod St.
POB: 2354 Tel: 228838, 232903

משרד: רחוב קהן היסוד 19ב, ירושלים 94188
ת.ד. 2354, טל. 228838, 232903

21-ס
מקלות
-

שרות בתי הסוהר
מוגבל

בס"ד

בית סוהר איילון

ת.ד. 16

תאריך 1.3.87

ר"ח שבט תשמ"ז

תיק מס'

לכבוד
המרכז לשקום אסירים משוחררים
ירושלים
א.מ.נ.,

(נא לציין
איתריות)

הנדון: פעילותכם בכלא איילון

כמי שממונה במסגרת תפקידי - על פעילות הדת בכלא איילון, הינני רואה חובה לעצמי להודות לכם על הפעילויות הרבות שהנכם מנהלים בכלא.

זה שנים מספר שאני פוגש גופים שונים הצצים חדשות לבקרים במטרה מוצהרת לשקם אסירים בדרך הדת, אולם עד עתה טרם זכיתי לפגוש גוף מאורגן כשלכם, הקובע עיתים לתורה ועומד בקביעותיו, ברמת לימוד וחדירות שעורים כשלכם.

שמח אני כי נמצא סוף סוף ארגון שנטל על עצמו לטפל - ברצינות - במשימה חשובה זו של שקום אסירים בדרך הדת כשמטרה זו בלבד לנגד עיניו.

אני רואה את פעילותכם כפעילות החשובה ביותר, והיעילה ביותר לשקום האסיר והוצאתו ממסלול הפשע, והרחבת מסגרת פעילותכם באנשים ובשעות למוד חגא גורם חשוב ביותר לחלוץ אנשים נוספים מדרך הפשע והחזרתם בתשובה.

אשר על כן תבואו על הברכה.

בברכת התורה,

שמואל עמ"אל - כלאי

רב ב"ס איילון

שע/פנ

שרות בתי הסוהר
מוגבל

בס"ד

בית סוהר איילון

ת.ד. 16

תאריך יא' אדר תשמ"ז
12.3.87

תיק מס' דח/1-

לכבוד
המרכז לשקום
אסירים משוחררים
ירושלים

א.נ.מ.,

הנדון: פעילותכם בכלא איילון

מצאתי לנכון לנצל הזדמנות זו על מנת להעלות על נס את פעילותכם
הברוכה בב/ס איילון.

פעילותכם בכלא איילון הבאה למפנה בגישה הכללית לפעילות גורמים
חיצוניים העוסקים בשיקום אסירים בדרך הדת, ובהתמזחכם, ברמת השיעורים
הניתנים על ידיכם בתזירות השיעורים ובקביעות מועדי השיעורים קבעתם סטנדרטים
חדשים שלא היו ידועים לנו עד כה.

הינני רואה בפעילותכם גורם מהחשובים ביותר לשקום האסירים,
החזרתם למוטב, ומניעת חזרתם לבתי הסוהר.

אין ספק כי הרחבת פעילותכם בכלא איילון תציל נשמות נוספות מחטא
ופשע ותעלה אסירים נוספים על דרך הישר.

אשמח לסייע בידכם ככל שהדבר בידי.

בכבוד רב,
פרוץ חן, גנ"מ
מנהל ב/ס איילון

שע/פנ

אנא
לשמי

יצקב אנגה
רואה חסכו

טלפון: 529718

רחוב ים סוף 8, ירושלים

לשבת

ישיבה

יש להקדים ולקבל בבית

התאמה ופיקוד ישראלי:

התאמה ופיקוד ישראלי

היום מאד

- (1) ✓
- (2) ✓
- (3) ✓

שבת
ש.ל.ס

20.2.87

101/27/101

DIRECTOR GENERAL
MINISTRY OF RELIGIOUS AFFAIRS
JERUSALEM-ISRAEL

המנהל הכללי
משרד לעניני דתות
בסי"ד

תוספת לפרוטוקול מישיבת הנהלת המרכז הארצי לטהרת המשפחה
מיום רביעי יט' בשבט תשמ"ז, 18.2.87

לסעיף 1 : מר זבולון אורלב אמר כי באם אמנם יגיע מר הוכשטיין תרומה בסך של \$ 12,000.- לבניית מקוה, ידאג הוא למימון היתרה. לא דובר על סכום, שכן הוחלט במקביל ובאותו סעיף לבדוק אפשרות לבניית מקוואות סטנדרטיים מינימליים בעלות נמוכה יותר.

לסעיף 2: "הרשימה" עליה מדובר בסעיף (2) הינה הצעת תעריף קבוע לתיקונים קבועים. הריי לוי יכין הצעה לתיקונים אלו עפ"י עלותם הריאלית. מומחי משרד הדתות יבדקו את הערכת העלויות ואם וכאשר תהיה הסכמה עליהן - יוכן מסמך מאוחד שיהווה את סולם התעריפים הקבוע. שם יאמר גם מי הוא הרשאי להזמין "קריאה" ומי החייב לחתום על ביצועה וכד'. לאחר בניתו של כלי מסודר וממוסד זה יוכל המשרד לקבוע את השתתפותו הקבועה.

תוספות שונות

1. נתקבלה הצעתו של מר מתי ליפשיץ לשלוח לפני כל ישיבת הנהלה מיזכר לחברים בו יפורטו הנושאים העומדים על סדר היום.

2. הועלתה הצעתו של מר זבולון אורלב לנסות ולהציע תחרות/מכרז לקבלנים לבניית מקוואות קונבנציונליות, לתקופה של שנה או שנתיים לפי מפתח מחוזי/איזורי, ולפיכך, לקבוע שהמשרד משתתף בבניית מקוואות רק מתוך כך וכך סוגים נתונים ומתוך כך וכך קבלנים נתונים.

הוצע: כי צבור הקבלנים ישאל שאלה פומבית שתאמר משהו מעין "האם מישהו מוכן לבנות מקוה בפחות מ-א" באם לא ימצא כזה - יזכה המרכז הארצי במכרז הארצי/איזורי.

כ"כ דובר כי תחרות דומה תערך גם בין מתכננים שונים ע"מ לבחור פורמלית ומעשית את התכנון הזול והטוב ביותר. - י. פרידמן יבדוק עם היועמ"ש במשרד הדתות אם יש חובה לבצוע מכרז גם לגבי הזמנות תכנון.

ר ש ס : יעקב פרידמן
עוזר ראשי למנהל הכללי

המרכז הארצי למען טהרת המשפחה בישראל
ISRAEL CENTRAL COMMITTEE FOR TAHARAS HAMISHPACHA

ירושלים ת"ו, רד"ו ישא ברכה 28, טל. 285414 ת.ד. 5067 פ.ו.ס. 28 YISAH BERACHA ST. JERUSALEM

כ"ו שבט תשמ"ז

Handwritten notes in Hebrew: "אשרי (היא אילן של) סוכי (אילן) 2.3.87" and "אשרי (היא אילן של) סוכי (אילן) 2.3.87". There are also some illegible scribbles and a signature.

לכבוד
מכובדנו הנעלה
מר זבולון אורלב הי"ו
מנכ"ל משרד הדתות,
חבר הנהלת המרכז
י ר ו ש ל י ס.

שלו' רב,

ר"ב העתק מה"פרטי-כל" של הישיבה שחקיימה
באחרונה במשרדנו.
נודה מאד על אישור קבלת ה"פרטי-כל".

בכל הכבוד והכרחה
יהושע לוי
מנהל

המרכז הארצי למען טהרת המשפחה בישראל ISRAEL CENTRAL COMMITTEE FOR TAHARAS HAMISHPACHA

JERUSALEM, 28 YISAH BERACHA ST. P.O.B. 5067 .ח.ד. 285414 .טל. 28 ברכה 28. ירושלים ת"ז, רח' ישא ברכה 28.

שבט תשמ"ז

פ ר ט י כ ל

מישיבת ההנהלה ביום רביעי י"ט שבט תשמ"ז, במשרדנו ברחוב ישא ברכה 28 ירושלים.
נוכחו: הרב משה יוסף מילצקי, מר זבולון אורלב בליזוי עוזרו
ר"י פרידמן, מר דב הוכשטיין, ר"ד שפירא, ר"ש קרופניק,
ר"מ ליפשיץ והרב יהושע לוי.

על סדר היום:

1. בניית מקואות חדשות.
2. תיקונים במקואות אשר בישובים הקטנים שתמיד היה המימון 50 אחוז ע"ח משרד הדתות ועוד 50 אחוז היה על טהרת המשפחה לדאוג למימון.
3. רכב - ניידת תיקוני המקואות נשארה בלי רכב, ורכב שכור עולה לנו - \$400. לשבוע.
4. תיקונים במקואות ספיצפיים.
5. חימום סולרי למקואות.
6. צירופו של ר"ש שקדי להחנה המצומצמת.

1. הועלה הצורך והנחיצות בבניית מקואות חדשות.
ר"ז אורלב: בנידון ישובים ספיצפיים ששמותיהם הועלה כאן, לסכם עם ר"ש שקדי, באופן כללי יש צורך כעת בבניית מאה מקואות ויותר בהתיישבות.
ר"ד הוכשטיין: מוכן להתגייס ולהשיג תורמים אשר יתרמו 12 אלף דולאר לבניית מקוה בישובים. ר"ז אורלב: כי באם אמנם ישיגו תרומות של 12 אלף דולאר, כי אז הוא ידאג לגיוס מימון היתרה. המוערכת בסך 48 אלף דולאר, כאשר עלות הבניה למקוה ביישוב הוא 60 אלף דולאר.

ר"ז אורלב ממשיך ומציע כי מצידו ידאג להשיג מימון של 4 מיליון דולאר לצורך בניית המקואות ובתנאי שימציאו תורמים של 1 מיליון דולאר לצורך בניית המקואות. בהודמנות זו מעלה ר"ז אורלב הצעה לתכנון בניית מקוה מודלרית שיהיה אחוז לבניית המקואות בישובים.

2. סוכם כי הר"י לוי ימציא רשימה של תיקונים שונים אשר לגביהם קיימים מחירים מקובלים וכדומה, והרשימה תיבדק ע"י נציגי משרד הדתות ולאחר אישורה ימשיך משרד הדתות להעביר חלקו 50 אחוז לכיסוי הוצאות אלה.

3. בנדון רכב - הורה ר"ז אורלב לעוזרו הר"י פרידמן לבדוק האפשרות לפטור את הרכב מחשלום מכס, בהודמנות זאת יבררו אם יש אפשרות לפטור ממכס את בדי-בדיקה.

4. תיקונים במקואות ספיצפיות כגון ספסופה, אחיסמך, יציץ וכדומה, לסכם עם מר שקדי,

המרכז הארצי למען טהרת המשפחה בישראל
ISRAEL CENTRAL COMMITTEE FOR TAHARAS HAMISHPACHA

JERUSALEM, 28 YISAH BERACHA ST. P.O.B. 5067. ת.ד. 285414. טל. 28. רח' ישא ברכה

שבט תשמ"ז

פרטי כל

- 2 -

בחזמנות זו הודיע כי ענין המקוה ב"מעלה אפרים" מסתדר וזה יהיה בטיפולה של המועצה הדתית האיזורית מטה בנימין.

5. חימום סולרי למקואות הוספת מתקני חימום סולרי, הורכבה ועדת משנה לבדיקת הנושא שחבריה הם: ר"ד שפירא, ר"מ ליפשיץ ומר הוכשטיין והם יבדקו הנושא על כל היבטיו.

6. הוחלט לצרף את ר"ש שקדי כחבר החנהלה המצומצמת.

אשרף
(Handwritten signature)

ד"ר
א. א. א. (א.א.)
כ"א

יב' בשבט תשמ"ז
11 בפברואר 87

לכבוד
מר אדיר זיק
ירושלים

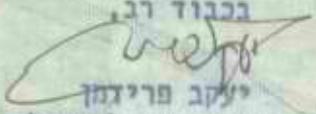
שלום וברכה,

הנדון: סרטי וידאו בנושאים יהודיים

בהמשך לשיחתך עם המנהל הכללי מר זבולון אורלב בלשכתו, הריני להודיעך כי בעקרון המשרד יהיה מוכן בשמחה לתת את ברכתו ואת הסתו לרטי וידאו בנושאים יהודיים שיופקו על ידכם כמוצע בפגישה הנ"ל, מבלי התחייבויות עסקיות מצידנו.

זאת בתנאי שהמשרד יאשר את התסריט הסופי לפני הפקתו לאחר שיוברר כי הינו עומד בקריטריונים הלכתיים חוקיים וחברתיים.

באשר לנושא הספיציפי של סרט ההכנה לנישואין עליו דברנו גם באותה פגישה, העבירו נא הצעה כתובה ומפורטת כך שנוכל לדון בה לגופה.

בכבוד רב,

יעקב פרידמן
עוזר ראשי למנכ"ל

מדינת ישראל

המשרד לענייני דתות

לשכת הדובר

זיווןה - לשכת הדובר -
מוסד (טו) צינר טאג
זאנען וואס זיינען

משי
ל
1507-70-9
ת
כ"ל
בכ"ה
תתקכ"ד

אוריאל מינצר

כס"ד

8.2.87 ישיבת צוות שר

משחתפים: השר, אורלב, יענקי, אורי, אשר, טובה ליכטנשטיין, נעם.

השר: מקדם בברכה את טובה ליכטנשטיין, מזכר על הכנסת תוכן לתפקיד. התפקיד צריך להיות גם תגובה וגם ייזום.

טובה: דעת הציבור עם השר בענין המינוי שלי. מציעה שזאת שעת כושר למנות את לאה שקדיאל שכן - אם טובה ליכטנשטיין יכולה לשבת בין מנהל הרכנות הראשית ומנהל כחי הדין, ולעומת זאת וימנע מלאה שקדיאל לשבת עם פונקציונרים בירוחם.

השר: יזכר על כך עם הרכבים הראשיים מחר יום ב' 9.2.87. מציע לטובה להתייעץ תוך שבוע עם גברים ונשים.

אשר: צריך לחשוב על כך שהציבור החרדי יעזוב את כל המועצות הדתיות.

אורלב: מזכר על ענין קורס הנישואין.
ישנם 2 גופים - א. ארגוני - ברשות זאב רוזנברג.
ב. צוות מהותי - הזמין את עמיעד ליום חמישי לדיון בנושא.

טובה: מציעה להקים לשכת אומבוצמנן לנשים כדוגמה הפניות שנעשות לנעמ"ח וויצ"ו. לשכה המורכבת ממשפטניות.

אורלב: מציע שהדבר ייעשה במסגרת אמונה.

השר: טובה תיזום פגישה עם נשות אמונה בענין זה. ליצור שיתוף להקמת לשכה כגון אלה.

טובה: לענין קורס הנישואין - לקבל ייעוץ מקצועי של "מכון אדלר".

השר: נושא האימוץ - עשינו קורסים במשרד הטעד כהכנה לאימוץ, ואנשים באו.

סיכום: אורלב יושב עם נציג עמיעד ביום ה', טובה תבוא גם היא - ינקי יודיע לה ומועד. יידון שיתופם של גורמים נוספים והרצת פרויקט נטיוני.

נעם: דנינו - תגובה לדבריו על "ילדים נגועים" - תועלה בפורום מפלגתי בלבד.

10/17

1950-1951

10/17: 10/17, 10/18, 10/19, 10/20, 10/21, 10/22, 10/23, 10/24, 10/25, 10/26, 10/27, 10/28, 10/29, 10/30, 10/31

10/18: 10/18, 10/19, 10/20, 10/21, 10/22, 10/23, 10/24, 10/25, 10/26, 10/27, 10/28, 10/29, 10/30, 10/31

10/19: 10/19, 10/20, 10/21, 10/22, 10/23, 10/24, 10/25, 10/26, 10/27, 10/28, 10/29, 10/30, 10/31

10/20: 10/20, 10/21, 10/22, 10/23, 10/24, 10/25, 10/26, 10/27, 10/28, 10/29, 10/30, 10/31

10/21: 10/21, 10/22, 10/23, 10/24, 10/25, 10/26, 10/27, 10/28, 10/29, 10/30, 10/31

10/22: 10/22, 10/23, 10/24, 10/25, 10/26, 10/27, 10/28, 10/29, 10/30, 10/31

10/23: 10/23, 10/24, 10/25, 10/26, 10/27, 10/28, 10/29, 10/30, 10/31

10/24: 10/24, 10/25, 10/26, 10/27, 10/28, 10/29, 10/30, 10/31

10/25: 10/25, 10/26, 10/27, 10/28, 10/29, 10/30, 10/31

10/26: 10/26, 10/27, 10/28, 10/29, 10/30, 10/31

10/27: 10/27, 10/28, 10/29, 10/30, 10/31

10/28: 10/28, 10/29, 10/30, 10/31

10/29: 10/29, 10/30, 10/31

בס"ד

ישיבת צוות טר 8.2.87

משתתפים: השר, אורלב, יענקי, אורי, אשר, טובה ליכטנשטיין, נעם.

- השר: מקדם בברכה את טובה ליכטנשטיין, מדבר על הכנסה הוכן להפקיד. התפקיד צריך להיות גם הגובה וגם ייזום.
- טובה: דעת הציבור עם השר בענין המינוי שלי. מציעה שזאת מעת כושר למנות את לאה שקדיאל סכן - אם טובה ליכטנשטיין יכולה לשבת בין מנהל הרבנות הראשית ומנהל בני תימן, ולעומת זאת ויטנע מלאה שקדיאל לשבת עם פונקציונריט בירוחם.
- השר: יזכר על כך עם הרבנים וראשיים מהר יום ב' 9.2.87. מציע לטובה לתייעץ חוץ שבוע עם גברים ונשים.
- אשר: צריך לחשוב על כך שהציבור התרדי יעזוב את כל המועצות התיירות.
- אורלב: מדבר על ענין קורס הנישואין. ישנם 2 גופים - א. ארגוני - ברשות זאב רוזנברג. ב. צוות מהותי - תזמין את עמיעד ליום המישי לדיון בנושא.
- טובה מציעה להקים לשכת אומכוצסטן לנשים כדוגמה הפניות שנעשות לנעמ"ת וויצ"ו. לשכת המורכבת מטשפטניות.
- אורלב: מציע שהדבר ייעשה במסגרת אמונה.
- השר: טובה מיזום פגישה עם בשות אמונה בענין זה. ליצור שיחוף להקמת לשכת כגון אלה.
- טובה: לענין קורס הנישואין - לקבל ייעוץ מקצועי של "מכון אורל".
- השר: נושא האימוץ - עשינו קורסים במשרד הפעד כהכנה לאימוץ, ואנשים באו.
- טיכוט: אורלב יושב עם נציג עמיעד ביום ה', טובה תבוא גם היא - ינקי יודיע לה תועד. יידון שיתומם של גורמים נוספים והוצת פרויקט נסיוני.
- נעם: דנינו - הגובה לדבריו על "ילדים בגועים" - תועלה במורום מפלגתי בלבד.

1000

1000 1000 1000

1000 1000 1000 1000 1000 1000 1000 1000 1000 1000

1000 1000 1000 1000 1000 1000 1000 1000 1000 1000

1000 1000 1000 1000 1000 1000 1000 1000 1000 1000

1000 1000 1000 1000 1000 1000 1000 1000 1000 1000

1000 1000 1000 1000 1000 1000 1000 1000 1000 1000

1000 1000 1000 1000 1000 1000 1000 1000 1000 1000

1000 1000 1000 1000 1000 1000 1000 1000 1000 1000

1000 1000 1000 1000 1000 1000 1000 1000 1000 1000

1000 1000 1000 1000 1000 1000 1000 1000 1000 1000

1000 1000 1000 1000 1000 1000 1000 1000 1000 1000

1000 1000 1000 1000 1000 1000 1000 1000 1000 1000

1000 1000 1000 1000 1000 1000 1000 1000 1000 1000

1000 1000 1000 1000 1000 1000 1000 1000 1000 1000

ניסוח
8.1.87
ניסוח

DIRECTOR GENERAL
MINISTRY OF RELIGIOUS AFFAIRS
JERUSALEM-ISRAEL

המנהל הכללי
משרד לעניני דתות

סיכום פגישה אצל המנכ"ל עם אגודת שלמות הבית
היהודי מיום ט' בשבט התשמ"ז (8.2.87)
ובהשתתפות: סמנכ"ל צ. גרמי

- א. ועדת הפיתוח של המשרד תיתן עדיפות בהחלטותיה לשיפוץ והקמת מיקוואות שיגיעו אליה ע"י המוה"ד, באותם מקרים שבהם אגודת שלמות הבית היהודי תשתתף בחלק יחסי הולם מתקציב הכולל.
- ב. הוסכם על היקף תקציבי של 20,000 ש"ח בשנת התקציב 87 לצורך הדרכת בלניות.
- ג. כיום זה ישוחרר בנהלים הקבועים ובכפוף לכך שהדרכת הבלניות תהיה בהיקף של 1000 בלניות x 2 ימי עיון לכ"א ובחיאום עם המוה"ד, ותכניות ההשתלמות מאושרות ע"י סמנכ"ל צ. גרמי.
- ד. ענין רישוי לבלניות ולמדריכות לכלות - הופנו לרבנות הראשית שתיקבע אם ואיך צריך כושר לכך.
- ה. הוטל על ציון גרמי לבדוק עם הנוגעים בדבר התקנת טלפונים במיקוואות.

ר ש ס: זבולון אורלב
המנהל הכללי

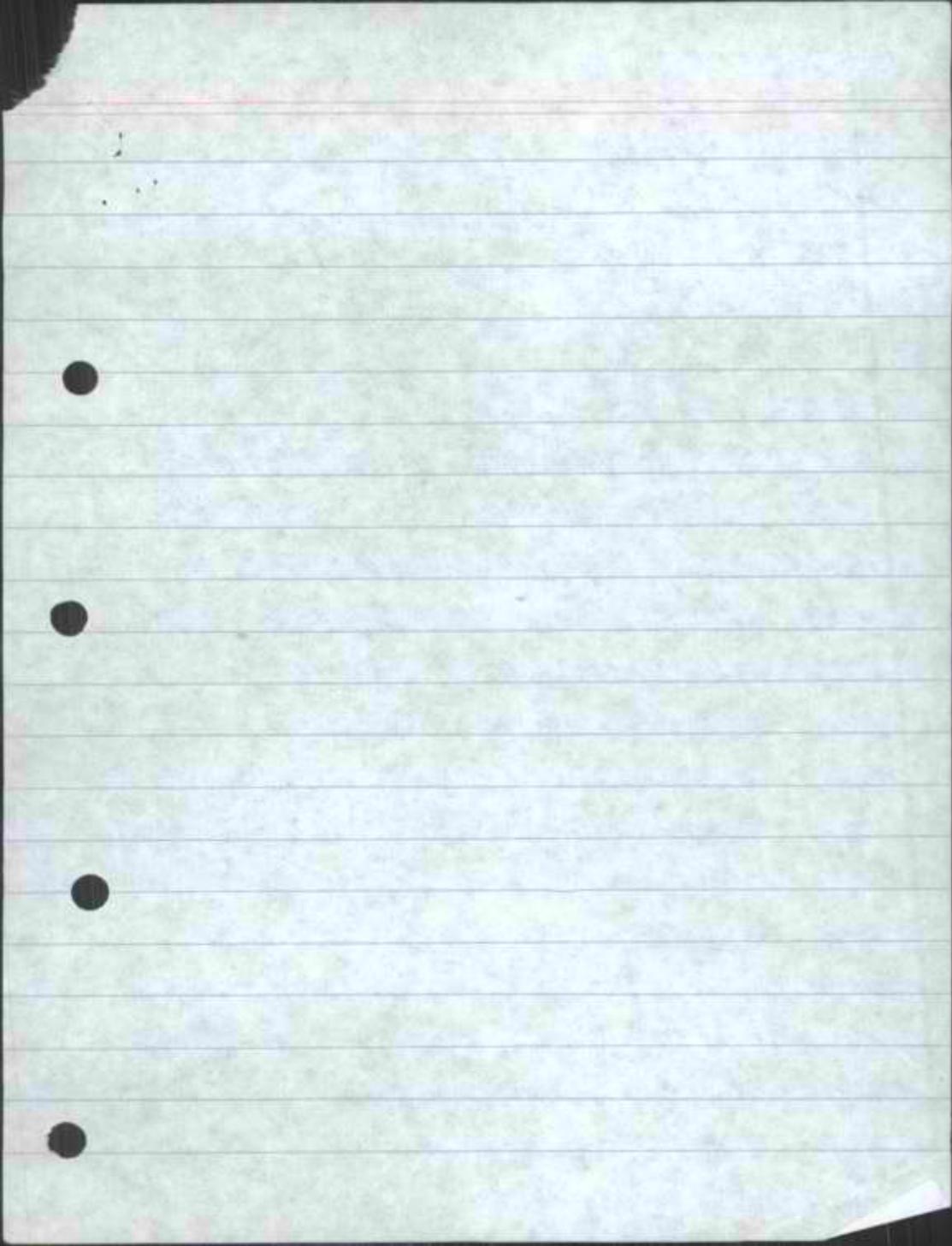
העתק: למשתתפים + צ"י

ג' ד' א' ב' ס' ק' ל' פ' צ' ח' ט' י' י"ב י"ג י"ד י"ה י"ו י"ז י"ח י"ט

" 8 ד' א' ב' ס' ק' ל' פ' צ' ח' ט' י' י"ב י"ג י"ד י"ה י"ו י"ז י"ח י"ט

" 15 ד' א' ב' ס' ק' ל' פ' צ' ח' ט' י' י"ב י"ג י"ד י"ה י"ו י"ז י"ח י"ט

" 5 ד' א' ב' ס' ק' ל' פ' צ' ח' ט' י' י"ב י"ג י"ד י"ה י"ו י"ז י"ח י"ט

שלמות הבית היהודי

הצעת תקציב

הוצאות

50,000	1. הדרכת כלוח
150,000	2. הרצאות בישובים
150,000	3. ביקורי בית
	4. הדרכת צוות
90,000	(1) קורסים לבלניות
90,000	(2) הדרכה למדריכות
60,000	(3) הכשרת צוותים
30,000	5. מוקדים עירוניים
<u>750,000</u>	6. שפוצי מקואות

1,370,000 ש"ח
=====

סה"כ הוצאות

הכנסות

320,000	1. משרד הדתות
300,000	2. תרומות כללית
	3. הלוואות ותרומות לשפוצי מקואות
<u>750,000</u>	

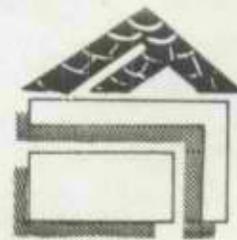
1,370,000 ש"ח
=====

סה"כ הכנסות

הצעת תקציב לשנת 5707, 3. אורלב

8.2.87
לשר

שלמות הבית היהודי

בה"ש.....

עמותה מס.: 58-010131-9

לכב'
ז. המר - שר הרחוק
משרד הרחוק
ירושלים

שלום רב.

הריני להגיש לך חוכנית עבודה שנתיית בצרוף הצעת תקציב המשקפת את העלויות הצפויות בגין הוצאתה של חוכנית העבודה מן הכוח אל הפועל.

להלן פירוט המטרות שהצבנו לעצמנו:

1. הדרכה של כלניות ופיקוח על עבודתן וכישוריהן.
2. הדרכה של מדריכות לכלות ופיקוח על עבודתן וכישוריהן.
3. הדרכה לנשים ע"י ביקורי בית, חוגי בית והרצאות.
4. ביקורת על כשרות המקואות - ע"י רבנים.
5. שיפוצי מקואות.

דברי ההסבר הבאים נסמכים ומתאימים לסדר הצעת התקציב שכרצ"ב.

צד ההוצאות

1. הדרכת כלות - כלות המגיעות לקבל מידע בתחום טהרת המשפחה כחלק מהחוקים המחייבים מתהליך הרישום הכלות הן ברמות מודעות שונות. אולם עצם הפניה לקבלת הדרכה (אפילו לא לשמה) מאפשרת כר נרחב לעבודת שיכנוע אישית לגבי חשיבות הנושא.
2. הרצאות כישובים - הרצאות אלו ניתנות במטרה לעודד ולעורר מודעות לנושא. כל סדרת הרצאות כוללת משבע עד חמש עשרה הרצאות כאשר כל הרצאה מחולקת לחלק הלכתי ולחלק השקפתי. לסדרות אלו נודעת חשיבות רבה בהגיען לציבור נשים רחב ביותר. הנסיון מורה שבעקבות סדרה כזו רבות הן הנשים שפונות להדרכה אישית יותר.
3. ביקורי בית - מידי יום נערכים עשרות ביקורי בית ברחבי הארץ יש והיוזמה לביקורים אלו היא מצידנו כגון כעקבות קשר שנוצר עם האשה בחדר לידה או פשוט במעבר מבית לבית בשכונות מסוימות, ויש שהיוזמה מגיעה מצד המשפחה עקב בעיות של שלום בית או חזרה בתשובה.

שלמות הבית היהודי

4. הדרכת צוות -

- (1) קורסים לבלניות - לצערנו חלק נכבד מהבלניות המועסקות ע"י המועצות הדתיות לא זכו להדרכה הולמת כתוצאה מכך הן חסרות ידע הלכתי והשקפתי בסיסי המתחייב מעבודתן. על מנת לפתור הבעיה אנו עורכים השתלמויות אזוריות לבלניות, אולם אין הקומץ משביע את הארי ויש צורך דחוף להגדיל את מספר ההשתלמויות.
  - (2) הדרכה למדריכות לכלות - מדובר על נשים המועסקות במועצות הדתיות במתן הדרכה לכלות. כדי להעשיר את הידע ההשקפתי וההלכתי ולא פחות חשוב לשפר את יכולת הריבור והשכנוע של המדריכות. אנו מתכננים ימי עיון והשתלמות בהם תשתלמנה המדריכות בנושאים הנ"ל.
  - (3) הדרכה של צוותים חדשים - ב"ה אנך עדים להתעוררות רוחנית גדולה מאוד בקרב שכבות רבות באוכלוסייה. התעוררות זו מביאה מטבע הדברים לביקוש גדול מאוד להדרכה בתחום טהרת המשפחה. עובדה זו מחייבת אותנו לשקוד על הדרכה של צוותים חדשים שביחד נוכל להענות לכל הבקשות.
5. החזקת מוקדים עירוניים - יש בדעתנו להקים לפחות כארבעה מוקדים אזוריים. מוקדים אלו שיהיו בע"ה כדירות או במשרדים שכורים ישמשו כמרכז מידע והכונה לכל דיכפין. כל מוקד יאויש כמשך שעות היום והלילה במדריכות (עם קשר ישיר לרבנים פוסקים). מספרי הטלפון והכתובות של מוקדים אלו יפורסמו כרבים וכך כל בעיה שתתעורר תמצא את פתרונה במוקד האזורי.
6. שיפוצי מקואות - לצערנו החקציבים שבידי המועצות הדתיות לכיצוע כל השיפוצים הנדרשים, יש בידנו קרן, שמטרתה מתן הלואות למשך כשנה למועצות דתיות או לרשויות מקומיות שיסכימו לשפץ המקואות שברשותן.

ה כ נ ס ו ת

1. משרד הדתות - מענק של משרד הדתות ישירות לאגודה לכיסוי חלק מהוצאותיה.
2. תרומות - הכנסות של האגודה מתרומות מגורמים שונים.
3. החזר הלואות - החזר ההלואות שנחנו למועצות הדתיות לצורך שיפוצים או בנית מקואות.

ס י כ ו ם

חלק מתוכנית זו מכוצע בפועל אולם לא בהיקף ובאגטנסיביות המתחייבים מחשיבותו של הנושא. עזרתו של משרד הדתות לפעולותינו יש בהם כדי לגרום לשינוי משמעותי בהיקף ובתוצאות הפעולות.

בכבוד רב

גב. סוקולובסקי

מנהל
ק. י. א. ק. ג.
שלמות הבית היהודי
ת. ד. 212, בני ברק

1991

DIRECTOR GENERAL
MINISTRY OF RELIGIOUS AFFAIRS
JERUSALEM-ISRAEL

המנהל הכללי
משרד לעניני דתות

סיכום פגישה עם אגודה נלטייה (נשים למען טהרת המשפחה)
אצל המנכ"ל ובהשתתפות צ. גרמי, סמנכ"ל ושמואל שקדי,
קצין התקציבים ביום ט' בשבט התשמ"ז (8.2.87)

- א. נציגות נלטייה עוררו שאלת כשרות מקוואות.
סוכס שציון גרמי יפנה לרבנים הראשיים ע"מ לקבוע שיטה לקביעת כשרות מיקוואות.
- ב. ש. שקדי, דיווח על מינוי הרב מינצברג מירושלים שיאשר כשרות הלכתית של מיקוואות חדשים. המנכ"ל ביקש שמינוי זה יאושר ע"י שני הרבנים הראשיים.
- ג. ש. שקדי הזמין שתי נציגות נלטייה שישבו עם מהנדס המשרד ע"מ לגבש פרוגרמה מודולרית וסטנדרטית למיקוואות.
- ד. שיפוץ מקווה ראש העין: הוסכם לשפץ את המקווה בראש העין.
נלטייה = 16,500 ש"ח
המשרד = כל היתר.
- ה. מקווה רמת-חן - צ. גרמי יפעיל את אברהם פומרנץ או גוילי, ע"מ לתאם בין כל הגורמים ולהסכים על הכנית שיפוץ ומימון השיפוץ של המקווה.
- ו. פתח תקוה - הופנו לשוחח עם יו"ר המוה"ד ע"מ לתאם עמו שיפוצים במיקוואות.
- ז. ש. שקדי יעביר לנלטייה באמצעות מוה"ד ת"א סך 10,000 ש"ח על הוצאות השיפוץ המקוה בנוה שרת.

ר ש ס: זבולון אורלב

המנהל הכללי

תפוצה: למשתתפים

אין נאמאוו אינדיקאטא, סאן

מזכר

(להתחבות פנימית במשרדי הממשלה)

אל:

מאת:

הנדון:

~~אבנאן/אבנאן~~

~~לחנאן אבנאן אבנאן~~

בבאון
באבאן

בבאון הבא - ? דא/א/א

אבנאן אבנאן אבנאן אבנאן

אבנאן אבנאן אבנאן אבנאן

אבנאן אבנאן אבנאן אבנאן

אבנאן אבנאן אבנאן אבנאן

אבנאן אבנאן - אבנאן

אבנאן אבנאן אבנאן אבנאן

אבנאן

אבנאן אבנאן אבנאן אבנאן

Wad

Wad
Wad

Wad

Wad

Wad

ב"ה ז' שבט תשמ"ז

GIMMEL FOUNDATION

6 / 2 / 87

רשימת הפעולות של קרן גימל בקריית מלאכי, קריית - גת,
גדרה וחבל לכיש.

לבאי שבתון בערך מטעם אריאל פרשה בא תשמ"ז

קרן גימלנוסד בשנת תשל"ט ומנוהל על ידי הרב גדליה הריס -
בוגר ישיבה, אוניברסיטה ד"ר למשפטים, חבר הסתדרות הרבנים
באמריקה ושימש שם ברבנות.
לשעבר סגן מנהל אזור ירושלים והדרום במשרד הדתות וכעת תושב
ירושלים, בחקופה כהונתו של הרב י.א. איתמר במטרה להנחיל מורשת
היהדות הספרדית בקרב העולים מארצות המזרח שנתישבו בעירוח
הפתוח ומושבי העובדים - ונחמך על ידי קהילות ספרדיות בלוס -
אנז'לס. התוכנית מכוונת למבוגרים, נוער, נשים וקשישים.

צוות המדריכים, המורים והמארגנים הם בני העירוח והמושבים
ומקבלים הכשרה מקצועית דרך עבודתם.

התוכניות מתואמות בכל מקום עם הרבנים המקומיים, המועצות הדתיות,
והמקומיות, גבאי בתי הכנסה, ובתי הספר הדתיים והכלליים, מתוך מגמה
להשלים את החסר במוסדות הממלכתיים והציבוריים.

הפעולות מתקיימות בבתי הכנסה ובתי הספר ומתנסים ובתים פרטיים
והן מקיפות אוכלוסייה המונה כ 700 משפחות (כ 3000 משתתפים מורים
וילדים)

הצוות מונה למעלה מ 60 מורים ומורות. המגע יום יומי עם האוכלוסייה
הנפחה גם לטיפול בבעיות אישיות, משפחתיות, שלום בית ובעיות
סוציאליות, והדרכת נשים בדיני נידה ומקואות וכד'.

/2/

GIMMEL FOUNDATION

/2/

תיאור הפעולות לסידוגן סך הכל המשתתפים (הממוצע בכל האיזורים היום).

1. סידור תפילה בציבור
2. קורסים למורים (70 - משתתפים)
3. תלמודי תורה ומועדונים: גיל הרך, בני מצוה, היכון וחינוך מיוחד ובוגרות (1000 - משתתפים)
4. חוגים לגברים, לנשים, משפחות וקשישים (500 - משתתפים)
5. מבצע חגים: הקפות שניות, סיבסוד לנזקקים לקניית ד' מינים ומצה שמורה
6. הכשרת מדריכים רוחניים הכולל: קורסים לסופרי סת"ם, ניקוד, שחיטה, חזנות ובקשות
7. קנסיס עונתיים לגבאי בתי הכנסה, חברי מועצות דתיות לקראת החגים והפצת עלונים תורניים בבתי הכנסה (140 - משתתפים)
8. אספות-עם מדי חודש בחודשו בהשתתפות גדולי הרבנים ומרצים (500 - 1000 משתתפים)
9. גמ"ח לנזקקים
10. שיעורי עזר לגיל היכון
11. מועדונים ומחנות קיץ בבתי ספר הדתיים והכלליים
12. חוגים לנשים: יהדות, תפירה, פימו, עבודות יד
13. קורס מלאכה לנוער בעיתי: הנהלת חשבונות, כתבנות ונגרות
14. קרן הלואות לחינוך על היכוני ומלגות לתלמידי בתי הספר
15. סידור מקום עבודה לבוגרות
16. ביקור חולים על ידי קבוצות נוער וקשישים בבתי חולים ובתי אבות: שערי צדק ועזרת נשים (י-ם), "הרצפלד" (גדרה) יוספטל (אילת) (300 - 400 משתתפים)

GIMMEL FOUNDATION

/3/

17). תערוכות של מנהגי העדות וחשמישי קדושה, ביגוד, אורחות
חיים ומנהגים

18). תוכניות מיוחדות לעולי אתיופיה.

על החתום

אפרח דוד

רכז חבל לכיש קרן גימל

שאול ישורון

רכז ארצי קרן גימל

בני בינה ינוי שמונה קבועו שיר ורננים

ימים. ועשה גם דלקי גרות המורה באור גדול כל הלילה. וכן בכל הלילות.

(ח) דעות רפה בלעז מן השמן משם ללאור שנחננו השמן כמורה לא היה כדי להדליק אפילו יום אחד.

(ט) בדרך חרש: היוונים רצו להוציא מלב ישראל את האמונה שהקבי"ה מנהיג את העולם בהשגחתו. ומכיון שראו את הנם שלא בדרך הטבע היו כולם רואים שהכל מהשגחתו יתברך. ואפילו כשהעולם מתנהג בדרך הטבע גם אז הכל מיד השם וההשגחה. ולכן אנו אוסרים בפיוס לתמונה: בני בינה בני בינה ינוי שמונה קבועו וכו'. כלומר: מחור שהיו בני בינה הנינו דבר מחור דבר: מחור הנם הנינו שהשמן הוציא שדולק בדרך הטבע — גם הוא גם. ולכן קבועו שמונה ימים.

(י) בדרך מוסר השכל: שלא נהאשו מלי הדליק גם ביום הראשון אע"פ שהחזרה אמרה: ובר המידו יודעו שלמחר לא יהיה להם מה להדליק. הוא הנם הגדול שמקיים את עם ישראל בכל דורותיו וכליותיו. שאילו באו לעשות חשד בנות מה יהיה ביום מחר לא היו יכולים להחזיק אפילו יום אחד. אבל ישראל אין עושים חשבונות אלא שמים כמחנכים בהשם יתברך וכל רגע וכל מעשה קטן שיש בידם לקיים דבר ה' הם שמחים ועושים כאמונה שלימה ואינם מתר-חרים.

וכן בחזרה לחנוכה נמצא בפרשת אמור — המרשה שבה מוזכרים כל מועדי ישראל למי המסד: שבת, פסח, שבועות, ראש השנה, יום המנויים וסוכות.

בסיום פרשת המועדים כתוב: "ויזכר משה את מועדי ה' אל בני ישראל ויקחו אליהן שמן וית נר" — "וצו את בני ישראל ויקחו אליהן שמן וית נר" — כחית למאור וכו'". הרי לנו רמז לחנוכה — שמן וית של נר תופה.

סמכה שבת דף כיא ע"ב: כשנכנסו יוונים לויזל סמאן כל השמיים שהחיל כל השגבורה מלכות בית השמונאי ונצחום בדיק ולא מצאו אלא מה אחד של שני שזוה מונה בחותמו של כתן גדול ולא היה בו אלא להדליק יום אחד.

נעשה בו גם והדליקו ממנו שמונה ימים לשנה אחרת קבועים ועשאוים ימים טובים בחיל החודש. נשאלת השאלה מין שהשמן שבפך היה בו להדליק יום אחד נמצא שלא היה הנם אלא שבעה ימים ומדוע עושים חנוכה שמונה ימים?

לשאלה זו ניתנו תשובות רבות ע"י גדולי הדורות הראשונים והאחרונים והרי כמה מהן: (א) יום הראשון קבועו יום טוב על גם נצחון במלחמה, שבוים כ"ה נחו כארבעה ימים ושאר שבעת הימים על גם השמן.

(ב) חלקו את השמן שבמה לשמונה ימים כדי שהמנורה תהיה דולקת זמן מרעם בכל ערב. ונלשה גם שמאזתה נקטת האירה המנורה כל הלילה וכן בכל שמונה הימים.

(ג) אחד שנחננו את השמן בחזרה המנורה, נשאר המה מלא שמן כמחילתה וראו את הנם כבר ביום הראשון.

(ד) הוריקו את כל השמן למנורה ונרזחיה דלקו כל הלילה. ובבוקר היו גרות המנורה מלאות שמן כמחילתה.

(ה) מה שסבאו מה שמן מחור חתום בחותמו של כתן גדול, זה נוסף היה גם.

(ו) לפי שהיוונים גזרו על המילה והיתה גזירה זו קשה עליהם מפל הגזרות ומשגברת די החש-בונאים עליהם שמתו על חרדושה בריה מילה שיצתנה לשמונה ימים ועליה סמכו גם את הנם שמונה ימים.

(ז) בלילה הראשון עשו מתילות דקות כדי שלא ישאבו אלא שמן משם וגם חלקו את השמן ונתנו כמנורה משם כדי שיספיק השמן לשמונה ימים.

ויעש כדבר

לא רצתה להלביד פניו ולומר: ממך אני מעברת. אלא: "ראיש אשר אנה קו" אמרה: אם יודת יודת מעצמך, ואם לאו, ישראלני ואל אלביד פניו". שנה מנא לפני רב נחמן בר יצחק: "כל המלביד פני חברי ברבים כאילו שופך דמים. אמר לו: ידה אמרת, שרואים את שחולפת אדמוניות ונאה חרדית".

פרפראות לחנוכה

רכי השולל - אחד מגדולי ישראל לפני כ-350 שנה - התפרסם כבר בגילדותו כפיקח וממולח. פעם, בערב החנוכה, שאל המורה את התלמידים ב"חדר": "כמה נרות בסך-הכל מליליקים בהנחכה מי שיענה הראשון את החשונה הנכונה יקבל חופש".

מזד קיפץ השולל הקטן וענה: רכי, ארבעים וארבעה נרות. התפלל המלמד ושאל: כיצד זה ידעת את החשונה כל-כך מהר? השיב השולל: הרי זה פסוק מפורש בספר החיליים: "המה נשבר ואנחנו נמלכנו" - עם בנימטריא עולה לחשבון 88 ואם נשבר לשניים, הרי כל חלק 44, ואז: "זאנחנו נמלכנו" לחופש מן החזר. . .

כמה זכמה רמזים, סימנים ודרכי חישוב נמצאו למספר גרות, הנה למשל: בממה מספר בעלי ההלכה נמנא הטיוח במילים "נחמד למראה". ומלה "נחמד" משמשת ראשי-תיבות למלים: גרות חנוכה מ"ד (44).

והמלה "למראה" באה לרמז כי לא נערד הנרות לשימוש, אלא לראותם בלבד. מענין עוד כי הנסוח המדויק של "הנרות הללו. . ." כולל 36 מלים כמנין הנרות שמדלליקתם. (ללא השמשים).

רמזים לחנוכה מן החזרה
כשאתה מונה מ' בראשית" עשרים וחמש הנרות, התיבה העשרים וחמש "אור", רמו לכר חנוכה שהוא ב"ז" - וכשאתה מונה עשרים וחמש הנרות במסעות בני ישראל במדבר - ירחנו בחשמונרה" רמו לחשמונאים שנחזו ב"ז" (ככסליו).

באמר: "עשה לך שרף ושים אותו על נס". וראה אותו וחי' "עשה לך שרף" - להדליק (שריפה) נר. "וישים אותו על נס" - ברכות "על הנספים" "וצראה אותו וחי' - ברכת שהחיוני".

רמזים לרזני חנוכה בספוק: "כף אחת עשרה זהב מלאה קטורת". (מתוך פרשת קרבנות הבשאים בהנחה המשכן. פסוקים אלה קוראים בתורה בימי החנוכה. לפי שבכ"ה בסל נשלם המשכן. וכן לפי שהחשמונאים הנכו את המקדש לאחר שננטא על ידי היוונים). החנוכה עומדת נמור מ-20 אמה. (תעין לא שולטת בנובה זה ואין פרסומא וניסא). (כ' - 20)

מיליקים במחילה נר אחד עד שמגיע לז' נרות. (הלכה כבית הלל)
אחת: עשרה: זמן אחרון להדלקה: עד שהכלה רגל השוק.
זרב: זמן זמן ביק השמשות.
מלאה: מצות להדליק אצל הפתח.
קטורת: קרוב טפה רוחה - חליק.

חידת רבי אברהם אבן עזרא
לפניך חידה המתארת קרב ביק שני מחנות
מי הם לדעתך המשתתפים במלחמה והיכן הוא שדה הקרב?

אשור שיר ומלחמה ערובה. ועל כל טור וטור בהם חקוקות. כושים (שחור) בגדוד משנו ירוהם קרומה מן ימי קדם נסובה. עליו לוחות. שמונה מתלקות. ארומים יצאו בקרב אחריהם ערובה מתי שכל וכונה. והטורים מורבועים רשומים והרזולים יבואו במחילה. קבועה אלה טורים בשמונה. ושתי מחנות עומדים צמטום. למלחמה לונה המסילה.

ושתים יגברו כושים עלוים. ארץ בלא אומה.
וינטו ארומים מנסוהם. מלכיה ושורה
לעתים כי ארום יגבר וכושים, חולקים בלי נשמה.
ומלכם בקרב הם נחלשים. אם המלך שמתה.
לא החיה כל נשמה.

אשור שיר ומלחמה ערובה. ועל כל טור וטור בהם חקוקות. כושים (שחור) בגדוד משנו ירוהם קרומה מן ימי קדם נסובה. עליו לוחות. שמונה מתלקות. ארומים יצאו בקרב אחריהם ערובה מתי שכל וכונה. והטורים מורבועים רשומים והרזולים יבואו במחילה. קבועה אלה טורים בשמונה. ושתי מחנות עומדים צמטום. למלחמה לונה המסילה.

ושתים יגברו כושים עלוים. ארץ בלא אומה.
וינטו ארומים מנסוהם. מלכיה ושורה
לעתים כי ארום יגבר וכושים, חולקים בלי נשמה.
ומלכם בקרב הם נחלשים. אם המלך שמתה.
לא החיה כל נשמה.

אשור שיר ומלחמה ערובה. ועל כל טור וטור בהם חקוקות. כושים (שחור) בגדוד משנו ירוהם קרומה מן ימי קדם נסובה. עליו לוחות. שמונה מתלקות. ארומים יצאו בקרב אחריהם ערובה מתי שכל וכונה. והטורים מורבועים רשומים והרזולים יבואו במחילה. קבועה אלה טורים בשמונה. ושתי מחנות עומדים צמטום. למלחמה לונה המסילה.

שבת
מוצאי
5.19

דף שבועי

ביד
הדלקת נרות
4.23

רשמעון כהן
בעריכת
פרשת
ועיון השבוע

צדקה למני

משום מה זכה יהודה לשלטון בין אחיו — "ישתחוו לך בני אבירי" — ולשרביט המלוכה בורעו אחיו — "לא יסור שבט מיהודה" ? הלא ראובן היה הנכור, ואם לגבורה ואמץ-לב, הרי לא נפל ממנו שמעון ולוי אחיו, שהתחילו כרד גדול כשכב ?

שאלה זו שימשה נושא לבעלי האגדה, אשר ניסו, לפי דרכם, למצוא לה תשובה, והרי האגדה, כפי שהיא נמסרת במדרש רבה (שמות פ"ל): "ולמה נתן הקדוש-ברוך-הוא כתר ליהודה ? והלא לא לבד הוא נבחר מכל אחיו, והלא שמעון ולוי גבורים והאחרים ? אלא שזן דין אמת לחמר, לכן נעשה דין לעולם."

משל לדיון שבא דין של יתומה לפני זכיפה אותה, כך יהודה בא דין חמר לפני שתשרף, והוא זוכה אותה, מפני שמצא לה זכות.

כיצד ? היו יצחק ויעקב יושבין שם וכל אחיו, והיו מופין אותו, הפיר יהודה למקים ואמר אחרות הדבר, ואמר, "צדקה ממני", ועשאו הקדוש-ברוך-הוא נשאי."

איו גבורת-נפש עילאית שופעת מתוך שתי מלים צעקות אלה: "צדקה ממני" ? בהודאה גלוית-לב זו תציל יהודה לא רק את חיי חמר, אלא גם את חיי שני בניו, רישומי של מעשה זה גילו חכמים בורעי של יהודה דורות רבים אחריו, הם קבעו חוק, שלפני קיימת התאמה מלאה בין פעולותיו של האדם ובין גודלו. אין זה חוק פסיכולוגי, אלא חסודי, שבא לרדי גילוי המיוחד בתולדות אבות-האמה, "כל המדות כטל, מודה ננוך לא בטלה", "כיון שתודה ואמר, "צדקה ממני", יצתה בת-קול ואמרה: אחת הצלת חמר ושני בניה מן האר, חייך שאני מציל בוכותך שלושה מכניך מן האר. מי הם ? בניה, מישאל ועוריה".

בשביל שהתודה והציל שלוש נפשות מן המיתה, נצל בני דוד מן ההרג שלוש פעמים: מיד שאול, מיד אבשלום ומיד אבישי.

בד בכר עם זכותו של יהודה הבליטה האגדה גם את גדולתה הנפשית של חמר, גם פנא גילתה גבורת היראות, וממנה למדו חכמים לקח רב-ערך, כפי שהוא בא לידי ביטוי באגדה הבאה.

"היא מוצאת והיא שלחה אל זמיה לאמר לאיש אשר אלה לו אנכי תרה. מכאן אמרו: נח לו לאדם שיפיל עצמו לתוך כבשן האש, ואל ילכין פני חכרו ברבים".

גמר הראיון, הופך אלו האפיפיור את הרבי לקטרת לשיחה ידידותית על ענינים שונים, העומדים בתחום התענינותם של השניים.

כאשר נפגשו למחרת היום, ברכו איש את רעהו כאילו היו ירידים משכנך הימים, הם שוחחו על בעיות פילוסופיות והרב השתומם על ידיעותיו המעמיקות של האפיפיור בתנ"ך ובתלמוד.

האפיפיור מצדו שאל את הרב על עבודתו הרחנית ושקמה לשמוע כי הוא עוסק בחיבור פיוטים, הוא ביקש לדעת פרטים נוספים על התפילות והפיוטים ונלה כי הוא בעצמו חובב שירה.

בדבריו על הפיוטים הבחין האפיפיור כצל שעבר על פני הרב, הוא התנצל, אולי הזכיר לבב, הרב דבר בלתי נעים לשמוע, ושאל על הסיבה לשיוני במצב רוחו.

"כל פעם שאני מדבר אודות הפיוטים שלי, או שאני כותב פיוט חדש, אני נוכר בפצע ישן שטרם הגלתי" — נשמעה תשובת הרב ממנצא בקול רזוי צער.

וכראותו את הענין הרב שהאפיפיור מנלה בדבריו, הוא המשיך: "אני נזקך כפיוט שהיכרתיו על בני היקר שננב ממני בהיותו פחות מבן 4 שנים". המעות נקטו בעיני הרב כקשיש וקולו לא נשמע לו יותר, הוא נאלץ להפסיק.

האפיפיור נראה נרגש ביותר, הוא שתק שעה קלה, אחר שאל הרש: "רבי, התואיל כטובך להראות לי את הפיוט הזה?"

בידיים רוערות הוציא הרב מחיקו פיסת נייר ישנה שהיחה כחונה בצפיפות, והו הדבר היקר ביותר שיש לי — אמר — אני לוקח את זה אחי בכל מקום שאני הולך". רבי שמעון מסר את פיסת הנייר לאפיפיור.

הוא הסתכל על הנייר בחשומות-לב, אחר-כך, כאשר קרא את שלוש המלים הראשונות, החוויר כסיד וקרא בהתרגשות: "אבא אבי היקר, אני בכך אלתנן!"

שלוש המלים הראשונות היו: "אל חנו נחלתו..." המשור *אשף* הבא

המשך שבת אסתר

מוריו שיכחו את מפיסתו המהירה ואת הקלות בה הוא רוכש את ידיעותיו.

בן 18 היה פליקס, כשנשלח לרומא, כדי להשלים את חוק לימודיו, הוא היה מכאי ביתו של האפיפיור גריגורי השביעי ואח-ב מירדיו הקרובים, האפיפיור שהפיר ככשרונותיו היוצאים מנדר הרגיל, מנה את פליקס לבישוף.

עתה עלה פליקס מעלה מעלה עד שהגיע לדרגת חשקן, למעשה היה נציגו האישי של האפיפיור כמנה ומה ארצות, כשהאפיפיור הרגיש כי ימיו ספורים, הוא הביע משאלה כי פליקס יירש את כסאו, ואכן נבחר פליקס פה אחד עיי מועצת החשמונים העליונה והוכתר לאפיפיור בשם "יוקטור השלישי".

במשך השנים התרחקה את האפיפיור החרש האגה אחת בלבד, ויקטור השלישי חיפש מישהו שידע לנלות לו מאין בא ומי היו הרדי, אולם בזה לא היה במנצא, איש לא ירדע דבר בנוראות ואיש לא יכול היה לעזור לו בחיפושיו, הכומר הזקן, תומס, אליו הוכא הילד הקטן על ידי המשרתת לא היה עוד בין החיים וגם המשרתת הזקנה, נעלמו עקבותיה והיתה כלא היחה, תעלומת מוצאו של האפיפיור ירתפה כאוויר ולא היה מי שיפתור תעלומה זו.

פעם קיבל האפיפיור מכתב מקהלת מונצא ורבה, בו ביקשו לקבלם לדאיון בקשר לנזירה שגור הבישוף המקומי על היהודים, האפיפיור הסכים לראיון וכשעה היעורה הפיעה אצלו משלחת יהודי מונצא ובראשם הרב הקשיש, לכן הזקן ובעל הדרת הפנים, המשלחת עשתה רושם טוב על האפיפיור, וכיחור הרב הזקן ותרור הפנים, הוא האיון בענין לקקשותיהם ומיד שלח הוראות מתאימות לבישוף של מונצא, לקטל את גורדומו ננוך היהודים.

נראה היה כי הן האפיפיור והן הרב תיהודי הישיש, התרשמו עמוקות איש מרעהו, הם הסתכלו זה על זה כאילו עיניהם מתוננות על ידי כוח מנטלי, לפני

בזמן הלילמוד בדרך זה היכר מתבקש להתכוון לעילוי נשמת *איש הית* ת.ג.ז.ב.ה.

כל המענונין להקדיש דף זה לזכר יוקטור יספה טלפנונית בשעת חערב

המשור *אשף* הבא

המשור *אשף* הבא

המשור *אשף* הבא

בס"ד
הדלקת נרות
451

מוצאי שבת
551

דף שבועי

בהוצאת רשת שעורי תורה
דגל המוצעה הדתית לכיש

פרשת וארא

בעריכת דוד יפרח

שמעון כהן

דעיון השבוע

כבד לב פרעה

פרעה. הוד השחצן, הכריז ברוב ימיותו: "מי ה' אשר אשמע בקולי". הוא ה־קומוקרטור (מושל בכמה) על כל המלכים מלא פיו צחוק על ה' יעל שליחיו, כפי שזה מתאר באגדה הבאה.

ישישך אחרן את משה... ויקרא גם פרעה לחכמים ולמכשפים" — באותה שעה התחיל פרעה מושק עליהם ומקרקר אחריהם כוונגולת, ואמר להם: כך אותותי של אליקים! בנחוג שבועים. בני-אדם מוליכים פרקמטיא למקום שצריכים לה. כלום מביאים מוריס (ציר של דגים) לאיספטיא. דגים לעצו אין אתם יודעים שכל הכשפים ברשותי הם! ימיד שלח ותביא תיניקות מן אסכילי (בתי ספר) שלהם, ועשו אף הם כך. ולא עוד, אלא קרא לאשתו ואמר לה: ראי, היאך באו היהודים לשחק בי — ועשתה כך.

ברשע מתרברב זה ירו קדמונינו כל חצי הלעג השגנו שלהם. הם תארו אותנו כאבטיפוס של עריץ חסר-דעת. שאיתו יודע להבחין בין אמת לשקר, ואלה דברי האגדה: "כל רוחו יוציא נטיל — זה פרעה, שהיה מלעיג על הקדוש-ברוך-הוא, שהיה סבור, שמעשי כשפים הם מה שעשו משה ואהרן, וקרא לכל בני-ביתו לעשות כמותם.

באותה שעה אמר הקדוש-ברוך-הוא: אם יבלע תנין את תניניהם של מצרים, מנתנו של עולם הוא. נחש בולע נחש. אלא יחזור לבריתו ויבלע את תניניהם.

ויבלע ממה אהרן את ממותם — אמר רבי אלעזר: גם בתוך נט, מלמד שחור המטה מטה כבריתו ובלע אותם. כשראה פרעה כן — תמה ואמר: ומת אם יאמר למטה: בלע לפרעה, ולכסאו — עכשיו הוא בולע אותי."

בעל אגדה אחר פתח הרצאתו לפני קהל מאויניו במסוק. כבד לב פרעה ואמר: "למה הדבר דומה? לארי חיות ושועל שהיו הולכים בספינה, והחמור גובה (תובט) מסס מן הספינה. אמר להם החמור: תנו לי מסס. אמר לו שועל לחמור: כמה צוים פניך? אתה יודע שמלך שבחיות עמנו, ואתה שואל מסס?!

אמר לו החמור: מן המלך אני נוטל ולגנזי אני מכניס. אמר לו הארי: קרבו לי הספינה — ויצא וטרפו לחמור ונתנו לשועל. אמר לו: סדר לי אבירי של שוטה זה. הלך השועל וסדרם. ראה לבו, נטלו ואכלו.

אמר לו החמור: מצא אבריו נתונים. אמר לו: לבו של שוטה זה היכן הוא? אמר לו: אדוני המלך! לא היה לו לב. שאילו היה לו לב, לא היה נוטל מסס מן המלך.

אף כך פרעה הרשע, אילו היה לו לב, לא היה אמר למלך מלכי המלכים: תן לי דורון (מתנה)". (פרעה מתאר באגדה כשליט מורחי מיפטי, שכעס על ה' על שלא שלח לו מתנה על-ידי משה ואהרן).

לצחוק ולקלס עשו רבותינו את דברי הרבה והתמארות-שוא של העריץ, שחבריו זאמרו: "גוים את ישראל לא אשלח". והאגדה מעירה: "אוי להם לרשעים. שהם רמה ותולעה ובטלים מן העולם, ומבקשים לבטל דברו של הקדוש-ברוך-הוא."

מדי חודש בחודשו

חודש שבט
מזל דלי - על שם הכתוב "יזל מים מדליו וגו'" (במדבר כ"ד)
א' שבט

החל משה לחזור על התורה (משנה תורה) בפעם האחרונה לפני מותו. החזרה נמשכה 36 יום, עד יום לפני מותו (ז' אדר)

* * *

שבת שירה

שבת שקורים בה בחורה פרשת בשלח, נקראת "שבת שירה", על שם שירת הים שאמרו בני-ישראל אחר קריעת ים סוף, והיא כתובה בפרשה זו.

לא שירת הים בלבד יש בפרשה זו, אלא עוד הרבה ענינים: יציאת מצרים, קריעת ים סוף, חק ומשפט, מן, באר, ומלחמת עמלק; אעפ"כ לא ייחדו ישראל שם לשבת זו, אלא על שם השירה בלבד, כי שירה זו לישראל בכל הדורות כאילו עכשיו אמרוה, ולמה כן? - שכל דברי התורה - הקבי"ה מדבר וישראל שומעים, ופרשה זו - ישראל דיברו והקב"ה וכל פמליותיו מאזינים למוצא פיהם. כי באותה שעה נחרטומו נפשות ישראל למדרגה עליונה שאין למעלה הימנה, ונעשו לנותרים מעיינות שופעים תורה, וקול דיבורם - כקול ש-ד-י.

ראש השנה - והוא חול

טי"ו בשבט

ארבעה ראשי שנים הם באחד בניסן... באחד באלול... באחד בתשרי... באחד בשבט ראש השנה לאילן כדברי בית שמאי, בית הלל אומרים בחמשה עשר בו. (משנה ריש ר"ה)

אעפ"י שטי"ו בשבט נקרא ראש השנה, לא נקרא כן אלא לענין מעשר פירות האילן, אבל אין בו לא איסור מלאכה, ולא משתה ושמחה, ולא זכר בתפלה. אף על פי כן משנים בו מעט משאר ימים, ונוהגים קצת יום טוב: אין אומרים בו חנוון בתפלת שחרית ולא בתפלת המנחה שלפניו כיון שמעלת היום מחילה עם הערב (כותב הגר"א בא"ח קל"א מפני שהוא ר"ה לאילנות וכמו כל די ר"ה שהו יום טוב) ואין עושים בו הספד למת, ואם חל בשבת אין אומרים "אב הרחמים" שיש בו הזכרת נשמות המתים. ונוהגים בו להרבות באכילה פירות ארץ ישראל, ולהדר לאכול פרי חדש שעדיין לא אכלוהו בשנה זו כדי לברך עליו שהחינו.

הטעם לקביעת ראש השנה לאילנות בשבט - הואיל ויצאו רוב גשמי השנה שכבר עבר רוב ימות הגשמים שהוא זמן רביעה ועלה השרף באילנות ונמצאו הפרות חונטין מעתה. (רי"ה י"ד ורש"י שם)

הוא ה' הסיפור

משום סבות שונות לא נתאפשר הדבר, אך ר' סולמאן ידע את אשר דבר. ביום שלישי י"ז בטבת תשל"ה סמוך לחצות החמור לפתע מצבו. זאת לאחר ששכב חולה מס' ימים. חמוי עלה ורופא שהועק

בזמן הלימוד בדף זה הינך מתבקש להתכוון לעילוי נשמת יוסף סולמאן ז"ל
ה'תשנ"ב. ה.ג.ב.ב.ה.

כל המעוניין להקדיש דף זה לזכר יקיריו
פנה טלפונית
סניף הרחית עכ"ל

גזילי ישראל ר' ישעיהו ברדנץ עולה לא"י

החור רגע, שטא בכל זאת הגיע הקץ. ער מעט ואפסר כחזתי. לא יוכל עוד לשחות. ועניו ולנו דמעות במים, והדמעות רבו, אך לא נראו בהזדקנו במענה צמקה ממעמקים, הילדה חזרה עוד אם בישראל, כשרה וטהורה, והבו ערד למוד הרבה חורה. לפתע הרים ראשו כשעניו אל השחקים וצעק אל מלא המרחק בקול לא פל: "לישענתך קייתי ה' והמשיר מצות רבו? ובערד הוא מהורה, ששכמים, שיהיו וירחם עליי וכוונת אפרוחי יעלים ממות, מרת להתחנכות. רוח הסערה משתוללת, הספינה עולה ויורדת, נזרעת בעו אל על ונופלת מטה. קלף הפעוטים האיומה אינה נשמעת בעם הורה המתועת. אולם רבי ישעיהו לא פסק מהתפלל ושפך לבו לפני קונו. הועקה לו השם? הייתה להגיע אל הזוף? הוגשם חלמו, היקיים מצות רבו? ובערד הוא מהורה,

לשחות. ער שהגיע לחוף. הערכים שעמדו על החוף היו מפי תמוז, הם קראו בקולם קולית: "א-לה אבנר" אמרו גוללים... איש קודש הוא, אמרו לעצמם ונשקו לו את כפתו דריו.

רבי ישעיהו קרע בגדיו לאוח אבל על חורבו הארץ. השתפס ונשק את עפר הארץ הקדושה. הרים דריו לשמים ונתן שבח והודיה לנורא עולם שחצילו ממות הוא הריפו לנשק את אפרוחי כשהוא קורא את אפרוחי כשהוא קורא מנבכי לבו, בנשאו עניו לשמים: "ה' תעליהיך מן שאר נפש, ויחנני מן הרור בר... הפכת מספדי למחול לי, פתחת שקי ומאוצני שמתו..." והערביים שסובבו אותו בחוף, לא פסקו מלקרוא: "א-לה אבנר, בנבא איל-אילאוד"

מכיו תלמידיו הגאון מירלנא, רבינו אליהו, ובר צדיק לרבה, ההבלקה דמותו המפלאה של רבי ישעיהו פרנקל, מי שהיה ראש קהלה ומנהיג העדה האשכנזית בירושלים.

הספור המוקפץ על עולתם לארץ של רבי ישעיהו ברדנץ, כצעד הגיע עם שני פעוטיי לחוף מבטחים בארץ האבות, מגלה רק במעט את קשיי העליה לארץ-ישראל בימים ההם.

החמאה מעבר לעבים. בסירה מופש, שעשתה דרכה ימים ולילות. גתתקה אל חוף פו, במצאו רבי ישעיהו ברדנץ ושני פעוטיי, וילד הילדה בני שלש וארבע, ערני האיש היו נשואות אל החוף. העיר יפו נראתה למרחוק, עוד מעט חדליו חדרוונה על אומת ארץ הקודש עד מעט ותגשם שאיפתו הגדולה לחונן ארמת האבות, להשתקת בה ולהמשיך דרך האבות. לא אחת שלטה הספינה והשקה להשבר, אך הוא התפלל מנעק לבו אל הקב"ה, כשלנגד עיניו עומדת דמותו של רבו הצדק והנערץ, רבנו אליהו, אשר צוה על תלמידיו לעלות לארץ-ישראל, לבנות את קרבנותיה ולקיים בה את תורת שנתחנמה מאמו, אף הסתכל ה' על כרכי החזק את לידיו בעינייהם ולאשר לא היה קץ. אמנם, אך רבו התקלות והיסורים ברור, אך הכל היה בראי - ולתת החחללה רוח סערה, הסירה עלמה וירדה על פני הגלים והיתה כקדור. הספנים הערביים נלחמו בעו, אך הרבת פניהם עמוה בהם שהמאבק קשה ונעו, קבו הפעוטים ורבי ישעיהו מליטף ראשם ופניהם, מחבקס ומאמנם אל לבו, שפתיו מדובבות, נראה שאינו פוסק מלהתפלל אל אביו

הלוח של העם היהודי הוא מפורח ומחולס מאוד. הוא גם מביע השקפה: הנוצרים, רואים את השמש במרכז היקום, לכן הלוח שלהם מסודר לפי השמש. הערבים, עובדים ללכנה, לכן הלוח שלהם מסודר לפי הלכנה. היהודים, רואים את השמש (וכדור הארץ) במרכז היקום, לכן משתמשים גם בשמש וגם בכדור הארץ. רדות הלוח... על זה אמרה תורה "כי היאמחמכם וכינחמכם"

כא אל פקעת, ירמו מכת ארבה (מדרש). וחסות מכת ארבה הלא נאמרה במדרש כאן וסוד חוכמו בשם המקובל רבי שמשון אויסנבאליץ ויל נאמר (תורה פניה, שנת ד' ח"ד) - יעו כי אחרות אחרים ונבלין מוחלשות, לכן ש של סופה הוא כ' ו' ר' והא א' ונמצא "אברה" -

כא אל פקעת ונל, פירש רש"י: "החזרה בר', ויש לרמו - אומר בעל אמרי נעים" - עמי אומרו ויל: "העובר פניה ושנת בה נעשה לו כוונתי, וכתב בספר, חסד לאברהם" ל' אברהם אולאי, שהעונש הוא - שמתגלגל בערכים שמותר לו הכל'ו איל - בא אל סופה כי אני הכבוד את לכו - היצע כבודו חלף שיש לאום שאני חזר במשובת... מכאן ליוץ בא אל פקעת שיתגלגל בערכים, החזרה בר' - שנעשה לו חלל כ-החיה" -

כי אני הכבודי את לכו (שם). המדר פירש: זרעיו הקניה שאפים שכבר רד לבו החזרות על עונו - אני הכבודי את לכו לפעו שתי, לפעו שאשית אותתי אלה בקרבו וידעו את בבורתי, ולא אענישם יותר מפני זכונו חזר

במדרש: "הכבודי את לכו - ככבר, מסבר ג-רקיעי חסידים: איתא בחילין (רוך ק"ז): "הכבר סולמס ואינה בולעת, שישם דאיתוי זסריר לפסלם אינה בולע" - ויש "הכבודי את לכו ככבר" - שסולס ואינו בולע כמירל זיחת כוונתו לשעבר ולצער את ישראל ולא לשם כמות השם...

"תסילין של י"י מנחמים בבית אחד. ו-תסילין של ראש" - בארבעה בחים (מסופות) - לשון רביים). ואפסיר לומר בסעם הדרכ - אמור ב-חחית ישראל" - ע"ד המסור: שבות לימדה אותו החורה, שכל עוד שהדברים אינם נוגעים למעשה, יכול כל איש ואיש לחשוב כפי שהוא רוצה, וזהו שתסילין של ראש מנחמים בכמה בחים, אבל כשהדבר נוגע למעשה, הן בעניני חסידים והן בעניני כלל-ישראל - או רע ומר הוא אם לכל אחד יש דעה מיוחדת, וכפי דעתו הוא עושה, כי בענין הלכה-למעשה נחזק אשר יאמרו כל הכלל בבית אחד, חתם דלל אתר - ואז יעלייתו ויעשו סרי, ולכן תסילין של י"י בבית אחד.

אוצר חיים

מדדשי אגדה והלכה
כא אל פקעת... למען שתי אתתי אלה בקרבו (שם). אומר היה ר' לייצנות מבידוצוב סקנא אני במרת, איהו קידוש חסיד שיש בים בקשיות ערסו ל -

למען חסבר באוני בני וכו בני (י. ב). מסביר בעל אחריו: יש אשיים שום בעצמם שומרי תורה ומצוות ומקדיקים בקלה כהחמורה, אבל בענין חזר בניהם סקנלים הם דעת יוצעים טובים, שלא צריך להכביר על חילדים, ומסתמקים בחינוך מסודר-שיטתי, בחשבים שפיי כר ישאר בניהם שומרי מצוות, הם סוים שעות מרה, גם אם יקרה גם חבונים לא יבצעו בתורה ומצוות, הרי ברור שיהיה להם של אלה תורה הרבה חלשה מוח של אברותם, והם יחננו את בניהם שלהם, כלומר: את חבונם, ליהרות עוד שחזרה מוח שהעניק להם אבהם, ונמצא שהנכונים יקויו לנמר רחוקים מדרך ישראל סבא... -

וכר אפר דוד: "וראה בניס לבניך (החלים קבת ו) - עילי לראת ולהתבונן איהו דמת חיהו לבני-בנך... כי אם חתנו את בניך סמש כפי שחזונת איהו, כי אז גם בניך יחננו כר את בניהם ויחלו לראת בני-בניהם עוסקים בתורה ובמצוות, אבל אם תחנמם רק חינוך שיטתי - איהו דמת חיהו לבני בניך ו - וכן נאמר כאן: "ולמען חסבר באוני בני וכו בניך כר" - צריך שיסוסר לא רק לבניך אלא גם לבני-בנך -

ויהו יד יארר על ידך ולוהיו בני יעיר (יג. ס). מסובר בספר החינוך: האדם בעל-חומר ימשיך בהכרח אחר החיות, כי כר טעם החומר לבקש כל התנאות והתרב אליה. מסוס כסדר אין הניר (החלום לב, ס). אם לא שהנפש שתנו האל המנענו לסי כוחה מן החסא, ומאשר השכוו בנבולו שיהא הארץ, ורחוקה היא מאד מנבוליה שהוא חסידים, לא חוכל לו, והמיר יגבר כוחו עליה, לכן היא צריכה להירב שומרים לשמורה משיכו הרע, מן יקום עליה ויהרגנה, מאחר שיהא בנבולו וחחתי ידו, ורצו המיקום לכוונתו אנתו עם-רחוקים, וצויתו להפסיד שומרים בבורים סביב לו, והם: שנצטוו לכל פסטיק דכרי תורה משינה יוסם ולילה, ושניתו ארבע ציציות בארבע כנסות כסותו וכוחתו במחנה, והתסילין בידו ובראשונה, והכל להחכיכו למען נחזל משישם ירינו, ולא נחזר אחרי צנינו ואחרי יצר משישבות לבנו, וכחיות מיסוד החסילין מה שזכרנו - נצטריו עליהם לכל נסיה שמה דעתנו...

דף שבועי

שבט
551
מוצאי שבת

בהוצאת רשת שעורי תורה
דגל קרית - מלאכי ת"ד - 42

הדלקת נרות
451

פרשת וארא בעריכת מ. מאיר כוזביל
יעקב יפרח

רעיון השבוע

ככד לב פרעה

פרעה מושק עליהם ומקטר אחרים כחוננוגות, ואמר להם: כך אהותיו של אלוהים! בנתג שבעולם, בני-אדם מולכים פרקמטיא למקום שצריכים לה. כלום מביאים מוריים (ציר של דגים) לאיספמיא, דגים לעכו? אין אתם יודעים שכל הכשפים ברשותי הם? מיד שלח והביא העיטות מן אסכילי (כתי ספר) שלהם, ועשו אף הם כך, ולא עוד.

אלא קרא לאשתו ואמר לה: ראי, היאך באו היהודים לשחק בי? ועשתה כך. ברשע מתרברב זה ירו קדמוניו כל חצי הלעג השגון שלהם, הם תארו אותו כאבטיפוס של ציריץ חטרי-דעת, שאני יודע להבחין בין אמת לשקר, ואלה דברי האגדה: "כל רווח יוצא כסיל" - זה פרעה, שהיה מלעג על הקדוש-ברוך-הוא, שהיה סבור, שמעשי כשפים הם מה שעשו משה ואהרן, וקרא לכל בני-ביתו לעשות כמותם.

באותה שעה אמר הקדוש-ברוך-הוא: אם יבלע תנין את תניניהם של מצרים, מנהגו של עולם הוא, נחש בולע נחש, אלא יחזור לבריתו ויבלע את תניניהם. ויבלע מטה אהרן את מטותם - אמר רבי אלעזר: גם בתוך נם, מלמד שחור המטה מטה כבריתו ובלע אותם. כשראה פרעה כן - חתה ואמר: ומה אם יאמר למטה: בלע לפרעה, ולכסאו - עכשיו הוא בולע אותי.

*

בעל אנדה אחר פתח הרצאתו לפני קהל מאויניו בסטיק-ככד לפרעה ואמר: "למה הדבר דומה? לארי וחיות ישועל שהיו תולכים בספינה, והחמור גובה (תובע) מכס מן הספינה, אמר להם החמור: תנו לי מכס, אמר לי שועל לחמור: כמה עוים פניך; אתה יודע שמלך שבחיות עמנו, ואתה שואל מכס?!" אמר לו החמור: מן המלך אני נוטל ולגנוני אני מכניס, אמר לו הארי: קיבו לי השועל וסדרם, ראה לבו, נטלו ואכלו. הספינה - יוצא וטרפו לחמור ונתנו לשועל, אמר לו: סודך לי אבריו של שומטה זה, הלך השועל וסדרם, ראה לבו, נטלו ואכלו. כשכא הארי מצא אבריו נטוחים, אמר לו: לכו של שומטה זה היכן הוא? אמר לו: אדוני המלך! לא היה לו לב, שאילו היה לו לב, לא היה נוטל מכס מן המלך. אף כך פרעה הושע, אילו היה לו לב, לא היה אמר למלך מלכי המלכים: תן לי דורן (מתנה), (פרעה מתאר באנדה כשליט מורחי סיפוס, שכעס על ה' על שלא שלח לו מתנה על-ידי משה ואהרן).

לצחוק ולקלס עשו רבותינו את דברי הרבה והתמארות-שוא של העריץ, שהכריז ואמר: "גם את ישראל לא אשלח", והאנדה מעירה: "אני להם לרשעים, שהם רמה ותולעה ובטלים מן העולם, ומבקשים לבטל דברו של הקדוש-ברוך-הוא".

בס"ד

מדי חודש בחודשו

חודש שבט

מזל דלי - על שם הכתוב "יזל מים מדליו וגו'" (במדבר כ"ד)

א' שבט

החל משה לחזור על החורה (משנה חורה) בפעם האחרונה לפני מותו. החורה נמשכה 36 יום, עד יום לפני מותו (ז' אדר)

* * *

שבת שירה

שבת שקורים בה בתורה פרשת בשלח, נקראת "שבת שירה", על שם שירת הים שאמרו בני-ישראל אחר קריעת ים סוף, והיא כתובה בפרשה זו.

לא שירת הים בלבד יש בפרשה זו, אלא עוד הרבה ענינים: יציאת מצרים, קריעת ים סוף, חק ומשפט, מן, באר, ומלחמת עמלק; אעפ"י לא ייחדו ישראל שם לשבת זו, אלא על שם השירה בלבד, כי שירה זו לישראל בכל הדורות כאילו עכשו אמרוה, ולמה כן? - שכל דברי החורה - הקבי"ה מדבר וישראל שומעים, ופרשה זו - ישראל דיברו והקבי"ה וכל פמליותיו מאזינים למוצא פיהם. כי באותה שעה נתרוממו נפשות ישראל למדרגה עליונה שאין למעלה הימנה, ונעשו לבותיהם מעיינות שופעים תורה, וקול דיבורם - כקול ש-ד-י.

ראש השנה - והוא חול

ט"ו בשבט

ארבעה ראשי שנים הם באחד בניסן... באחד באלול... באחד בחשרי... באחד בשבט ראש השנה לאילן כדברי בית שמאי, בית הלל אומרים בחמשה עשר בו. (משנה ר"ה ר"ה)

אעפ"י שט"ו בשבט נקרא ראש השנה, לא נקרא כן אלא לענין מעשר פירות האילן, אבל אין בו לא איסור מלאכה, ולא משהה ושמחה, ולא זכר בתפלה. אף על פי כן משנים בו מעט משאר ימים, ונוהגים קצת יום טוב: אין אומרים בו חחנון בתפלת שחרית ולא בתפלת המנחה שלפניו כיון שמעלת היום מחילה עם הערב (כוחב הגוי"א באוי"ח קלי"א מפני שהוא ר"ה לאילנות וכמו כל די ר"ה שהן יום טוב) ואין עושים בו הספד למת, ואם חל בשבת אין אומרים "יאב הרחמים" שיש בו הזכרת נשמות המתים, ונוהגים בו להרבות באכילת פירות ארץ ישראל, ולהורג לאכול פרי חדש שעדיין לא אכלוהו בשנה זו כדי לברך עליו שהחינו.

הטעם לקביעת ראש השנה לאילנות בשבט - הואיל ויצאו רוב גשמי השנה שכבר עבר רוב ימות הגשמים שהוא זמן רביעה ועלה השרף באילנות ונמצאו הפרות חונטיו מעתה. (ר"ה י"ד ורש"י שם)

למקום בדחיפת נתן לו דבר מה לארבעה.

הוא בקש כוס תה לראשונה במשך היום.

וברך עליו, "שהכל נהיה בדברך" כשנשאל כיצד הוא מרגיש, מולו רשני בני לידו, בתו כשהרבנית מולו רשני בני לידו, בתו רשנים מחתניו, שכב על ימינו, ראשו למורה, רגליו למערב ופניו לצפון, קרא קריאת שמע וצאה נשמתו בקדושה ובטהרה. **פסוק**

הגיון הספור

משום סכות שונות לא נתאפשר הדבר.

אך ר' סולמאן ידע את אשר דבר.

ביום שלישי י"ז בטבת תשל"ה ספד

לחצות החמור לפתע מצבו, זאת לאחר ששכב

חלה מס' ימים, חזמו עלה ורופא שהוזעק

כל המעוניין להקדיש דף זה לזכר יקיריו יפנה טלפונים בשעות הערב (א' הרב מאיר ברזנבלו - 84240 ב' התורה - יעקב יפרח 83048)

בזמן הלימוד בדף זה הינר מתבקש להתכוון לעילוי נשמת איכ"ה
ת.נ.צ.ב.ה.
2508

גידולי ישראל

התחננים לפני בניי של מעלה. בני זה השאיר בנינו עשרה בנים ובנות, הוא לא הספיק לגדל את כלם לתורה ולהקנות להם תורה וישראל, וכן לא הספיק להשיאם, אני גי' התחנני ובכתי. סוף דבר, נתנו לי במתנה חמש עשרה שנים נוספות.

היום ששלמו עשר שנים לפני אותו היום. לפי החשבון מגיעות לי חמש שנים נוספות, אלא שנמשקתו אם אכן ראוי אני לקבלם משום מעשה שאספתי.

ביום ז' בשבט תרצ"ז חלה מורי ורבי ה' יהודה פתיה. מצבו הלך והחמיר ולא נמצא מזור למחלתו. בירדעי כי שוכב הוא על ערש דר', הלכתי מלא חנה אל קברה של רחל אמנו למען אספיל תחנני לפני הקב"ה.

בכיתי, התחנני, התפללתי ובקשתי - "אנא, רבש"ע, עזר לזו חו לו עוד מספר שנים" והתפללתי והתפללתי אך הרגשותי כי שיער שמים עדיין לא נפתחו לקבל תפילתי. ואז בקשתי - "רבש"ע, הנני נותן מרצוני הגמור חמש שנים תמימות במתנה לרבי הקב"ה. חרתי לכי"ח, שם שכב רבי, ונתנה מקח את עיני, ואף הודיע לנו את היום בו יעזוב, אי"ה, את בית החולים.

וכך היה, בכ"ז בשבט החלים לגמרי ועזב את בית החולים. האמת היא כי התפלאתי ע"י שמשמים נאותו לבקשתי. חן לך דוד משה ראוי היה לתת חמש שנים יותר זכות וברכה משל...

ברוק המה שנים וששה חודשים מאז אותו יום, נחבקש ר' יהודה פתיה לשיבה של מעלה.

משום כך - אמר ר' סולמאן לבני - חששו כי מלא ימי והגיעה שעתו לעלות למרושת, הן חמשי השנים שנתחור לי שמשו בקדוש אצל מורי ורבי.

אך ראה אני כי החזירו לי מחדש. ועתה בני, אבקש כי תלך לחדרי ביהמ"ס ותביא לי חמשי ניר ועפרתי. בימים שחליתי עסקתי הייתי כסוגיא קשה במסכת גיטין. זה לי 22 שנה שאני מתחבט בקושיה עצומה ועתה שצאתי לה חרוץ נפלא. רצו וחבא לי ניר ועפרתי למען אוכל לרשום אותה ולא אשכחנה.

חמשי שנים וששה חודשים לאחר מכן חלה רבנו בדלקת ראות קשה. שוב נשקפה סכנה לחייו, אך בנימי שמים החלים ממנה. משמים נתנו לו במתנה חמש שנים נוספות.

בר"ח כסלו תשל"ה שדך בתו עם ת"ח מופלג, שאלוהו למועד התנה - וענה - תוך חודש. הכל תמנה, מודיע כ"י. מחרצו וביצע נספיק להכין את הנדרשני

המשן הספור י סלמן מוצפי

אני יודיע כמה חטאתי - כך אמר - עד כי נתפרסמתי והפניות אלי הולכות ורבות עד מעט אצטר לפנות מרשאה מיוחדת לקבלת קול, ונמצאתי ערה את תורת. טועים בי האנשים כשחושבים כי גדול אני ואוכל להביא מזור למחלתם - היך קמעה והמשך - רמנו כי צודקים הם, עמי"ש נחתם מגדולי הדור. אלי באמת על מוטל התפקיד לדאוג ולהשתדל עבורם אצל בורא העולמים.

על כולם הליץ, על כלם התפלל, על כלם מלבד על עצמו. וכך אמר - "אני, שיטורים רבים באים עלי, מימי לא בקשתי מחקב"ה עכו"ר, אלא הייתי אומר לו - אתה יודיע את חוליי אם ישר בעיניך הטיב לי.

שרשרת חולאים ומכאובים היו מנה חלקו בעו"ז ומעולם לא פצה פה להחיותו. אף לא ספר על מכאוביו לאיש.

כאחד מבקוריו אצל הרופא בשנתיים ואחרונות לחייו שאלו הפרופסור כמה הוא טובל. ענה לו בחיך רחב - "כ"ה הכל בסדר, איך לי כלום.

הינך הפרופסור בהשתוממות - מימלי לא פגשתי באדם כזה, אני מחפש אנשים כאלה. בבריקות שערכתני בנופו מצאתי 14 מחלות אפילו אם אחיה מאתיים שנה לא אספיק לטפל בהן, והוא אומר איך לי כלום.

במתו תשי"ד קבל ר' סולמאן התקפת כליות קשה. הכרתו נכששה. הוא צוה את אשתו הרבנית מילים אחרות ואבד את הכרתו. הכל חששו כי הגיע קצו - אך למחרת חזרה אליה הכרתו ואת אט החולים. פעם נוספת, בתמו תשכ"ד, הגיע ג"כ עד שיער מות אך אלה היו נעולים בפניו. הוא חלה, וימים אחדים לא בא אוכל אל פיו. סחרחרת קשה תקפה אותו והוא הועבר בדרחופות לכי"ח, "שערי צדק". בדרכו קרא לעבר הרבנית בתחננים: "השגיתו על הבנים והבנות שנתחור בבית והחזיקו. השתדלו על הכנת שתחינה חלכות בדרך ה' וינשא לתי"ח והחזיקו. אני בשמים אתפלל לשלומכם". נודעוהו הרבנית ושלחה מיד אל הישיבות הקודשות ות"ת ברי"ם שיתפללו ועזורו רחמי שמים עבור בעלה.

כשעה 2.00 בצהריים פקח עיניו לראשונה. קרא לבני ובקשו לישיב לידו. בקישי ונמצאתי החל לספר את ספורי - בתמו תשי"ד חליתי. נשמתי עלתה למורומים, עמדה שם ימים אחדים וז"ל ובקשה

וידבר אייחיים אד משה (ו. ב.). דבר אתו משפט. על שהקשה לדבר ולומר. למה הרעות לעם הזה (רשי). אמר רבי מאיר מפרמיטלאן: - מנהיג ישראל צריך שיהיה בו עוז כזה עבור עמו. שגם להקב"ה. כביכול יעני ויתבע צדק... לפיכך כשמשח רבנו אמר בפני הקב"ה. למה הרעותה לעם הזה, ראה הקב"ה שאינו נמנע גם מדבר כזה לטובת העם. לפיכך דיבר אתו משפט. אמר לו: בדין ובמשפט אתה ראוי להיות מנהיג.

וידבר אלקים אל משה ויאמר אליו אני ה' (ו. ה.). יש לך דקדק, אומר. וידבר, וטרם אומר מה דיבר, וכבר אומר. ויאמר אליו אני ה' ו עזר. מה השינוי לשון מ. דיבור ל. אמירה, וס. אלקים ל. תורה? מיישב בעל אפרייך ואומר: עמי האלשיך (פרשת נח, בשם רי"ב) בש' תשא (לב. יד). וינחם ה' על הרעה אשר דבר לעשות לעמך. כי בזה שדיבר לעשות רעה. בזה שככה חמתו. והרי זה כדרך כל אבירחמן הכועס על בניו. והוא מלא רוגזה עליו, ואם אך משלים ומפליג דיבורי עונש קשים או מיד מתחרט ומתחיל לשדלו ולפייסו בדיבורי רכות. כך וינחם ה' על הרעה - במה ז - אשר דבר לעשות" - משום שדיבר לעשות לפיכך וינחם, כעטו פג והתמלא רחמים. ואותו הפירוש כאן: וידבר אלקים אל משה התחיל לדבר אתו קשות, במשפט ובמדת הדין, על שהעניו לומר. למה הרעותה לעם הזה, לפיכך. על ידי זה, מיד עבר לסדר הרחמים. ויאמר אליו אני תורה.

בעל הירדשי תרי"ם היה מפרש: אוציאה אתכם מתחת סבלנות שיש בכך כלפי המצויים, ואמאיט בעיניכם את הגלות עד כי לא תוכלו לשאתה עזר. כי כיו שאפשר לסבול את הגלות, אין הגאולה יכולה לבוא. (מסעינות הנצח)

מדרשי אגדה והלכה

הן בני ישראל לא שמעו אלי, ואיך ישמעני פרעה ואני קרל שפתים (ו. יב). מוסכר בדרשות הר"ן: משה גיחן בכל מדות השלימות של נביא, כדי שיאמינו שכל מעלתו הוא בכוח אלקי. אבל ניטל ממנו הדיבור הצה. גם דבר זה סיבבה ההשגחה האלקית. כדי שלא יאמר הבריות שבני ישראל וגדוליהם נמשכים אחריו בכח הצחות שבדבריו. כפי שרגילים לומר על מי שהוא צה הדיבור שהוא מושך את לב החסן אחריו בנועם דבריו, עד שגם השקר היוצא משיו מתקבל כאמת, ויפסכו של דבר במי שהוא כבדשות. שגם את האמת אין מקבלים ממנו אלא אם כן הוא סתגלית בכל תוקפת. (מסעינות הנצח).

כשם נ"א (פני"ח): הן בני ישראל לא שמעו אלי - והיהודים לא רוצים לצאת מגלות. ואיך ישמעני פרעה? - מה היה אם ישמעני פרעה ויאמר לי: קח את היהודים שלך וקח אתם - הם לא ירצו ללכתו הלא בושח חכסני, הלא אני ערל שפתים - אחיה כמו אילם ולא ארע מה להשיב אם ישאלוני פשר דבר הסירוב הזה.

ואני אקשה את לב פרעה (ו. ג). רוב המפרשים התלכטו בשאלה הידועה, מדוע הקשה ה' את לב פרעה ויחוק אותו עד שלא שמע בקולו? - הרמב"ם (פ"ב מה תשובה) מבאר, שעונו של פרעה היה גדול מאד, ונענש בעונש הגדול ביותר, שחילל ממנו היכולת האפשרית לעשות תשובה ולהיטיב דרכו. ורצה ה' לתדע על יד עיקר זה: שלפעמים יחייב צונו של האיש להענישו בעונש חמור כזה.

ברם, לדברי הרמב"ם אלה קשה. הרי, שערי תשובה אינם נסגרים לעולם, אף בפני החוטא הגדול ביותר? אלא - לפי עקדת יצחק - הינין הוא. לפי הידוע שהעונש החוטא באה משני פעמים: א) להכות רשע על רשעתו, ב) למען ישמעו ויראו ולא יודונו ער: מכאן שאסילו היתה מועילה תשובה לחטא מסיים, כדי לוותר על הטעם הראשון, להכות רשע על רשעתו. בכ"ז יש צורך להענישו למען תורג התכלית השניה, לאיים על העם, וכן יחייב לפעמים להעניש חוטא בהרבה יסורים ולא להמיתו בפעם אחת, ועל כן יש צורך לחוק את גופו שיוכל לשאת את כל העונשים ע"י שנותנים לו ריח וזמן בין מכה למכה.

והנה פרעה ועמו חויבו להענש ביסורים רבים, למען יהיו לאות ואזהרה לשאר הממלכות, שלא יודונו עוד לדכא עם שלם ושאנו, הבא לשלוח תחת כנפיהם, כישראל שבאו לגור אצלם... משום כך לא היתה תשובתם מספיקה להצילם מיד ענשם, הואיל היתה צורך שיהיו לאות לבני מרי, על כן הניח לו הקב"ה לפרעה רשות ובחירה חפסית. שיחוק את לבו וימצא רוחה בין מכה למכה, למען יסבול הוא ועמו כל המכות המגיעות להם לפי גודל עוונם... נמצאו למדים שהכבוד לב פרעה לא היתה כדי למנוע ממנו תשובה, אלא להניחו בבחירתו החפסית ולא להכריחו ע"י המכות להמס את לבו ולשלוח את בניו מיד מארצו.

ואני קרל שפתים (סם). רבי דוב ממוריסן היה אומר: משה היה במדרגה גדולה כו, שלא היה יכול לצמצם את עצמו במסגרת הדיבור.

מאת רבי יוסף
אמר לו: אחת אמרת - וגם את ישראל לא אשלח ואי אמרת - שילח עמי, נראה דברי מי שונדים. דברי מי בטלים. לסוף עמד פרעה מעצמו, וחלל ונפל על רגליו של משה, ואמר להם לישראל: קומו צאו, אמר לו הקדוש ברוך הוא: מה פרעת, דבריו עמתי, א דברי יו? דברי יו?

דף שבועי

בס"ד

הדלקת נרות

4 א

בהוצאת רשת שעורי תורה חבל לכיש

מוצאי שבת

515

שמעון כהן

פרשת תולדות בעריכת

פ.ד.ל.כ.ש

רעיון השבוע מותר האדם מן התבונה
 עשו ויעקב שני הפכים ושני ניגודים
 השוררים לאורך כל סיפור פרשתנו. עשו-
 איש שדה אדם שבוה לו את מאות העולם
 הזה. ויעקב איש חס יושב אוהלים, אדם
 שבוה לו את העולם הבא וכל דרכיו
 חומריות וזך

האדם, מצערו הראשוני בעולם ועד לרגעיו האחרונים, נתון למאבק
 בלתי פוסק של שני יצרים. יצר הרע ויצר הטוב, אחד מושכו לצד הרע
 לצד הבהמי שבחיים, לסמטום וגישום כוחותיו הרוחניים הגנוזים בו, ואחד
 מושכו לצד הטוב שבו, לטיפוח הרוחניות שבו ולהשתמש בחלק אלוקים ממעל
 המצוי בו.

בספר ההילים (מיט), מובא פסוק, וזה לשונו: "אדם ביקר ולא יבין
 גמול כהמות נדמו" ופירושו של דברים הוא, שאם לא יבין האדם לאשורו
 מה יקר לו דהיינו הנשמה והשכל, הרי הוא נמשל לבהמה, ובסופו של דבר הר
 הוא גרוץ הרבה יותר ממנה, כי האדם הוא השליט על יצרו ובידו לכוון
 את נתיב חייו. אם לטוב, או לרע.

מה הוא חסרונה של בהמיות וזך מנאר זאת "החפץ חיים" על הפסוק
 "ומותר האדם מן התבונה אין" - שההבדל בין אדם לבהמה, שהאדם יכול לומר
 את האין את הלא בידו הבחירה לומר כן או לא, מה שאין כן לבהמה שאין
 לה אפילו את המינימום הזה.

עשו הרשע, מובא בתורה, מדוע נקרא שמו אדום? על כך שביקש מיעקב
 הלעיטני נא מן האדום האדום הזה. נשאלת השאלה מדוע דוק כונה בשם
 זה והלא באותו יום עבר חמש עבדות שכל אחת תמורה מהשניה ובסופו של אותו
 יום הודבק לו דוקא הכינוי אדום על שם אכילה העדשים. הלעיטני נא מן
 האדום האדום הזה, שלכאורה נראית כדבר שולי לעומת מאורעות אותו יום,
 ובידוע שם המודבק לאדם ככינוי. הוא שם המאפיין את הנוכחותו, וכי
 דוקא אדום זה הוא המאפיין את תכונותיו של עשוי מדוע לא נקרא ולא כונה
 על שם אחת מהעבדות החמורות שעבר באותו יום אלא רק על שם העבירה של
 חוסר נימוס וחוסר דרך ארץ?

אלא שמה לימדה אותנו התורה כל חשוב בהכרח האדם, אכילה העדשים
 כחאזה כזו, אכילה הלעיטני נא מן האדום האדום הזה, היא עבירה יותר
 יסודית מאשר העבירות החמורות האחרות שעבר באותו יום, כי עשו שבא
 באותו יום רעב מן השדה ובראוחו סיר שמתבשל בו האכל, לא הציץ לחוכו לדעו
 מה מתבשל בו ומה מצוי בתוכו, לא חשב לרצו אולי יש כאן דבר שמוזיק, רעל
 וכדומה. לא, אין הוא יכול לעצור בעד האותו מיד הוא דורש הלעיטני נא
 מן האדום האדום הזה, מידה זו היא יסוד כל הרעות. חוסר האפשרות לעצור
 בעד עצמו, חוסר האפשרות להגיד לא להאותו. היא היא יסוד ועורש הרע,
 וממנה כבר מסתעפות גם העבירות החמורות האחרות, ולכן גם נקרא שמו אדום
 דוקא על שם העבירה הזו. להודיע לנו כי אין מותרו מן הבהמה, וזהו עשו
 ואלה הם תכונותיהם של הייטשיוס" בכל הדורות.

כחמינו ז"ל הגדירו זאת בצורה מתומצתת יותר, באומרו שההבדל בין
 צדק לרשע אינם משלים של העבירות או המצוות, אלא בכח השליטה של האדם על
 יצרו והם הגדירו זאת כך: צדיקים ליבם ברשותם - רשעים חס ברשות ליבם.
 הבה נשדל להיות במחנה השולטים על יצרו ולא במחנה הנשלטים על ידו יצרו.

דברי תעוררים

תושבי תבל לכיש היקרים.
 הואצנו 2 דפי פרשת השבוע, מקום אנו שאתם
 בהנים מהתוכן המגוון שבהם.
 תגובות דרושה לנו כדי להמשיך ולשכלל את
 השבועון כדי לתת לכם את מנוסקכם.
 העלון מחולק לרעיון הטרשה, ספור על אחד
 מגדולי ישראל ופרקי הלכה ואגדה, כמ"כ
 מוקדש העלון ככל שבח לעלוי נשמת אדם אור,
 ההנצחה היא במוחר של - 25 ש"ח וזה תקון
 גדול לעלוי נשמת הנצטר.
 אנו מתפנתים תורם שהעלון יוקדש לעלוי נשמת
 קרובו למשך שנת השמ"ז.
 אנו מאחלים לך קריאה מכנה מועילה.
 להלן טבלה הפעילות המשותפת למועצה הדתית וערך גימל.

הנצחה	שעות	למלם	עוצם
נשמה טמון	4-6	א, ג	נוער
עשר גילה			
שרה ממר	4-6	א, ג, ש	תלמים
סיון רפי			
מזוז תלים			
שולח לוי	4-6	א	בית-חן א'
זוסליר נקש			
רבי אייזן צבי	4-8	א'	זוהר
הגב' מרים אייזן-עמר אלס			
עמר אלס			
מרים אייזן	4-6	ג'	שדה-דוד
צבי אייזן			כברכת התורה,
			דוד יפרח-מנהל המדור לת"ת
			וערך גימל.

כל המעוניין להקדיש 97 זה לזכר דקדורו
 יפנה טלפונים כשעת הערב

051/884156

לר"ר דוד יפרח

ת.ג.צ.ב.ה.

לכנה עשוי ז"ל

בזמן הלימוד בדרך זה הינך מתבקש
 להתכוון לעילוי נשמת דוד בן סתורה

היה זה כליל פסח, כעמ שקרא יצחק לעש בנר, וביקש ממנו: "שעת בנר את הדברים אשר אני מדבר אליך" חשב עשו: "דבר כי שומע אנכי". אמר יצחק: "כלילה זה נמתים אוצרות הטל, והמלאכים שרים לפני ה', ומבקשים ממנו של וטעם לנבוכה על פני הארץ, וה' שומע לבקשותי וישע רצונם, כי עמ רצון היא לפניי. ועתה בנר לך לשדה, ורצוה לי ציד, וישע לי סמכים, כדי שאברך אותך בשעה של רצון". אמר עשו: "אעשה כדברך אבי". הוסיף אביר ואמר: "קח את חרבך ואת קשתך וצוד לי מן ההפקר. הלילה לך להביא לי בנר או גזל".

יצא עשו מאת אביו וחשב בלבו: ואם לא אצליח לצודך הרי שאאלץ לנגור. בא עש השדה. מה עשה ה' לך שלא לו את השטן כדי לכבו בשדה. צד עש צבי אחד, השטן לאחד המצים והלך לצוד צבי שני. בא השטן והחזיר את הצבי ברח הצבי והמתחבא ביער. חזר עש עם הצבי השני אל המקום הראשון, ולא מצא את הצבי שצד. התפלא וחשב: בודאי לא קשרתי לרצונו את הראשון. כעס עש על עצמו. עמד וקשר חזק את הצבי השני, והלך לצוד צבי שלישי. בא השטן והחזיר את הצבי השני, ושלה אותו לחפשי. כאשר שב עש עם הצבי השלישי, ראה כי גם הצבי השני ברח. צעק ואמר: האם כהו עיני, ולא ראיתי כיצד אני קושר את שני הצבאים לקח הפסח מבליס המזדים, קשר חייטב את רגלי הצבי, והלך לצוד צפורים. מיד החזיר השטן את המבליס של הצבי השלישי, והחזיר אותו לער. נבהל הצפורים מפני הצבי הרץ ופשו הרחיק מן המקום, ולא הצליח עש לצוד כי אם צפור אחת בלבד. חזר ונא אל מקום הצבי הקשור, וביקש להביאו לאביו, כדי לעשות לו סמכים.

חזר עש אל מקום קשירת הצבי השלישי וראה שהצבי איננו, כנה ואמר: כיצד אבוא אל אבי ביודים ויבוא? ולא ידע כי מה יצא הדבר, כדי שיחשב בשדה, ויבוא יעקב לקבל את ברכתו וכשהתעצב עש מאד ולא ידע מה לעשות, החליט לצוד עוד צפור ולהביא את השנים לפני אביו.

התעצב עש בשדה. שהיה לעוד עשו להכניס אל אביו בשתי שעות, ועכשיו לא נכנס אלא כשש שעות.

אך יצוא יצא יעקב מאת פני יצחק אביו, ועש אחיו בא מצידו אותה שעה נכנס ליעקב דם גדול, שאילו אחר יעקב, ושהת עם עוד שעה קלה היה עש מוצא קסם והורגו. דלמתו ביתו של יצחק עגולות היו, מסובבות על צדיהן ונגמלות לאחוריהן, וחלוד ספולס היה בהן, מי שנפגשו רואה את מי שבחוצץ, ומי שבחוצץ איז רואה את מי שנפגשו. ששיצא יעקב ובידו קשרו וצלוהו שאל שם יצחק, ראה את עש בא, והמתין מאחורי הדלת, עד שנכנס עש, ויצא.

נכנס עש אל אביו ברעש עצום, עד שקרירות הבית הזדעזעו סקולר. וצעק יקום אבי ויבאל. באותו רגע נראה ליצחק מראה נורא, אש גדולה כאש גיהנום שמלקחה לפניו, ועש בנר עמד עליה. ושם באש עצים רבים, כדי להגדיל את המדולת. נבהל יצחק מאד ושאל: מי אתה חשב לך: אני בנר ככורך עש?

כיצד שראת יצחק כך, צעק ואמר: מי עמית לאמות במנור בונר זה של גיהנום? אני, או בנר יעקב? אמר לו הקב"ה: הם נשלים, לא אתה ולא בנר יעקב, אלא הוא חזר מצד ציד, אמר יצחק: מי זה שצד לי ציד, הניא זאכל ואתענג ובנכמתיה? פ' ר' א' ו' ת

ויבוא עשו מן השדה וחזר אביו... עשו בא מהישיביו וכיבושיו עיניו. מיוגע ומאוכזב. כמו האדם המודרני כיום, שעם כל התקדמותו, חידושויו וחגליתיו הריחו מלא ספיקות פנימיים, מעונה מאכזבות, יגע מפתחים, מאימת המוות. ויבוא עשו מן השדה והוא עיניו... (הרב י"ד סולוביצ'יק)

"וייהי יצחק בן ארבעים שנה כחתן את רבקה בת בתואל האמי ספרו ארם אחות לבן האמי לו לאשה" (כה - ב)

וכי ערין לא נכתב שהיא בת בתואל ואחות לבן וספרו ארם? אלא להגיד שכחה, שהיתה בת רשע, ואחות רשע, ומקומה אנשי רשע, ולא למדו ממעשיהם. (רש"י)

בא ללמד: אביה רמאי, אחיה רמאי, ואף אנשי מקומה בן; והצדקת הזו, שהיא יוצאה מביניהם, למה היא דומת? "כשושנה בין החוחים"

"ויחלוצו הכנים בקרבה ותאמר אם כן למע זה אנכי ותלך לדרוש את ה"י בשעה שהיתה עובדת על בני כנסת, יעקב מפרסם לצאת; ובשעה שהיתה עובדת על בני עבודה זרה, עש מפרסם לצאת. (רש"י)

כברא שהכל תלוי באם, בחכרותיה ובמכירתיה. אם היא מבלה במסכות של שם ועבר, יעקב מפרסם לצאת, היא חזכה לגדל את יעקב; ואם חסטה חס ושלוס מן הדרך ותלך. להתי עבודה זרה, הרי ממילא יצא ממנה עשו.

"וייהי עשו איש יודע ציד" (כה - ב)

לצוד ולרמות את אביו בפיו ושואלו. אבא האיך מעשרין את המלה ואת המבן. (רש"י)

מה טעם שאל "האיך מעשרין" בעוד שהיה צריך לשאול "אם מעשרין" אם בכלל צריך לעשר מלה ומבן?

אלא, עש גזילה כאן צביעות מופלגת ושאל את אביו: אם מעשרין מן המבואה כשיעור של עשירות, הרי לאמיתו של דבר זה יומל מעשירית, שכן האדם חקיר, בכך את החטים אשר זרע; יוצא שבשטר המאיים שהוציא מושקעת טאה שזרע, ואם כן הרי זה אתר מתשעה ולא אתר מעשרה; סמטבר איפוא, כי מ"מלה ו"מבן", שאינם טעונים זריעה מלכתחילה, יש להפריש מעשר יומל מעשירית.

זה הוא ששאל עשו: "האיך מעשרין את המלה ואת המבן" כיצד מעשרין זאת, אם כשיעור של עשירות, או שצריך יומל מזה? ואכן, מסין "מדיקת במצוות" שכזה עשוי היה יצחק להחפעל באמת.

"הנה נא זקנתו לא ידעתו יום מותו" (כז - ב)

מה טעם נחזירא דוקא באותו יום מפני יום המיתה? שכן אמר מרגום יונתן, כי ערב פסח היה אותו היום ולפיכך ציוה להביא שני גדיים, אחד לקרבן פסח ואחר לקרבן חגיגה.

והנה, הגמרא אומרת, כי "כפסה נולד יצחק", וחלא כלל הוא, כי "הקדוש ברוך הוא יושב וממלא שנותיהם של צדיקים מיום ליום" הרי ידע יצחק שימות כפסה, אך לא ידע באיזה פסח ימות, ולפיכך אמר באותו יום של ערב פסח: "לא ידעתו יום מותו"

דף שבועי

בס"ד

הדלקת נרות
445

בהוצאת רשת שעודי תורה
המועצה הדתית לכיש

מוצאי שבת
545

שמעון כהן
דוד יפרח

כעריכת

פרשת

שמות

רעיון השבוע

השבוע מתחילים אנו בקריאת הספר השני מתוך חמשת חומשי התורה, פרקים מעניינים אלו זורים וקשורים כולם בנושא אחד. השעבוד והגאולה. ספר זה עוסק גם בחתונותו של עם, לא כספר בראשית העוסק ביהודים, השני מתוך חמשת חומשי התורה, פרקים מעניינים אלו זורים וקשורים כולם בנושא אחד. השעבוד והגאולה. ספר זה עוסק גם בחתונותו של עם, לא כספר בראשית העוסק ביהודים,

במחלתם ובמעשיהם. אלא זעקת המונים בעת הכנסת לבית היצור והתהוותם לאומה, לא עוד דם רצח יחיד, כרצח העל, אלא דמי ילדים רבים זועקים, זעקות אשר הם המהימנים את ראשית המציאות הקשה של היות ישראל לעם. אך גם מהימנים את ראשית המציאות הקדושה של "אתה בחרתנו מכל העמים". של "בנים אתם לה' אלוהיכם". של התגלות השכינה על הר סיני בקולות וברקים קבל עם ועולם. אלו הם חללי היצירה של אומה בהתהוותה על כל הצער והיסורים הכרוכים בכך קשיים העוברים דרך כור היתוך של גלות מצרים, עד לקבלת עול מלכות שמים, וקבלת התורה במדבר.

משה גואלם של ישראל מתגלה לנו כאן בראשיתו של ספר שמות. משה זה שנהפך למנהיגם של ישראל שהוציאם מהגלות הקשה והמרה והולכים עד לארץ ישראל, במה נבחר הוא על ידי הקדוש ברוך הוא באם ראוי הוא להיות מנהיג לאומה או לא? אומרים לנו חכמינו ז"ל שבתנו הקדוש ברוך הוא הוא בצאן, בזאת שראה שמרגיש הוא בצערם של בעלי-חיים ידע הקדוש ברוך הוא שקל וחומר שירגיש בצערם של בני אדם שנבראו בצלם אלוהים, אדם המרגיש בצערם של הכלל, בצערם של אחרים אדם גם ביכולתו לגאול את האחרים. הרגשת צער אחרים, פירושו: השתתפות בצערם ובסבלם ואדם המשתתף בצערם ובסבלם של חברו יכול גם לגאולו. את הלימוד הזה צריכים אנו ללמוד מתוך מקבלי הדברים המוכאים בפרשתנו על אף שלכאורה מובא הדבר כפרט קטן, אך המקיים פרט זה זוכה ומגיע לדרגות גבוהות בהנהגות שכיין אדם לחברו, הנהגות שחם תנאי ראשו לקיומה של כל חברה תקינה, ללא הנהגות אלו, ללא יחס כזה שכין אדם לחברו אינו אדם יכול לדרג ולעלות לדרגת מנהיג בישראל, מנהיג אמיתי אינו מנהיג הנבחר כתכנים פוליטיים, מנהיג אמיתי הוא אדם המשתתף בצערם ובסבלם של הזולת והיכול להבין את צעריו.

חכמינו מספרים לנו שאחד מהתנאים של האדם שעתיד להיות משיח לעתיד לבוא ולגאול את ישראל, בזמן הגאולה האמיתית שתבוא עם התגלותו. הוא שיהיה בעל יסורים, או שישב בחור קהל עניים בגויעים וחולים בפחתה של רומי. או שיהיה בעל יסורים כוראים כרבינו הקדוש שסבל מיסורים וחולים רבים ובדניאל בגוב האריות. לומדים אנו מדברי חכמינו שוב שוב אתה עיקרון שהראה לנו הקדוש ברוך הוא בבחירתו את אה משה, מי הוא ראוי להיות גואלם של ישראל לעתיד לבוא, לא אדם מכובד ונשוא פנים שישב כל חייו בשלוה על התורה ועל העבודה, אלא דוקא אדם בעל יסורים וחללים רבים, כי המשוח הוא גואלם של ישראל עליו להרגיש את צרותיו של הכלל ואין לך מי שמרגיש ברגשי זולתו כבעל יסורים. כמו שאין השבע חש ביסוריהם של הרעבים, וזו הנקודה בה נבחר המנהיג האמיתי ואת הנקודה הזו עלינו ללמוד היטב מפרשתנו וליישמה לתועלתנו אנו, ואז נדע ונבדיל מי הוא מנהיג אמיתי ומי הוא מנהיג שקר.

"ואף משה לא כחנן הקב"ה אלא בצאן, אמרו רבותינו כשהיה משה רבינו רועה צאנו של יתרו כמדבר ברח משנו נבדו ורע אחריו עד שהגיע לחסות (למחסה) נודענו לו בדיכו, של שים ועמד הגדי לשתות, כיון שהגיע משה אלנו אמר, אני לא הייתי יודע שרע היית מפני צמא עינך אתה, הרכיבני על כתיפר והיה מהלך, אמר הקב"ה יש לך רחמים לנהג צאנו של בשר ודם כר, הדרך אתה תרעה צאנו ישראל, וזה שאמר הכתוב ומשה היה רועה"

הגלגלות שבוע

- א. אסור לכייר בפלסטלינה, בחמר, בשעווה, בגבס וכיו"ב.
- ב. צעצועים הממונעים על ידי קפיץ, כגון מכוניות, רוכוטים למיניהם וכדו' אלו במשחק בהם משום איסור. ואם הם עשויים להוציא ניצוצי אש, אין כל היתר לשחק בהם.
- ג. אסור לטפס על אילן, אבל מותר לטפס על מבנה ברזל או עץ.
- ד. מותר להתנדנד בנרנדה ובערסל, והוא שלא יהיו קבועים באילן, שכן השימוש בעץ אסור ואם הם נקבעים במוט שחובר בשני אילנות מכווד יום מותר, שכן אין משתמשים במקרה זה באילנות באופן ישיב, אלא באמצעות דבר אחר. (צדי צדדים) אין למנוע מן הילד לרכב על תלת-אופן בתוך הבית, ובמקום שיש בו עירוב חצירות גם מחוצה לו, וטוב להסיר את הפעמון שבו מכווד יום כדי שלא יבוא להשתמש בו בשבת וביו"ט, אבל לרכב על אופניים המיועדים לקטנים אסור.
- ו. במקום שנהגו איסור בתלת-אופן, אין להקל, והוא הדיו לגבי גלגליות (סקטים).

כל מה שאדם עושה - לעצמו הוא עושה ואינו גורם טובה או רעה לאיש זולתו. מעשה בעניה מרודה שהיתה יושבת בבית קטן ומט לנפול ומתפרנסת מן הצדקה לטעם נודעו לה לעבוד על פתח ביתה של המלכה ובקשה ממנה - כדוכה נדבה, המלכה נתנה לה ביד נדיבה, והעניה ענתה לה כלכל אדם - "כל מה שאדם עושה לעצמו הוא עושה" כעסה המלכה כעס רב על אותה עניה שלא מסוגלת אפילו להודות לה' על טוב-לבנה. וצוותה לטר האופנים להכין לה עוגה טעימה למראה ובחוכה - סם הסוה. נתנה המלכה את העוגה לעניה וזו נחישנה בדעתה, שלא לאכול את העוגה טיד, אלא לשושרה למאורע חגיגי הראוי לה.

באותם הימים הלך בן הסלך לציד ביער וכאשר חזר מצדו נחא עיף - נכנס לבית הראשון שנקרה לו - בית העניה. וזו הציעה לפניו משיבט מאכליה וביניהם - את העוגה. אבל בן הסלך את העוגה ומיד נפל מת.

העניה נבהלה מאד ונכבד ותחנונים יצא אל המלכה והסבירה לה כי אין את עוגתה שלה הטובה נתנה לבנה - הנסיר.

אמרה המלכה - עתה ראיתי כי צדקת באמרך כל שאדם עושה - לעצמו הוא עושה. אם יצאה"ר פיראה את האדם לעבוד עבדות, להזיק לשני - לגופו או לרכושו עליו לדעת כי לא השני יפגע, אלא הוא - בנפשו הוא פוגע.

כל המעוניין להקדיש דף זה לזכר יקריו
ספנה טלפונים
מנהיג האומה
לכיש

בזמן הלימוד נדף זה הינך מתבקש
להתכוון לעילוי נשמת ש"ה אה
הגדה ירכה ת.י.ג.ב.ה.

וחתן מוריו בבני רלא ידעו אנה הם באים. כליל שבת כאשר המצב היה חומר ביותר שכב אחיו על מטנו ונמנה מועט. לפתע חילם כי הוא נמצא בעברתו והטלפון מצלצל. הרים את השפופרת וקול אמר לו - מה לך דואג כלום אינך זוכר כי ילדך אז כה גדול בירושלים, קום ונא אליו הוא יתפלל עבורך.

בדומם ומבולבל קם האח משנתו וספר בקוצר רוח את השעות עד צאת השבת. אך יצאה השבת, שכר רכב פרטי והגיע במחיריות אל אחיו ר' סולמאן. לאחר ששה לו את המעשה, הרגיעו ר' סולמאן ונחיד שופע אמונה ובטחון מסר לו הנהגה אותו תקבל החולה על עצמה ונא יוכל להתפלל למענה. "את ההחלטות - כך אמר - יכלים הגם לשלוח. אל דאגה, יכלים אחם לחיות סמוכים ובטוחים כי הכל יבוא על מקומו בשלום!"

אכן, כך היה. החופה נערכה כדמו לשמחת כלם.

הפעם פנה אליו אדם והציג בפניו מברק בחול שהגיע זה עתה מארה"ב. במברק היה כתוב שם החולה ושם אמו ותחנתים כי יתפללו לשלומן. לקח ר' סולמאן בידו את המברק והפכו. החזיר ויחזיר את המברק לצד הכותב, אך ר' סולמאן הפכו שנית. כך עשה שלש פעמים, מבלי אומר לקח ויחזיר את המברק והלך. לעבור יומיים והתבהר לו פשר הדבר. במברק שהגיע באותו בקר נרדע לו כי בשעה שבה לבקש תחנתים עבור החולה, כבר לא היה חולה זה בין החיים. בעשה חולה בנו שהיה נחוק רך. בשבת באו והדיעו לו כי המצב חמור. "לקח" בתפילה מנחה, פתיחת התיכיל" וקש בלישן ובמילים ספורות עבור התנוק. כשהזר לביתו שאלה ספרנית אם התפלל עבור בנו החולה. כן - ענה - "בקשתו יבמה מלים עליו".

וכיט בעיצה רוחה כי אין היא מרצה ספר. "וכי מר רצתי - אמר הוא לה - שליו כל הצבור אצק וארעיש עולמות בתפילתיך מטפיק שהתפלתה בלחיש, הקבי"ה שומע גם תפילת לחש, זה ענין הבינו לבינו. עוד באותו יום הוטב מצב התנוק ונרפא.

עבור כלם התפלל. צערו של החולה נגע לו כאילו היה צער שלו. ואף למעלה מזה. לאחד בקש שרדו, ולשני רפואה, ואחד אמר חולה, והשני בנו נפל למשכב. כלם מצאו בית פתוח ולך הם אצל ר' סולמאן. אך הוא אינו יודע בשל מה פנו דורמאן אליו -

גדולי ישראל

חושך... שעת לילה מאוחרת עד מעט חצות. איש מיוחד נכד אינו עצם עין. וכיצד יכול יהודי לישון כדמו שבוהו?

המלכות שבורים, העינים בוכיות - נפלה עטרת ראשו. ר' יוסף חיים מורם ומנהיגים של יהודי הקהילה החזיר בשמחו למורם. על כתפיים ורעדו נשאה מטחו של רי"ת, כשכל יהודי העירה מלים אותה בבכימר.

בין היהודים נמצא ילד בן 9 שנים שתמק מבייתו. אף הוא, כדי להשתתף בתלמוד, רדצה הוא ללוות את רבו בדרכו האחרונה.

לפני פטירתו בוד רי"ת את הילד - סולמאן שהיה גדול בתורה. עתה מחליט סולמאן לשקוד ולהמיר, לנהוג פרישות ומסירות כדי לקיים את ברכת רבו.

אביו של סולמאן נהנה היה לקום משנתו כל לילה כדי ללמוד תורה. אף סולמאן רצה לעשות זאת, אך אביו לא החזיר לו. מהעשהו לקח חבל וקשר את קצתו האחד לידו, ואת קצתו השני לכרית הדלת והיה כאשר יקום אביו ופתח את הדלת, המשיך ידו ויתעורר.

כך עשה עד אשר נמגלה סודו. אך סולמאן הצעיר - אין זכר העומד בפני רצונו. נמצא פתרון אחר. חבר היה לו לסולמאן שהוריו חרשו לו לקום בלילה ללמוד. הסכימו ביניהם כי סולמאן יקשור חבל לידו וישליש את קצתו השני ידו החלה. לאחר שיצא אביו מהבית היה החבר עובר ומשך בחוט זכר המתעורר.

עבור שנים, סולמאן המשיך למלא כריסות בחרות. אף על תורת הנסתר לא פסח, למלים הולך רצונו של סולמאן לחיות נחבא אל סולמאן הצעיר הופך להיות ר' סולמאן מרעף.

צדיק היה ובצדקיותו היה בנחונתו. צדיק גזר וזקיק"ה מקום". מפולחניו היו שם דבר. שעות רבות מן היום הקדיש לתפילה. הוא כות ויחד ייחודים רבים בכל מילה ומילה. אין פלא, איפה, שרבים באו לבקש את עזרתו, לבקש כי יתפלל למורמים למען וישעו הם או קרוביהם. אחד מאחיו שדך בתו עם בחור הגון וקבעו זמן לחתונה. שבועיים לפני החתונה חלחה הבת ונלקחה לבדיקות לביה"ת. מצבה הלך וחמיר. הכל היו חסרי אונים. ההורים

מדרישי אגדה והלכה

"ותאמרו המילדות אל פרעה כי לא כונשים תמצריות העבריות כי חיות הנה בטום תבוא אליהן המילדת וילדו (א) - ייטי"

שואלת המטרה מה כוונת המורה ב"כי חיות" הנה, האם חיה ממש - מילדת - וכי העבריות אינן זקוקות למילדות? אלא אומרת הגמרא אומה זו כחיה נמשלה: יהודה - גור אריה יהודה, זו - יהי דוד נחש וגוי, נפתלי - נפתלי אילה שלוחה וגוי ישישכר - ישישכר חמר גרם וגוי, יוסף - בכור שור, בנימין - בנימין זאב יטרף. (בשכטים אלו מפורש הדמיון לחיה) ונאלו שלא מפורש נאמו נאמר "מה אמר לבני בני אריות רבצה", ובאור הדמיון להיות הוא כאשר ישראל עושים רצונו של מקום אז הם חיים מעל לטבע. איך הם הולכים יחד עם יצרים הרע אלא הם מתגברים לגמרי על חמירותם. ופועלים רק לפי רצונו של ה' וזו כחית השדה שהיא קרובה אל טבע הבריאיה כמו שהיה כשנברא לפני שהאדם קלקל והחל ללכת את יצרו. כך אמרו המילדות: אומה זו כחיה - בדיקו איך שהטבע נברא במחילה, בדיקו כרצונו של הקב"ה ואיך לפרעה שום סיכוי בגזירותיו. (סוטא י"א: ובתירושי אגדות מהרשי"א שם)

"ויאמר אל בנוחתי למה זה עזבתו את האיש קיראנה לו ויאכל לחם" (ב-כ) מפרש הספורנו טעם שאלתו של יחור מאמר שהוא אורה ואיש חסד היה לכן ראוי לגמול עמו חסד הכנסת אורחים. ומוסיף ב"אור החיים" כי אין זה מן המוסר שיעשה עמהם איש נכרי חסד ויבואו ויניחוהו לעמוד בחוץ.

ישל נעליך מעל רגליך כי המקום אשר אתה עומד עליו אדמת קודש הוא" בכל מקום ובכל זמן יכול האדם להתקרב אל בוראו, לעבדו ולקיים מצוותיו עליו רק להשגיח שלא יהיה דבר חוצץ בינו וביה"קב"ה כמאמר הכתוב כי עזובותוכים מבידלים וגוי. וזהו שאמר הקב"ה למשה "של נעליך מעל רגליך" כלומר זקוק אתה להסיר את המחיצה המבדלת בינו ובין המקום אשר אתה עומד עליו, כי בכל המקום אשר אזכיר את שמי קודש הוא, אלא שצריך להסיר המסך המבדל, ואל תאמר שימים ראשונים טובים מאלה כי לא בתכמה שאלת על זה, וכל אדם חייב לומר מתי יגיעו מעשי למעשה אבותינו, החילוק הוא רק בעובי המחיצה המבדלת אם רק מסיירים אותה אז מתגלה המקום בכל זמנו קדושתו ויפעת אורו, כעדות הכתוב "כי המקום אשר אתה עומד עליו" כלומר בכל מקום ובכל זמן קודש הוא אלא שצריך לקיים את ה"של נעליך מעל רגליך". (תפ"ח חיים על התורה)

"וימת יוסף וכל אחיו וכל הדור ההוא" ללמד שכל זמן שהיה אחד מהם קיים מאותם שירדו למצרים לא שעבדו המצריים בישראל. ובני ישראל פרו וישראל פרו שמת יוסף ואחיו, אלוקיהם לא מת אלא יונני ישראל פרו וישראליו וכוונת המדרש שההבטחה שהבטיח הקב"ה לאבות שירבה זרעם לא בטלה, אלא קיים אמונתו לישיני עפר. בהאדות ישראל במצרים רואים באופן גלוי את השגחת ה' לישראל ועל זה הניבאי מוכיחים (בהפטרות כז - ו) "הנאיים ישרש יעקב ופרח ישראל וגוי' ופירשינו הלא זכרתם את מה שה' הטיב עמכם במצרים ואת כל הניסים שעשה שם שזה בלבד חייב לעורר אתכם לשוב במחשבה שלמה לפניו ולעזוב כל אבני גיר - כל עבודה זרה שלכם. (שמי"א א - ח)

נושא: מינוי

Minister of Religious Affairs

השר לענייני דתות

ב"ה, ג' כשבט תשמ"ז
2 בפברואר 1987

לכבוד
ד"ר מאיר שחם
רחוב גרקיס 7
ירושלים 92461

שלום רב,

תודה על ברכותיך הטובים ודבריך הידידותיים
והלכביים. אני מעריך את דבריך מאד וכן חן לך.

אשמח להנות מסיועך והצעתך - ותודה על הנכונות.

אדבר עם מנכ"ל המשרד מר אורלב ובבקשך להטות עמנו
שכם - לקידום נושאי היהדות.

שוב רפואה שלמה ובריאות טובה. ותזרה מלאה
לפעילותך המבורכת.

כבוד רב ובהוקרה,

מאיר שחם

זבולון המר

נשדד לענייני דתות
לשכת וחסות
1987-09-09
7

או אורלב. משה - 9-9-87

11 (ט) 2 קצבים

DIRECTOR GENERAL
MINISTRY OF RELIGIOUS AFFAIRS
JERUSALEM-ISRAEL

המנהל הכללי
משרד לעניני דתות

ג' בשבט התשמ"ז
2 בפברואר 1987

סיכום דיון בענין תקציב למטליים ושיעורי תורה מיום 1.2.87

השתתפו: ז. אורלב, מנכ"ל
צ. גרמי, סמנכ"ל
י. קלצ'ין, החשב
ש. שקדי, קצין תקציבים

מאחר וקיים תקציב בסך 75,000 ש"ח ב- 11 04 סוכס ליעד סכום זה כדלהלן:

1. 25,000 ש"ח תשלום חשבונות מאושרים בנושא מתלים.
2. יתרת הסכום תיועד להמשך התכנית המוגברת כפי שסוכס בהנהלה.
3. קצין התקציבים יטפל בהיבטים המינהלים המתחייבים מכך.

THE OFFICE OF DIRECTOR GENERAL
MINISTRY OF RELIGIOUS AFFAIRS
JERUSALEM-ISRAEL

לשכת המנהל הכללי

משרד לעניני דתות

ב' בשבט התשמ"ז
1 בפברואר 1987

סיכום פגישה בנושא ס"ת מהונגריה 1.2.87

בהשתתפות:
מנכ"ל, סמנכ"ל גרמי, חשב קלצין, קצין תקציבים שקדי, נחמיה

הוחלט להטיל על ציון גרמי ונחמיה לבוא בדברים עם אגודת מנורה על מנת שהם יבדקו את הנושא עד לשלב של קבלת החלטה בנידון.

אגודת מנורה תבוא בדברים עם כל הגורמים הקשורים לנושא. כולל בדיקת אפשרות של שליחת סופר סת"ם לבדוק את מצב ספרי התורה. צפוי קבלת חוות דעת ותשובה תוך חודשים.

רשם: נחמיה סיטרוואן

THE OFFICE OF DIRECTOR GENERAL
 MINISTRY OF RELIGIOUS AFFAIRS
 JERUSALEM-ISRAEL

לשכת המנהל הכללי

משרד לעניני דתות

ב' בשבט התשמ"ז
 1 בפברואר 1987

סיכום פגישה בנושא סי"ת מהונגריה 1.2.87

בהשתתפות:
 מנכ"ל, סמנכ"ל גרמי, חשב קלצין, קצין תקציבים שקדי, נחמיה

הוחלט להטיל על ציון גרמי ונחמיה לבוא בדברית עם אגודת מנורה על מנת שהם יבדקו את נושא עד לשלב של קבלת החלטה בנידון.

אגודת מנורה תבוא בדברים עם כל הגורמים הקשורים לנושא. כולל בדיקה אפשרות של שליחת סופר סת"ס לבדוק את מצב ספרי התווה. צפוי קבלת חוות דעת וחשובה תוך חודשים.

רשם: נחמיה סיטרוואן

(101072002)

THE OFFICE OF DIRECTOR GENERAL
MINISTRY OF RELIGIOUS AFFAIRS
JERUSALEM ISRAEL

לשכת המנהל הכללי

משרד לעניני דתות

ב' בשבט התשמ"ז
1 בפברואר 1987

סיכום פגישה בנושא טי"ת מהונגריה 1.2.87

בהשתתפות: מנכ"ל, סמנכ"ל גרמי, חשב קלצין, קצין תקציבים שקדי, נחמיה

הוחלט להטיל על ציון גרמי ונחמיה לבוא בדברים עם אגודת מנורה על מנת שהם יבדקו את הנושא עד לשלב של קבלת החלטה בנידון.

אגודת מנורה תבוא בדברים עם כל הגורמים הקשורים לנושא. כולל בדיקת אפשרות של שליחת סופר סת"ס לבדוק את מצב ספרי התורה. צפוי קבלת חוות דעת ותשובה תוך חודשיים.

רשם: נחמיה סיטרוואן

משרד
הדת
141

THE OFFICE OF DIRECTOR GENERAL
MINISTRY OF RELIGIOUS AFFAIRS
JERUSALEM-ISRAEL

לשכת המנהל הכללי
משרד לעניני דתות

בס"ד, י"ד בטבת התשמ"ז
15 בינואר 1987

לכבוד
הרב מנחם וינשטוק
כאן

שלום וברכה,

עפ"י הצעת כב' השר והוראתו של המנכ"ל בענין, יש בכוונת המשרד להוציא מעין אגרת אישית מהשר - מהמשרד לכל משפחה אבלה ל"ע שימסר לה בחגרא-קדישא ובו יכללו מספר מילות-תנחומים, הפניה לרב השכונה לקבלת הדרכה, סעד-רוחני ואחר. וכן הבעת נכונותו של המשרד לעמוד לרשות המשפחה בכל צורך ועזרה באמצעות לשכתו של המנכ"ל לתפקידים מיוחדים מר ציון גרמי בכל הקשור לסדרי הלוייה, הקבורה, ימי השבעה וכו'.

המנכ"ל מבקש להכין הצעה לאגרת כזו ולעמוד בקשר לכך לשמיעת הצעות והערות עם מר ציון גרמי. הרב איתן איזמן והרב יעקב פילבר.

בכבוד ובתודה,

יעקב פרידמן
עוזר בכיר למנכ"ל

✓ (הדפ) אצ"ל סג"א